

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEKSTİL VE MODA TASARIMI ANABİLİM DALI
TEKSTİL VE MODA TASARIMI BİLİM DALI

**XIX. YÜZYIL VİCTORİA DÖNEMİ MODASINI
ÇAĞDAŞ YÖNTEMLERLE GÜNÜMÜZ TEKSTİL VE
MODASINDA KULLANILMASI**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan

Berna KARA

İstanbul, 2023

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEKSTİL VE MODA TASARIMI ANABİLİM DALI
TEKSTİL VE MODA TASARIMI BİLİM DALI

**XIX. YÜZYIL VİCTORİA DÖNEMİ MODASINI
ÇAĞDAŞ YÖNTEMLERLE GÜNÜMÜZ TEKSTİL VE
MODASINDA KULLANILMASI**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan

Berna KARA

Öğrenci No:

2020058001

ORCID ID

0009-0007-6104-3417

Danışman

Prof. Esin SARIOĞLU

İstanbul, 2023

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**XIX. Yüzyıl Victoria Dönemi Modasını Çağdaş Yöntemlerle Günümüz Tekstil ve Modasında Kullanılması**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını, patent ve telif haklarını ihlal edici davranışımın olmadığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 01.06.2023

Berna KARA

T.C.
İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

20 / 09 / 2023

Enstitümüz *Tekstil Tasarım* Anasanat Dalı *Tekstil ve Moda Tasarımı* Programı yüksek lisans öğrencilerinden 2020058001 numaralı **Berna KARA**'nın "*İstanbul Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*XIX. Yüzyıl Victoria Dönemi Modasını Çağdaş Yöntemlerle Günümüz Tekstil ve Modasında Kullanılması*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 30/05/2023 tarih ve 2023/22 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, İstanbul Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince 45 dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında "**OYBİRLİĞİ**" ile "**KABUL**" kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 2 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Prof. Es*** SA***
(İstanbul Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Prof. Ha*** ÜN***
(İstanbul Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Prof. Dr. Se*** AR***
(Marmara Üniversitesi)

Adı ve Soyadı : BERNA KARA
Danışmanı : Prof. Esin SARIOĞLU
Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans (Tezli), 2023
Alanı : Tekstil ve Moda Tasarımı
Anahtar Kelimeler : Tekstil, Moda, Victoria Dönemi

ÖZ

XIX. YÜZYIL VİCTORİA DÖNEMİ MODASINI ÇAĞDAŞ YÖNTEMLERLE GÜNÜMÜZ TEKSTİL VE MODASINDA KULLANILMASI

Latince “yapmak” anlamına gelen facito sözcüğüne dayanan “Fashion” (Moda) terimi, zaman ilerledikçe uyumluluk, gelişim, değişim geçirerek insanların en önemli değer yargılarından biri haline gelmiştir. Neredeyse her 10 yılda bir köklü değişime uğrayan “Moda” kelimesinin ilk ortaya çıkması ve bugünkü kullanımına yakın bir şekilde kullanılması M.Ö. 500.yy dayanmaktadır. Klasik Yunan ve Roma dönemine denk gelen bu tarih Moda ve giyim-kuşam açısından önemli olarak görülmekteydi. Zaman ilerledikçe, toplumlar gelişime, kültürler değişime uğradıkça Moda kavramı ortaya çıkmaya başladı. Dönemlerinin şartlarına uymak zorundadırlar. Toplumlar ilk zamanlar soğuktan ve yırtıcı hayvanlardan korunmak amacıyla çeşitli kıyafetler üretmeye başladı. Daha sonra kültür değişime uğradıkça giyinmek kavramı vücudun belli yerlerini kapatmak olarak değişti.

Bu tez çalışmasında XIX. Yüzyıl Victoria Dönemi Modasının detaylarına inilerek hem erkek hem kadın açısından gerek kıyafetlerin gerek aksesuarların tarihin ilk zamanlarından bu yana nasıl bir değişim içinde olduğu araştırılarak, bu dönemdeki kıyafet tarzının günümüz modasına uyarlanması ve yapılan tasarımların sunumda gösterilmesi, anlatılması hedeflenmiştir.

Name and Surname : BERNA KARA
Supervisor : Prof. Esin SARIOĞLU
Degree and Date : Master's (Thesis), 2023
Major : Textile and Fashion Design
Key Words : Textile, Fashion, Victorian Era

ABSTRACT

USING 19th CENTURY VICTORIAN FASHION IN TODAY'S TEXTILE AND FASHION WITH CONTEMPORARY METHODS

The term "Fashion" (Fashion), which stands on the Latin word factio sense 'to make' has become one of the most valuable judgments of people by undergoing compatibility, development, and change as time progresses. The first appearance of the word "Fashion" undergoes a radical change almost every 10s years, and its use close to its current usage dates back to BC. It dates back 500 years. This date, which coincides with the Classical Greek and Roman periods, it is considered prominent in the locution of fashion and clothing. As time progressed, as societies developed and cultures changed, fashion concepts started to seem. Communities have begun to produce various clothes to protect themselves from the cold and predatory animals. Later, as the culture changed, the concept of dressing changed to covering certain parties of the body.

In this thesis, XIX. going down to the details of the 19th Century Victorian Fashion is aimed to investigate how clothes and accessories have changed since the early times of history, both for men and women, to adapt the clothing style of this period to today's fashion and to show.

İÇİNDEKİLER

ÖZ

ABSTRACT

ŞEKİLLER LİSTESİ	v
KISALTMALAR	xii
SÖZLÜK.....	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GİYİM TARİHİ.....	3
1.1. Mağara Dönemi.....	3
1.1.1.Neandertallerin Postu	4
1.1.2.Modern insanın teknoloji avantajı.....	4
1.1.3.Kemik aletler	4
1.1.4.Tarih Öncesi Dönem	5
1.1.5.Paleolitik ve Neolitik Dönemde Giyinme	8
1.1.6.Çin Giysileri – Tang Hanedanlığı	10
1.1.7.Antik Çağ (MÖ 4000-3500):.....	12
1.1.8.Antik Mısır’da Giyim Kuşam.....	12
1.1.9.ANTİK GİRİTTE GİYİM	13
1.1.10.ESKİ YUNAN KIYAFETİ	14
1.1.11.KLASİK YUNAN VE ROMADA GİYİM.....	17
1.1.11.1.Antik Roma kıyafetleri	18
1.1.12.Erken Dönem Güney Batı Amerika Tekstili	19
1.2.Orta Çağ’ da Giyim.....	20
1.2.1.Yüksek Orta Çağ’da Kadın Kıyafetleri	21
1.2.2. Rönesans Dönemi (1490-1625).....	22
1.2.2.1. Elbise ve Çok Katlı Kırmalı Yaka (1620)	25
1.2.3. Barok Dönemi-1625 ile 1750	26
1.2.3.1. Fransız Saray Giysileri	29
1.2.3.2. Volanlı Elbise	30

1.2.3.3. Rokoko Dönemi (1715-1774).....	32
1.2.3.4. BANYAN (1770'ler).....	36
1.2.3.5. İngiliz Tarzı Nakışlı Elbise (1780' ler).....	37
1.2.3.7. İskoç Tartan (Ekose).....	38
1.2.3.8. Öğleden Sonra Ön Abiye (1800' ler)	40
1.2.3.9. İngiliz Dandy Kostümü (1815).....	41
1.2.4. Romantik Dönem (1825-1845)	42
1.2.5. Gece Elbisesi (1830' lar).....	44
1.3. Victoria'n Dönemi (1860-1899)	46
1.3.1. Victorian Döneminde Giyim	46
1.4. 1900 Sonrası Moda	48
1.4.1. Rus Konstrüktivist Tasarımlar.....	50
1.4.2. Art Deco Stiline Genel Bakış	52
1.4.3. 1930-1939 Modası.....	56
1.4.4. Hollywood Cazibesi 1933'ler.....	60
1.4.5. 1940-1950 Moda	61
1.4.6. 1960' da Moda.....	67
1.4.7. Yeni Hazır Giyim	72
1.4.8. 1970 'ler Modası	74
1.4.10. 1972 Kış Modası	76
1.4.11. 1972 Kış Paris Modası	79
1.4.13. 1972 Kadın Manto Modası.....	81
1.4.14. 1980'ler Modası	82
1.4.15. 1990'larda Moda	87
1.4.16. 2000'ler Modası	90

İKİNCİ BÖLÜM

2. 19. YÜZYIL VİCTORİA DÖNEMİNİN TEKSTİL VE MODANIN

SERÜVENİ.....	94
2.1.Kraliçe Vıctorı'a Dönemi'nde Moda	96
2.2.Tarlatan - Krinolin.....	97
2.3.Korse	111
2.4.Bloomer Kostümü	120

2.5.Redingot Ceket.....	123
2.6.Charles Frederick Worth, 1857	127
2.7.Bustle	128
2.8. Yüzyıl Döneminde Giysiler	140
2.9.Victoria Döneminde Erkek giyimi	153
2.10.Kraliçe Victoria'nın Kişisel Moda Stili.....	158
2.11.Kraliçe Victoria Döneminin Yas Kıyafetleri	164
2.12.Victoria Döneminin Aksesuarları	172
2.12.1.Bone ve Şapka	172
2.12.2.Ayakkabı	178
2.12.3.Pelerin ve Şal.....	180
2.13.Kadınların Spora Katılımı.....	185
2.14.Victoria Dönemi El Sanatları	196
2.15.1869 Dikiş Makinesi	198
2.16.Victoria Döneminin Mimarisi	199
2.17.Victoria Döneminde Kadınlar, Ahlak ve Toplum.....	200
2.18. Victoria dönemi edebiyatı	202
2.18.1. Düzyazı kurgu	203
2.18.2. Şiir	204
2.18.3. Bilim, felsefe ve keşif.....	205

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. VİCTORİA DÖNEMİ'NDEN ESİNLENEREK YAPILAN DEFİLELERDEN ÖRNEKLER..... 207

3.1. Yas Dönemi Kıyafetleri	219
3.2.Korse	222
3.3. Gömlek Yaka Kenarları	226
3.4. Kol Detayları.....	227
3.5. Desen Motifleri ve Elbise Kumaşları	230

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KİŞİSEL ÇALIŞMALAR ve TEKNİKLER	232
4. VİCTORİAN DÖNEMİ GIYSİLERİNİN GÜNÜMÜZ MODASINDA	
KULLANILMASI.....	232
4.1. Tasarım 1.....	232
4.2. Tasarım 2.....	233
4.3. Tasarım 3.....	234
4.4. Tasarım 4.....	235
4.5. Tasarım 5.....	236
4.6. Tasarım 6.....	237
UYGULAMALAR	
1. Çalışma	238
2. Çalışma	246
3. Çalışma	260
4. Çalışma	269
SONUÇ	271
KAYNAKÇA.....	273

ŞEKİLLER LİSTESİ

Resim 1. Cro-magnon insanının duvar üzerine yaptığı el resimleri.....	6
Resim 2. Mas d’Azil Mağarası’nda Bulunan Boyalı Taşlar	7
Resim 3. Magura Mağarası	7
Resim 4. Chauvet Mağarası (Fransa)	8
Resim 5. Çatalhöyük de görülmüş desenli duvar çalışması	9
Resim 6. 3,300 yıllık pantolon	10
Resim 7. Figürün saç modeli, ayakkabıları ve bitkisel desenli kostümü	11
Resim 8. Üç tüglü taç ve iki tüglü olan TTutankhhamonun ve Stwy’nin tacı gösterilmektedir.	12
Resim 9. Antik Mısır	13
Resim 10. Minos’un Yılanlı Tanrıçası	14
Resim 11. İlk Çağ ait bir duvar resmi	15
Resim 12. Antik yunan dönemindeki bir kadın.....	16
Resim 13. Fresk Detayı, Villa dei Misteri (M.Ö.1.yy), Pompeli, İtalya	17
Resim 14. (Soldan sağa) Mısır’dan Antik Yunan ve Roma’ya kadar kıyafet örnekleri.	18
Resim 15. Pamuklu kolsuz bluz (yak. 1300-1450)	19
Resim 16. Aşırı Sivri Uçlu Ayakkabılar Giyen Genç ve Sık Bir Erkeği	20
Resim 17. Ortaçağ kıyafeti	21
Resim 18. Yaklaşık 1520 tarihli Genç Hans Holbein tarafından yapılmış tablo	22
Resim 19. 1548 yılı portresi	23
Resim 20. Giovanni Canavesio ‘Notre-dame des Fontaines’ Şapeli, İkona 15.yy ...	24
Resim 21. Balon Pantolonlar.....	25
Resim 22. Isabel of France, Rodrigo de Villandrando	26
Resim 23. 1620 ipek iplikle işlenmiş keten kumaş	27
Resim 24. 1630 Kadın gömlek	28
Resim 25. Grand Habit İçindeki Kraliçe Maria Teresa ve Oğlu	29
Resim 26. Lampas dokuma Fransız zümrüt yeşili saten roba volante	30
Resim 27. Fransız tarzı elbise (1720).....	31
Resim 28. Laurent de lavosier ve karısı Jacques Louis 1788.....	32
Resim 29. François Boucher, “Madame de Pompadour” (1759)	33
Resim 30. François Boucher, “Madame de Pompadour” (1750).	34
Resim 31. Anna Maria Gartwaite ait asimetrik natüralist floral desen (1744).....	35
Resim 32. Veliaht Prens’in Banyanı	36
Resim 33. 18. yüzyıl Yakın gövdeli elbise 1780’ler Elbise Çuval elbise	37
Resim 34. 18.yy Polenez tarzı elbise.....	38
Resim 35. Portrait of a jacobite lady (18.yy) ateşli bir jacobite olan Alexander Casmo tarafından yapılmış portre	39
Resim 36. 1800’ler Abiyeleri	40
Resim 37. Dandy kostümü	41
Resim 38. 1800 Erkek stili	42

Resim 39. Turban-style başlık örneği, Bayan Edward Trescott Portresi. Fraser, Charles.1822	43
Resim 40. 1830'lara ait bir elbise.....	44
Resim 41. Günlük elbise 1860	45
Resim 42. Krinolin	46
Resim 43. Gündelik erkek takımı.....	47
Resim 44. Paul Poiret 1910-1913.....	48
Resim 45. 1900 Gece Elbisesi.....	49
Resim 46. Kazimir Malevich, Supremus 55, 1916.....	50
Resim 47. Geometrik desenli kumaş, Popova.....	51
Resim 48. Varvara Stepanova tarafından yapılmış bu spor kıyafeti tasarımı, propaganda amacının gerektirdiği kızıl yıldız motifini taşımaktadır (1923).	52
Resim 49. Sonia Delaunay'ın Kleopatra Balesi İçin Tasarladığı Kostüm, 1918	53
Resim 50. Collection of golden art deco patterns	54
Resim 51. Burada George Barbier'in The Judgement of Paris (1920)	55
Resim 52. Jersey suists, Chanel, 1917.....	56
Resim 53. Yünlü Takım Elbise, Molyneux.....	57
Resim 54. 1935s Women's Fashion.....	58
Resim 55. İpek kaftan.....	59
Resim 56. Pullu Şifon Gece Elbisesi, 1932.....	60
Resim 57. 1940 Modası.....	61
Resim 58. Yeni Görünüm 1947.....	62
Resim 59. Carnegie Takımı (1943)	63
Resim 60. Çizgili Gece Elbisesi (1955)	64
Resim 61. Amerikan Şömizye Elbise 1950'ler	65
Resim 62. 1950 model takım elbise	66
Resim 63. Hippi Modası.....	67
Resim 64. 1960 Modası.....	68
Resim 65. 1960 Kadın Modası	69
Resim 66. Mondrian Elbisesi (1965).....	70
Resim 67. A-Kesim Elbise (1967)	71
Resim 68. Yves Saint Laurent, Modellerle birlikte mağazası Rive Gouche önünde poz vermektedirler.	72
Resim 69. Afrika'da geçirdiği zamandan oldukça etkilenmiş olan Yves Saint Laurent, ikonik safari takımını 1968'de piyasaya sürmüştür.	73
Resim 70. 70'ler giyim modası	74
Resim 71. Stilize Papatyalı Elbise (1971)	75
Resim 72. 1972 Kış Modası	76
Resim 73. 1972 Kış Modası	77
Resim 74. 1972 Kış Modası	78
Resim 75. 1972 Paris Kış Modası	79
Resim 76. 1972 Paris Kış Modası	80
Resim 77. 1972 Manto kıyafeti	81
Resim 78. 80'ler giyim modası	82
Resim 79. 1985 Yaz Modası	83

Resim 80. Gece Elbisesi, Arnold Scaasi	84
Resim 81. Paris hazır giyim, 1984	85
Resim 82. 1988 Moda	86
Resim 83. 1990 Modası.....	87
Resim 84. 1991 Modası.....	88
Resim 85. Gerilla Korsesi (1999).....	89
Resim 86. 113. 2000'ler Modası	90
Resim 87. Edun, 2012 sonbahar/kış koleksiyonun- dan parlak ağaç ve zebra baskılı, dökümlü ipek elbiseyi sergilemektedir.	91
Resim 88. Oyuncu Cameron Diaz, GOTS (Küresel Organik Tekstil Standardı) sertifikalı ipekten yapılmış Stella McCartney tasarımı bir gece elbisesi giymektedir (2012).....	92
Resim 89. Tarlatan, 1870	98
Resim 90. Tarlatan, Korse ve İç Gömlek, 1870- 1880.....	99
Resim 91. Tarlatan	100
Resim 92. Krinolin 1870 – 1874	101
Resim 93. Krinolin	102
Resim 94. Resepsiyon Elbisesi, 1875-1879	103
Resim 95. 1886 Elbise.....	104
Resim 96. Krinolin	105
Resim 97. Miss Charlotte Finch, 1860	106
Resim 98. Prens Albert ve Kraliçe Victoria, 1861	107
Resim 99. Krinolin	108
Resim 100. Krinolin	109
Resim 101. 1860 Elbisesi	109
Resim 102. 1866 Kabarık Etek.....	110
Resim 103. Düğün Elbisesi, 1860	112
Resim 104. Charles Frederick Worth	113
Resim 105. Korse ve İç Gömlek	114
Resim 106. S Silueti	115
Resim 107. Paslanmaz Korsenin dergide tanıtımı.....	116
Resim 108. Victoria Dönemi iç çamaşırları	117
Resim 109. 1897 Korse	118
Resim 110. Metal Destekli Korse, 1890.....	119
Resim 111. Bloomer Giysisi	121
Resim 112. 19. Yüzyıl Kadın Kıyafetlerinde Pantolon.....	122
Resim 113. 1860 Bloomer.....	123
Resim 114. 19.yy Redingot Ceket.....	124
Resim 115. 19.yy Redingot Ceket.....	125
Resim 116. Dolman ceket. 19. Yüzyılın erkek tarzı kadın ceket.	126
Resim 117. Dolman ceket. 19. Yüzyılın erkek tarzı kadın ceket.	127
Resim 118. Bustle (Çelik tel halkalar)	129
Resim 119. 1872, Bustle.....	130
Resim 120. Charles Frederick Worth Abiye	131
Resim 121. Worth Tasarımı Arkalıklar	132

Resim 122. Worth Paris Salonları	133
Resim 123. Worth Paris Mağazasının İç Mekânı	133
Resim 124. Charles Frederick Worth, Gece elbisesi, 1900.....	134
Resim 125. İpek saten elbise, Charles Frederick Worth 1892	135
Resim 126. Charles Frederick Worth, Günlük elbise 1895.....	136
Resim 127. Worth 1897, Öğleden Sonra Abiye	137
Resim 128. Worth 1890.....	138
Resim 129. Londralı bir kumaşçının tezgâhtarı, 1841	139
Resim 130. 1875 Günlük Elbise.....	140
Resim 131. 1878 Günlük Elbise.....	141
Resim 132. Jane, Lady Ely 1860	142
Resim 133. Akşam mantosu, 1885	143
Resim 134. The Misses Lambert, 1861.....	144
Resim 135. Liberty robe, 1897 Victoria ve Albert Müzesi, Londra, İngiltere	145
Resim 136. İmparatoriçe Eugenie'nin Winterhalter'ın portresi ve hizmetçileri, 1860.	146
Resim 137. 1888 Çay elbisesi	146
Resim 138. 1889 Popüler Ceket	147
Resim 139. 1888 Elbise.....	148
Resim 140. 1881 Yürüyüş Elbisesi	149
Resim 141. 1884 Yürüyüş Elbisesi	150
Resim 142. 1884 Liberty Elbise detayı	151
Resim 143. 1870 Alexandra	152
Resim 144. The Earl of Kimberley 1861	153
Resim 145. Prens Albert ve Victoria.....	154
Resim 146. Prens Albert ve Victoria.....	155
Resim 147. Prens Imperial ve Kont Benedetti, 1870	156
Resim 148. 1855 Erkek Giysisi	157
Resim 149. Kraliçe Victoria'nın Gelinliği	159
Resim 150. Kraliçe Victoria Gelinliği.....	160
Resim 151. Sağda Kraliçe Victoria	161
Resim 152. Kraliçe Victoria	162
Resim 153. Kraliçe Victoria	163
Resim 154. Kraliçe Victoria	164
Resim 155. 1861 Yılında Kraliçenin Annesi Ölmüştür ve Ölümünde Giydiği Elbisesidir	165
Resim 156. Mrs Henry Bainbridge 1861.....	166
Resim 157. Prusya Veliaht Prensesi.....	167
Resim 158. 1890 Yas Elbisesi.....	168
Resim 159. 1890 Yas Elbisesi.....	169
Resim 160. Solda Kraliçe Victoria'nın Kızı Prenses Beatrice	170
Resim 161. Yaz ve Son Bahar'a Uygun Elbiseler.....	171
Resim 162. 19.yy Bone	172
Resim 163. Şapka ve Bone, 1865-1870	173

Resim 164. Galler Prensesi üç kızıyla birlikte: Louise, Victoria ve Maud 1879, Siyah Kadife Şapka.....	174
Resim 165. 1840 Frak ve Silindir Şapka.....	175
Resim 166. 19.yy Şapka.....	176
Resim 167. 19.yy Şapka.....	177
Resim 168. Deri ayakkabı, 1875-1885.....	178
Resim 169. Ayakkabı ve Botlar.....	179
Resim 170. Victorian Pelerin.....	180
Resim 171. 19.yüzyıl Fichu.....	180
Resim 172. Victoria Şal, 1880.....	181
Resim 173. 1866 Şal Dükkânı.....	182
Resim 174. 1866 Çelik Kemer.....	183
Resim 175. Jessie Newbery, İşlemeli Yaka.....	184
Resim 176. 1890 Tenis Spor.....	186
Resim 177. Tenis Kıyafeti.....	187
Resim 178. Kadınlar ve Okçuluk Spor.....	188
Resim 179. Kadınlar ve Golf.....	189
Resim 180. Kriket.....	190
Resim 181. Kadın Bisiklet Kıyafeti.....	191
Resim 182. Lady Harberton Bisiklet Kıyafeti.....	192
Resim 183. 1888 Spor Kıyafetleri.....	193
Resim 184. Kroket oynayan kadın 1880.....	194
Resim 185. 1874 Ev Partisi.....	195
Resim 186. 1837 Hediyeelik Eşya.....	196
Resim 187. Tekstil Boya Malzemeleri.....	197
Resim 188. 1869 Dikiş Makinesi.....	198
Resim 189. 1890'da William Morris Tarafından Tasarlanan Meyve Bahçesi Halısı.....	199
Resim 190. Victoria Dönemi Ev İçi.....	200
Resim 191. Victoria Dönemi Edebiyatı.....	202
Resim 192. Victoria Dönemi Edebiyatı.....	203
Resim 193. Lord Tennyson.....	204
Resim 194. Charles Darwin.....	205
Resim 195. Beckham'ın Gelinliği, 1999.....	209
Resim 196. Oscar De la Renta, Yaz 2020.....	210
Resim 197. Viktor&Rolf, Kış 2020.....	211
Resim 198. Oscar De la Renta, Yaz 2012.....	212
Resim 199. Oscar De la Renta, Yaz 2012.....	213
Resim 200. Viktor&Rolf Kış 2020.....	214
Resim 201. Viktor&Rolf Kış 2020.....	215
Resim 202. 2013. Monique Lhuillier, İlkbahar/Yaz 2020.....	216
Resim 203. Christian Lacroix, Kış 2008.....	217
Resim 204. Christian Lacroix, Kış 2008.....	218
Resim 205. Kraliçe Victoria ve Ailesi Yas Dönemi Kıyafetleri.....	219
Resim 206. Alexander McQueen, 2010.....	220

Resim 207. Christian Dior, 2023.....	221
Resim 208. Vivienne Westwood'un Tasarladığı Korse	222
Resim 209. Christian Dior, İlkbahar 2023	223
Resim 210. Victoria Dönemi Korsesi, Dolce&Gabbana 2019.....	224
Resim 211. Alexander McQueen, İlkbahar/Yaz 2012	225
Resim 212. 1870 Elbise Modeli	226
Resim 213. Kraliçe Dönemini Yansıtan Yaka Stilleri	227
Resim 214. 19.yy Kol Şekilleri	228
Resim 215. Miu'nun Koleksiyonundan.....	229
Resim 216. Balenciaga, 2017	230
Resim 217. Alberta Ferretti, 2015	231
Resim 218. Victoria'n dönemi giysilerinden yola çıkarak, bu giysilerden esinlenerek yapılmış bir tasarımdır.	232
Resim 219. Victoria'n dönemi giysilerinden yola çıkarak, bu giysilerden esinlenerek yapılmış bir tasarımdır.	233
Resim 220. Victoria'n dönemi giysilerinden yola çıkarak, bu giysilerden esinlenerek yapılmış bir tasarımdır.	234
Resim 221. Victoria'n dönemi giysilerinden yola çıkarak, bu giysilerden esinlenerek yapılmış bir tasarımdır.	235
Resim 222. Victoria'n dönemi giysilerinden yola çıkarak, bu giysilerden esinlenerek yapılmış bir tasarımdır.	236
Resim 223. Victoria'n dönemi giysilerinden yola çıkarak, bu giysilerden esinlenerek yapılmış bir tasarımdır.	237
Resim 224. Korse ve Malzemesi 1. Aşama (Ön)	238
Resim 225. Korse Dikim 2. Aşama (Ön)	239
Resim 226. Korse Dikim 3. Aşama (Ön)	240
Resim 227. Korse Tasarım 4. Aşama (Ön)	241
Resim 228. Korse Tasarım 5. Aşama (Ön)	242
Resim 229. Korse Tasarım 6. Aşama (Arka)	243
Resim 230. Korse Tasarım 7. Aşama (Ön)	244
Resim 231. Korse Tasarım 8. Aşama	245
Resim 232. Etek Dikim 1. Aşama (Ön).....	246
Resim 233. Etek Dikim 2. Aşama (Ön).....	247
Resim 234. Etek Dikim 3. Aşama (Ön).....	248
Resim 235. Etek Dikim 4. Aşama (Ön).....	249
Resim 236. Etek Dikim 5. Aşama (Arka)	250
Resim 237. Etek Dikim 6. Aşama (Ön ve Arka).....	251
Resim 238. Etek Dikim 7. Aşama (Ön ve Arka'nın Birleştirilmesi)	252
Resim 239. Etek Dikim 8. Aşama (Ön Etek Görünümü).....	253
Resim 240. Etek Dikim 9. Aşama (Arka Etek Görünümü).....	254
Resim 241. Etek Dikim 10. Aşama	255
Resim 242. Etek Dikim 11. Aşama	256
Resim 243. Korse ve Etek Kombin 12. Aşama	257
Resim 244. Korse ve Etek Kombin	258
Resim 245. Korse ve Etek Kombin	259

Resim 246. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın Çizimi 1. Aşama	260
Resim 247. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın Boyaması 2. Aşama	261
Resim 248. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın Boyaması 3. Aşama	262
Resim 249. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın İnci Boncuklarla Şekli 4. Aşama	263
Resim 250. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın İnci Boncuklarla Şekli 5. Aşama	264
Resim 251. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışma 6. Aşama	265
Resim 252. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın Etek Dikimi 7. Aşama	266
Resim 253. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın Etek Dikimi	267
Resim 254. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın Etek Dikimi	268
Resim 255. Bluz Tasarım 1. Aşama	269
Resim 256. Bluz Tasarım 2. Aşama	270

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

M.Ö. : Milattan Önce

M.S. : Milattan Sonra

Vb: ve benzeri

Yy. : Yüzyıl

SÖZLÜK

Amfora: Amfora, gövdesinden daha ince olan boyun kısmının altında dibe doğru daralarak sonlanan iki kulplu, Antik Dönemlere özgü bir çeşit Yunan çömleğidir.

Frak: Erkeklerin resmî törenlerde giydikleri siyah renkli, uzun etekli ve eteğinin arkası bele değin yırtmaçlı ceketle bir pantolondan oluşan takım giysidir.

Fresk: Fresk, ıslak kireç sıva üstüne, ezildikten sonra su ya da su ve kireç bileşimi bir bağlayıcı ile karıştırılan pigmentlerle yapılan resim.

Jüpon: Bir kombinezon veya jüpon, bir giyim eşyası, bir etek veya elbisenin altına giyilen bir tür iç çamaşırdır.

Maksimalizm: Sanatta minimalizme tepki olan maksimalizm, aşırılığın estetiği demektir.

Redingot: Önü yakaya kadar düğmeli, kimi zaman vücut hatlarını saran kimi zaman da biraz bolca giyilebilen, dize kadar inen ceket türüdür.

GİRİŞ

M.Ö. 30.000. Yıllara varan giyinmenin tarihini araştırıldığında farklı toplum, kültür, yaşayış biçimlerine göre değiştiği görülmektedir. Çeşitli eserlerden ve kaynaklardan yola çıkıldığında, insanların giyinme alışkanlığının oluşmasındaki ana sebep korunma ihtiyacı olarak görülmektedir. Gerek yırtıcı hayvanlardan gerek hava koşullarından doğan problemlerden korunmak amacıyla insanlar çeşitli kıyafetler üretme ihtiyacı duymuştur. Bu ihtiyaçtan dolayı kesici ve delici aletler üretildi. Bu aletleri ayakkabı, gömlek, pantolon gibi vücudun korunma ihtiyacı duyduğu bölgelerini kapatmak için kullanıldı. Korunma maksadıyla giyinme daha sonralarda toplumun gelişmesi ve belli bir kültür seviyesine gelinmesiyle beraber giyinmenin amacının, cinsel uzuvları kapatmak olarak değiştiği görülmektedir.

Zaman ilerledikçe, insanlar, avcı-toplayıcı hayat şekline yerleşik bir hayata geçtiğinde barınma, beslenme, giyim gibi temel ihtiyaçlar kişilerin statülerini gösterme biçimlerine dönüştü. İnsanların toplumsal statülerini, zenginliklerini dahi giyim tarzları ile gösterme arayışına girdiği M.Ö. 500 yılındaki Klasik Yunan ve Roma dönemindeki eserlere bakarak görülmektedir.

Heykellerden ve tarih araştırmacılarının kısmen ulaşabildiği metinsel ve görsel referanslardan yola çıkarak, Yunan ve Roma dönemi giysilerine bakıldığında “Moda” kavramının, günümüzdeki “Moda” kavramına yakın olarak kullanıldığı görüldü. Çeşitli tarzda ve statüye uygun kıyafetler giyen toplumun kendi içinde farklılaştığı görülmektedir. Bu durum insanların zengin-fakir ayrımını dahi belli eden bir durum oldu.

Yıllar ilerledikçe toplumdaki bu durum özellikle kadınlar arasında güzel giyinmeye dayanmaya başladı. Moda olgusunun oluşmasında ve gelişmesinde önemli yeri olan kadınların, birbirlerinden farklı ve güzel giyinme isteğinden dolayı sürekli olarak gelişim ve değişim gösteren bir terim haline gelmekteydi.

XIX. Yüzyıl’a geldiğimizde, Viktoryen dönemde (1837 – 1901) kadın formundaki dikkate değer aşırılık yüzyılın ortalarına gelindiğinde çemberli etek de vardı. 1868 döneminde kabarık eteğin boyutu daraldığında küçülerek sert bir dokuya gelmeden önce, 1859’da en büyük boyutuna geldi. Kadın statüsü, ev içinde belirli

şekillerde sınırlandırılmaktaydı. Dönemin kadınları bazı olanaklardan mahrum bırakan çevresi, dönemin teknolojik, sanayi ve Britanya imparatorluğu'nun genişlemesiyle ters düşmekteydi.

1937 yılında Kraliçe Victoria'nın Britanya tahtına çıkması ile kadınların toplumsal statüdeki yerlerinde de değişim gerçekleştirildi. Bu dönemde her statüdeki kadınlar göz alıcı, farklı elbiselere öncelik vermektedir. Özellikle krinolin ile etekler daha dolgun, balonumsu bir görüntüye kavuştu. Bununla birlikte korse kullanımı toplumun her statüsünde yaygınlaşmış ve çeşitli desenlerle süslendi. Bu dönemdeki moda anlayışının, moda tarihinde çok önemli yeri olmakla birlikte, günümüz modasına da ilham kaynağı olmaya devam etmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GİYİM TARİHİ

1.1. Mağara Dönemi

İnsanlık tarihinin başlangıcı tam olarak bilinmese de insan ürünleri ve kültürü bize bazı ipuçları sunmaktadır. İnsanların yaşadıkları yerler, beslenme alışkanlıkları, giyim tarzları ve inanç sistemleri gibi faaliyetler incelendiğinde birçok bilgi elde etmek mümkündür. Bu bilgi doğrultusunda, genellikle mağaralardaki resimler ve ana tanrıça figürleri gibi kaynaklar önemli referanslar sağlar. Dünya genelinde ortaya çıkan birçok eser ve sürekli olarak yapılan yeni keşifler, tarihsel referanslarının daha bilinçli bir şekilde sorgulanmasıyla bu dönemin belirsizliklerinin giderilmesinde önemli bir adım oluşturur. Geçmişe yapılan kültürel yolculuklar, medeniyetlerin giysi ve süsleme tarzlarını inceleyerek mağara resimlerinden ve figürlerden elde edilen kanıtlar aracılığıyla insanın doğadaki zorlu yaşam mücadelesini ortaya koyar. Bu dönemde insanlar, çıplak derilerini örtmek ve gelecek nesillere yaşamın devamını sağlamak amacıyla geliştirdikleri sistemleri ve gelenekleri düşünce yetenekleri sayesinde birleştirerek aktarmayı başardılar.

Mağaralar, insanlar tarafından korunma alanı olarak kullanılmadan önce hayvanlar tarafından barınak olarak kullanılıyordu. Paleolitik ve Mezolitik insan toplulukları genellikle doğal yerleri barınak olarak tercih ediyordu. Özellikle Orta Paleolitik dönemde iklimin soğumasıyla birlikte insanlar kendilerini sadece mağaralara ve kapalı mekânlara sığınarak koruyabiliyorlardı. Bu dönemde insanlar için sıkı giyinme, kapalı ve güvenli mekânlar bulmak büyük önem taşıyordu. Bazı insanlar ise çevreden topladıkları dallar ve çeşitli malzemelerle su kaynaklarına yakın alanlarda basit barınaklar yapmayı başarıyorlardı.

1.1.1.Neandertallerin Postu

Neandertallerin yaşadıkları bölgeye bağlı olarak kış aylarında vücutlarının %70-80' ini kapladıkları ve muhtemelen sırtlarında basit hayvan derileri giydikleri tahmin edilmektedir. Diğer yandan modern insanlar, çeşitli kumaşları birleştirerek karmaşık kıyafetler dikmekteydi. İnsanlar, vücutlarını daha iyi sarması için ayı, sansar gibi hayvanların derilerini kullanmaya çalışıyorlardı. M.Ö. 30.000'e kadar Avrasya'da yaşamışlar ve giysi giyen ilk insanlardır.

1.1.2.Modern insanın teknoloji avantajı

Bazı antropologlar, modern insanların soğuk iklimlerde yaşamlarını sürdürmek için vücut özelliklerinin gelişmesini beklemek yerine, daha iyi oturan ve uygun tekniklerle yapılan kıyafetler dikmenin daha etkili bir strateji olduğunu savunmaktadır. Dünya 30.000 yıl önce soğumaya başladığında, kırılgan ve soğuğa duyarlı modern insanlar bu açığı kapatmak için daha fazla yenilik geliştirmek zorunda kaldı. Kesici aletler ve iğneler kullanarak daha kişisel giysiler oluşturmak mümkün oldu.

1.1.3.Kemik aletler

Neandertallerin sadece basit kazıma aletleri olduğu ve giysilerinin buzul çağına uygun üretildiği bilinmektedir. Araştırmalar, modern insanların Neandertallerden bir şeyler öğrenebileceğini göstermektedir. Neandertaller, taş yerine kemik aletler kullanarak 40.000 ila 60.000 yıl öncesinde öncülük etmekteydi.

30.000 yıl önce, Taş Devri'nde giysiler daha gelişmiş hale geldi. Giysi veya kıyafet, vücuda giyilen farklı malzemeleri tanımlamak için kullanılan genel bir terimdi. Vücudu soğuktan, yağmurdan ve diğer iklim değişikliklerinden korumak için tasarlandı. İlk insanlar yaklaşık iki milyon yıl önce yapraklar, örülmüş çimen veya ağaç kabukları, ölü hayvanların kemikleri, kafatasları ve deriler gibi materyallerle vücutlarını örtmeye ve korumaya başlamışlardır. Antropologlara göre insanların giysi kullanmaya ne zaman başladığına dair kesin bir bilgi bulunmamakla birlikte, bazı kayıtlar yaklaşık bir milyon yıl önce giysi giyildiğini göstermekteydi.

1.1.4.Tarih Öncesi Dönem

Cro-Magnonlar, Neandertallerin giysilerini geliştirerek insan gelişiminin bir sonraki aşaması olan gruplardan biridir. Daha zeki olan Cro-Magnonlar, ateş yakmayı ve yemek pişirmeyi öğrenmiş ve daha etkili araçlar geliştirmekteydi. Deride küçük delikler açmak için keskin tıg veya sivri uçlu aletler kullanmış ve bunları gizli bir ip ile birleştirdiler. Bu şekilde vücudu, bacakları, başı ve ayakları örten ilk örtüleri geliştirmiş olabildiler.

Cro-Magnonların önemli icatları iğne oldu. Hayvan kemiklerinden yapılan iğneler, bir ucu sivri diğer ucu göz şeklinde olur. El ile dikiş ve giydirmenin tarihi, tekstilin ve giysilerin tarihine dayanmaktadır. Dikiş ve kumaş yapmanın zorluğu, insanları dokuma, eğirme ve diğer teknikleri geliştirmeye ve giyim için gerekli malzemeleri üretmek için makineler icat etmeye yönlendirdi. Dikiş makinesinin icadından önce, hemen hemen tüm giysiler el ile dikiliyor ve terziler kişiselleştirilmiş giysiler yaratma konusunda uzmandı. Dikiş makinesinin ortaya çıkmasıyla birlikte hazır giyim sektörü yükselişe geçti.

Paleolitik ve Mezolitik dönemde insanlar, mağaralara sığınarak gıdalarını depolama alanları oluşturdular. Bu toplulukların geçici olarak yerlerinden edilen gruplar olduğunu göstermektedir. Mağaralar, Mezolitik dönemde daha yaşanabilir hale getirildi. Bu dönemde zamanla iş bölümü, örgütlenme, birlikte yaşama kuralları ortaya çıktı.

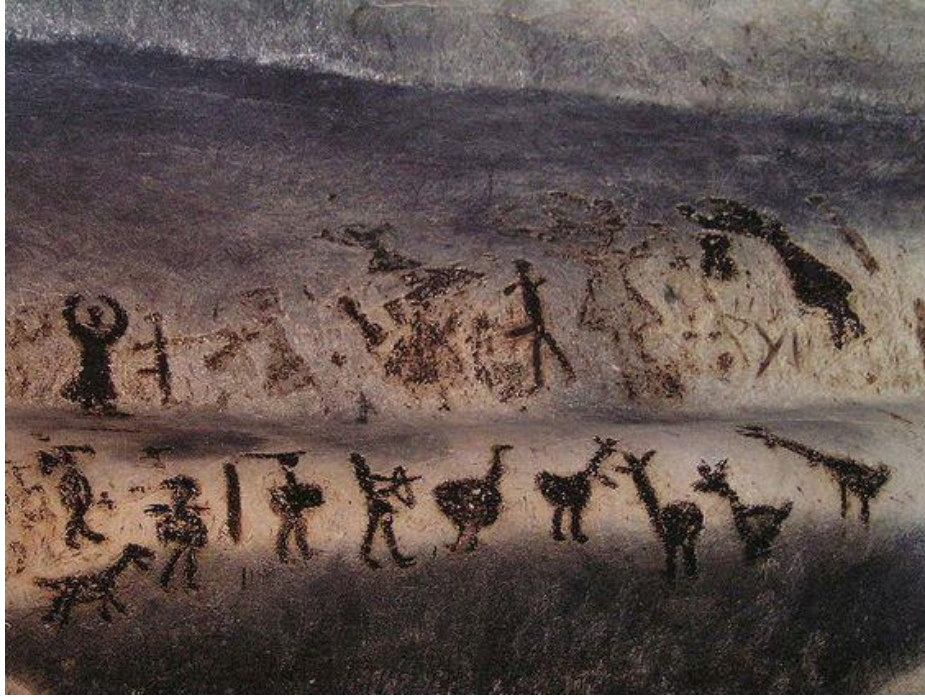
Resim 1. Cro-magnon insanının duvar üzerine yaptığı el resimleri

Kaynak: Marcus, R. (1968). *Prehistoric cave paintings*. Franklin watts Yayınevi.

Resim 2. Mas d’Azil Mağarası’nda Bulunan Boyalı Taşlar

Kaynak: Quennell, M. (1921). *Everyday life in prehistoric times*. ET satsford ltd Yayınevi.

Resim 3. Magura Mağarası

Kaynak: Pinterest. (2019). Magura mağarası.

<https://tr.pinterest.com/pin/622059767253777064/>, Erişim Tarihi 08.06.2022.

Resim 4. Chauvet Mağarası (Fransa)

Kaynak: UNESCO. (2014) Grotte chauvet-pont d'arc, Ardèche olarak bilinen süslü pont d'Arc mağarası.

<https://whc.unesco.org/en/list/1426/>, Erişim Tarihi 8.06.2022.

1.1.5.Paleolitik ve Neolitik Dönemde Giyinme

Giysilerin kullanımına ilişkin kesin bir başlangıç tarihi belirlemek zor olsa da prehistorik dönemde insanların psikolojik ihtiyaçları doğrultusunda vücutlarını örtme ve giysi kullanmaya başladığı düşünülmektedir. Bu dönemde hava şartları nedeniyle oldukça soğuk bir çağdır. Bu nedenle kıyafet giyinmek, bu çağ insanların asıl sorunu oldu. O zamanlar insanlar, hayvanların derisini yüzerken obsidyen gibi keskin taşlar kullanıyorlardı. Kemik veya boynuzdan yapılmış keskin bir buz kıracağıyla çeşitli hayvanların derisini delmek için kullanıldığına inanılmaktadır.

20.000 dönem öncesinden elbiselerini birbirine tutturmak amacıyla, İğneyi keşfedildi (Browne, 2008:53). İlk dikilen giysi tuniktir. Bu giysi oldukça kalındır ve hayvan derilerinin orta alanda bulunduğu yer kolun üstünde kalmış ve geri kalanı omuzdan aşağı inmiştir.

Resim 5. Çatalhöyük de görülmüş desenli duvar çalışması

Kaynak: Bakla, E. (2015). Çatalhöyük, tabaka III. A.III. 8 duvar resmi. James Mellaart.

<https://tr.pinterest.com/pin/166703623689846051/>, Erişim Tarihi 8.06.2022.

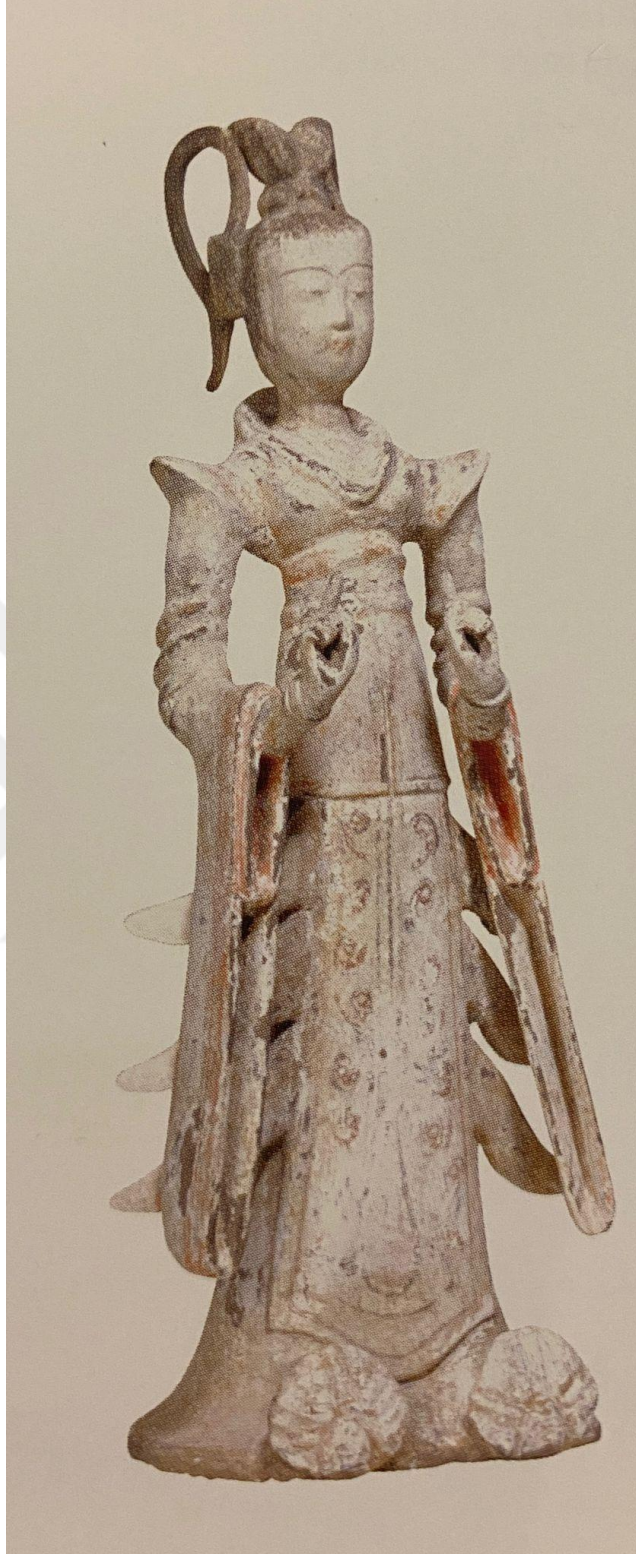

Resim 6. 3,300 Yıllık Pantolon

Kaynak: Çimen, G. (2016). Antik çağlardan günümüze kalan en eski 5 kıyafet. <https://arkeofili.com/?p=11111>, Erişim Tarihi 9.05.2022.

1.1.6.Çin Giysileri – Tang Hanedanlığı

7. yüzyılda Çin, muhtemelen dünyanın en iyi giyinen ülkesiydi. İpek böceği yetiştiriciliğinde uzun bir deneyime sahip olan ülke, ipek üretimi için son derece gelişmiş bir teknoloji kullanmaktaydı. Çekmeli dokuma tezgâhı sayesinde karmaşık ve çok renkli desenlere sahip kumaşlar üretebiliyorlardı. Arkeolojik kanıtlar, 600'lerin başında tek bir desende 3680 adet atkı ipliği kullanıldığını göstermektedir. 9. yüzyılda Çinli dokumacılar büyük boyutlu desenlerin kolaylıkla üretilebildiği bir noktaya gelmişlerdi. Bitkisel desenlerin bazıları dairesel düzende yerleştirilmiş ve çapları 50 santimi bulan kumaşlar, tezgâh genişliği ise 123 santime kadar çıkabiliyordu.

Resim 7. Figürün Saç Modeli, Ayakkabıları ve Bitkisel Desenli Kostümü

Kaynak: Foggs, M. (2014). *Modanın tüm öyküsü*. Hayal perest Yayınevi.

1.1.7.Antik Çağ (MÖ 4000-3500):

Bu dönemde, kıyafet ve aksesuarlar, coğrafi koşullar ve inanç sistemlerine bağlı olarak farklılıklar gösterildi. İlk başlarda, giyim iklim koşullarına göre basit, tek veya iki parçalı tasarımlardan oluşuyordu. Ancak zamanla, dar ve açık kıyafetler yerini uzun ve dökümlü tuniklere bıraktı. Bitkisel boyalarla boyanan etekler, atkılar ve tunikler aksesuarlarla süslenerek daha gösterişli bir görünüm kazandı. İlk moda resimlerinin Mısır'ın antik duvarları ve gömütlerinde bulunduğundan söz edilir. Dolayısıyla Mısırlılar ayrımlaşabilir bir giysi biçimi olan ilk insan toplumunu oluşturdu.

1.1.8.Antik Mısır'da Giyim Kuşam

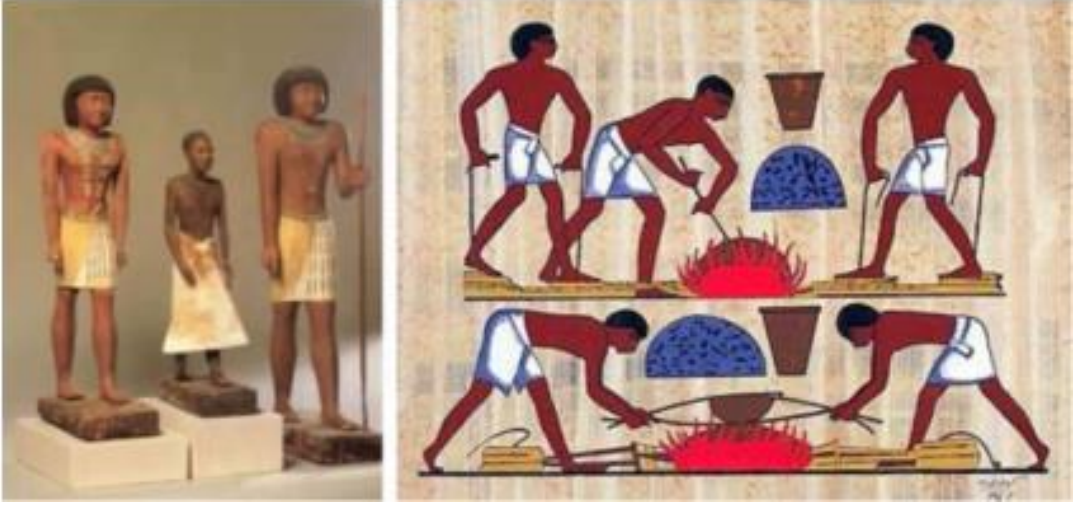
Mısırlılar, erkek ve kadınların benzer giysiler giydiği bir toplum oldu. En dikkat çeken özellik, giysilerin vücudun üst kısmını örterek tüm vücudu sarmasıdır. Bu açıklayıcı bir şekilde vücut hatlarını ortaya koymaktadır. Farklı taçlar, krallar, kraliçeler ve tanrılar arasında ayırım yapmayı sağlar.

Resim 8. Üç Tüglü Taç ve İki Tüglü olan TTutankhamonun ve Stwy'nin Tacı gösterilmektedir.

Kaynak: Cesur, K. (2022). Tutankamon mezarının sırları.

https://www.arkeolojisanat.com/shop/blog/tutankamon-mezarinin-hala-acigacikaracak-sirlari-var_3_1368859.html, Erişim Tarihi 10.12.2022.

Resim 9. Antik Mısır

Kaynak: Sarioğlu, E. (2012). *Geçmişten günümüze moda*.

1.1.8.1.Kumaşlar

Farklı uygulama geliştiren Mısırlılar dokuma yönünden önemlerini korudu. Bu dokumalar üst kademeli insanlar için kullanılmaktadır. Mısırlılar bu yöntemlerini gittikçe geliştirmiş ve boncuk işlemleri çıkararak insan vücudunun hatlarını belli edecek şekilde dizayn edilmekteydi (Boucher,1996,94).

1.1.9.Antik Giritte Giyim

Minoslular, daha eski ve farklı bir ırka aittir. Kadınların kıyafetleri dar ceketler ve tam firfırlı eteklerden oluşur.

Resim 10. Minos'un Yılanlı Tanrıçası

Kaynak: Pinterest, (2000). Knoos'tan yılan tanrıçası.

<https://world4.eu/minoan-snake-goddess/>, Erişim Tarihi 10.08.2022.

1.1.10.Eski Yunan Kıyafeti

İlk uygarlıklardan biri olan Yunan 1100 ve 800 yıllarına dayanmaktadır. Eski Yunan çağında sanatçılar freskler, amforalar gibi birçok kaplar genelinde bazı desenler ortaya koyup geometrik formlar sayesinde kolay silüetler çizmişlerdir.

Dönemin sanatçıları, Yunan uygarlığının sanatını anlamının yanı sıra, kişilerin silüetini daha net görmeye çalışmışlardır.

Kıyafetlerde kişilerin görünüş biçimini daha net şeklini yansıtmak durumunda olması gereğinden kıyafetler daha salaş bir biçimde giyilmekteydi. Eski çağ giysilerinden bu zamana kadar gelmesi halinde elbiseler kötü ve kirli vaziyettedir. Bazı değişen anlayışlar kıyafetlerin değişimi, takılar ve süsleme bu anlayışı yansıtmaktadır (Köhler, 1963).

Resim 11. İlk Çağ ait bir Duvar Resimi

Kaynak: Hill, M. (2011). Alyx krater with rape of europa, national archaeology museum at.

[https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Calyx_krater_with_Rape_of_Europa_\(detail\)_-_Paestum_Museum.jpg](https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Calyx_krater_with_Rape_of_Europa_(detail)_-_Paestum_Museum.jpg), Erişim Tarihi 10.08.2022.

Resim 12. Antik Yunan Dönemindeki Bir Kadın

Kaynak: Martin, T. (2012). *Acient greece from past to the helenistic age*. Say Yayınevi.

Kıyafet şekli ve giyim tarzı üç bölüme ayrılmaktadır (Tizer, Sapmaz1996:19). Chiton, dönemin insanlar arasında ayrıştırmalar da bulunan bir çeşididir. İyonik ve Dorik özellikte insanlarda iki cinsin stilini belirliyordu. Clintonların en belirgin özelliği kıyafetin drape görünümünü belirginleştirmesidir (Tizer, Sapmaz, 1996: 19).

1.1.11.Klasik Yunan ve Romada Giyim

Bu dönemde kullanılan giyim eşyalarının çoğunluğu, emek-yoğun işlemler sonucunda ortaya çıkan dokuma kumaştandır. Dokunmuş kumaşlar çok değerli ve genellikle bedene oturması için gereken kesim ve dikim işlemleriyle boşa harcanamayacak kadar kıymetli bulunuyordu. Bu nedenle Yunanlar ve Romalılar, genellikle kumaşı katlama, sarma, iğneleme ve büzgüleme yoluyla veya nadiren dikişle bedene sararak serbestçe dökülen, vücudu saran giysiler giyiyorlardı.

Resim 13. Fresk Detayı, Villa dei Misteri (M.Ö.1.yy), Pompeli, İtalya

Kaynak: Pinterest, (2019). Woman wearing an under-tunic.

<https://tr.pinterest.com/pin/398216792023481889/>, Erişim Tarihi 12.05.2023.

1.1.11.1. Antik Roma Kıyafetleri

Eski Romalıların giysileri, yaklaşık bin yıl boyunca hemen hemen aynı şekilde kaldı. Bu giysiler, Yunan ve Etrüsk giyim geleneklerinden etkilenmiş ve tüm İtalya'ya uyarlanıyordu. Roma giysileri zarif, işlevsel ve rahattır. Genellikle düz dikdörtgen parçalar üzerine yerleştirilirler. İlk başlarda yün, keten kullanılırken sonraları pamuk, ipek ve çeşitli iplik karışımlarından yapılan tunikler, togalar, peplumlar, şallar, pallalar ve palimler üretildi.

Resim 14. (Soldan sağa) Mısır'dan Antik Yunan ve Roma'ya kadar Kıyafet Örnekleri.

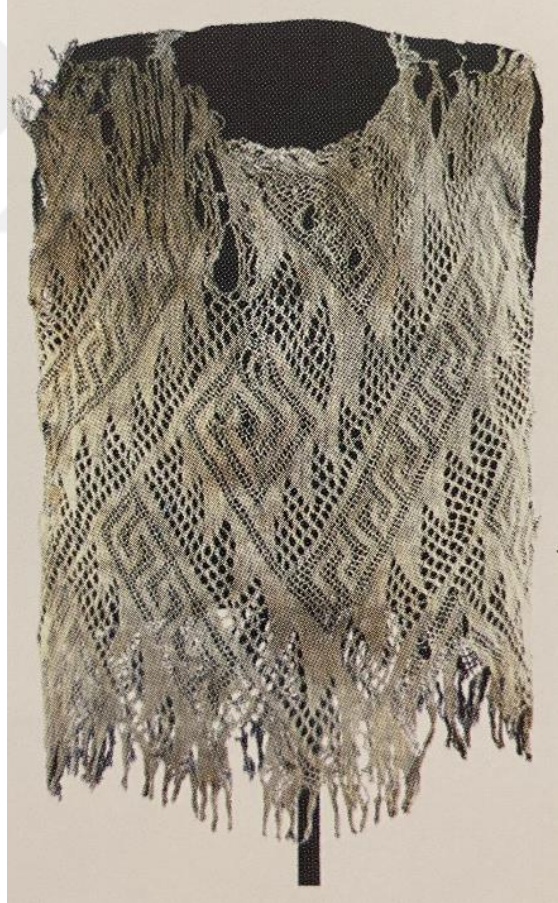
Kaynak: Pinterest, (2019). Yunan ve roma giysileri.

<https://tr.pinterest.com/pin/452259987559288040/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.

1.1.12. Erken Dönem Güney Batı Amerika Tekstili

11. yüzyıldan sonra Güneybatı giysileri, dokuma teknikleri ve giyim tarzları açısından zengin bir çeşitlilik sergilemektedir. Kuşaklar ve gömlekler, saç örgüsü ve ajur gibi çeşitli örme kumaş yapıları ve teknikleri kullanılarak üretilmekteydi. En yaygın dokuma kumaşlar bezayağı ve dimi dokumalardır. Düz bezayağı dokuma, battaniye, peştamal ve kilt gibi giysilerin yapımında kullanılırken, çözgü yüzlü bezayağı dokuma kuşak ve kemer yapımında tercih edildi.

Battaniyeler ve diğer parçalar için ise diyagonal ve baklava desenli dimi dokumalardan yararlanıldı. Erkeklerin giydiği peştamalların süslemeleri ve büyük dokuma kumaşlardaki motifler, bordür desenleri goblen dokuma tekniğiyle yapılmaktaydı.

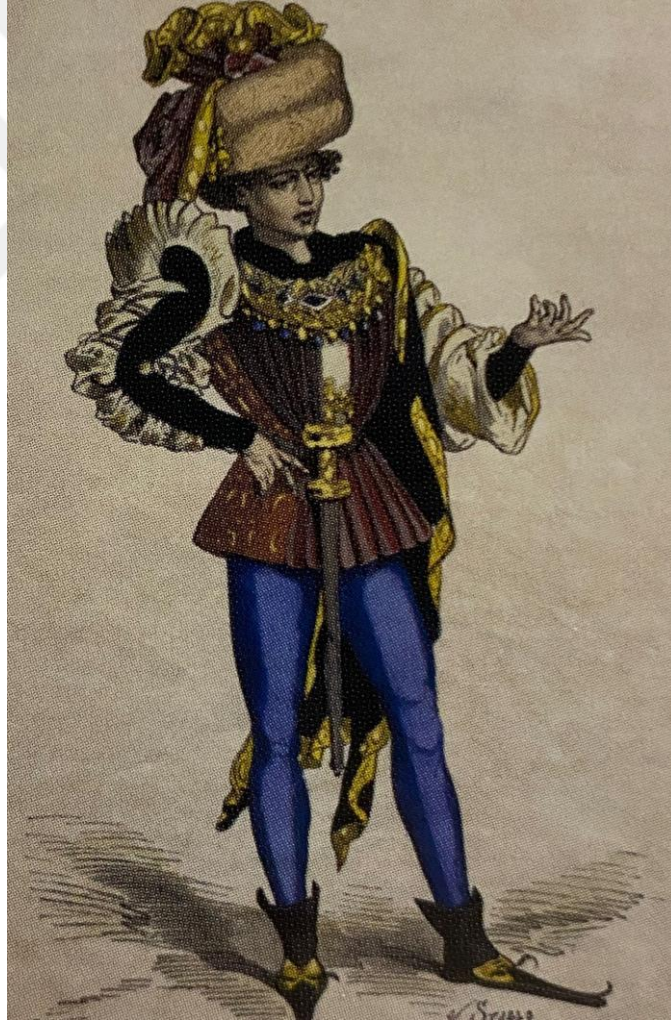
Resim 15. Pamuklu Kolsuz Bluz (yak. 1300-1450)

Kaynak: Foggs, M. (2014). *Modanın tüm öyküsü*. Hayal perest Yayınevi.

1.2.Orta Çağ' da Giyim

Bazı kostüm tarihçilerine göre, günümüzün moda sistemi 14. yüzyılda ortaya çıktı. Bu dönemde Orta Çağ giyiminde önemli değişiklikler yaşanmış ve "T" şekilli bir tunikten oluşan köylü giysisinden, Fransız etkisiyle kesim ve hatların ön plana çıkarıldığı yeni bir giyim tarzına geçirildi.

Erkekler genellikle vücuda oturan, önu düğmeli ve muflonla dolgunlaştırılmış bir ceket olan gipon ve kalçanın hemen altına takılan bir kemerle kullanılan düşük yakalı ve vücuda yapışan bir tunik olan cote-hardie giyiyorlardı. Cote-hardie, kesilerek oluşturulan yırtmaçlı kenarlara sahip olup zamanla bir yaka eklenmiş, uzunluğu azalmış ve kolları genişlemektedir.

Resim 16. Aşırı Sivri Uçlu Ayakkabılar Giyen Genç ve Sık Bir Erkeği

Kaynak: Foggs, M. (2014). *Modanın tüm öyküsü*. Hayal perest Yayınevi.

1.2.1.Yüksek Orta Çağ'da Kadın Kıyafetleri

Orta çağ Avrupa'sında giyim genel olarak sanatsal estetik öğelerin kullanıldığı bir döneme işaret etmektedir. Haçlı Seferleri ve Din Savaşları gibi olaylar hem giyim hem de sanat üzerinde etkili olmaktadır. Soylular, geniş paltolar giymeye başlamış ve tunik ve ceketlerin yanları daha uzun hale geldi. Sandaletlerle birlikte çoraplarda giyilmekteydi.

Resim 17. Orta çağ Kıyafeti

Kaynak: Jacqueline, M. (1999). *Fashion, the story of clothes*. Macdonald young Yayınevi.

1.2.2. Rönesans Dönemi (1490-1625)

Rönesans, Greko-Romen klasik dünyanın estetiğini canlandıran bir kültürel hareket olarak Floransa'da ortaya çıkan bir dönemi ifade eder.

Resim 18. Yaklaşık 1520 Tarihli Genç Hans Holbein Tarafından Yapılmış

Tablo

Kaynak: Mendoza, A. (2019). Enrique VIII de Inglaterra, por Hans Holbein el joven.

https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:Enrique_VIII_de_Inglaterra,_por_Hans_Holbein_el_Joven.jpg, Erişim Tarihi 15.06.2022.

Resim 19. 1548 Yılı Portresi

Kaynak: Palodio, (2008). Diego velasquez, philip IV in brown and silver.
https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Diego_Velasquez,_Philip_IV_in_Brown_and_Silver.jpg , Erişim Tarihi 15.06.2022.

Bu dönemde giyim daha incelikli ve keskin hale geliyordu. Çift ceketler, pantolonlar, erkek kabanları, kadın korse ve etekler, modern giyimin ilk örneklerini oluşturdu.

Resim 20. Giovanni Canavesio 'Notre-dame des Fontaines' Şapeli, İkona 15.yy
Kaynak: Sarıoğlu, E. (2012). *Geçmişten günümüze moda.*

Resim 21. Balon Pantolonlar

Kaynak: Medici, C. (2014). Pantolon.

<https://tr.pinterest.com/pin/424323596126974735/>, Erişim Tarihi 05.06.2022.

1.2.2.1. Elbise ve Çok Katlı Kırmalı Yaka (1620)

Kırmalı yaka, 1540'larda gömlek veya kombinezonun yakasındaki püsküllü büzme ipiyle geliştirilmekteydi. Başlangıçta kırmalı yaka, doublet ceketin, robanın boyun hattını bazı lekelerden korumak kapmasamında olarak kullanılıyordu.

Resim 22. Isabel of France, Rodrigo de Villandrando

Kaynak: Tiberiocl, (2019). Dama'nın geri dönüşü.

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Retrato_de_dama,_atribuido_a_Rodrigo_de_Villandrando_\(Museo_L%C3%A1zaro_Galdiano,_Madrid\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Retrato_de_dama,_atribuido_a_Rodrigo_de_Villandrando_(Museo_L%C3%A1zaro_Galdiano,_Madrid).jpg), Erişim Tarihi 15.06.2022.

1.2.3. Barok Dönemi- 1625 ile 1750

1625-1750 arasında kıyafetlerin insanlar için ayrılaştırılması verimlilik kazandırdı. Bu dönemde kıyafetlerin çoğalımı arttığı için orta kesim insanları üst kesim insanların giydiklerini giymeye başlamışlardır (Okonkwo, 2007: 22; Evecen, 2014: 52).

Resim 23. 1620 İpek İplikle İşlenmiş Keten Kumaş

Kaynak: Hart, A. North, S. (1998). *Fashion in detail: from the 17th and 18th centuries* New York, Marygrove Yayınevi.

Resim 24. 1630 Kadın Gömlek

Kaynak: Hart, A. North, S. (1998). *Fashion in detail: from the 17th and 18th centuries* New York. Marygrove Yayınevi.

1.2.3.1. Fransız Saray Giysileri

Fransız saray giysileri, 1661'den 1789'a Fransa'yı diğer Avrupa monarşileri için bir model haline getirdi ve görkemli bir hale geldi. Fransız sarayı, uygun şekilde giyinmek kaydıyla teorik olarak tüm halka açıktı. Özel günlerde (taç giyme törenleri, düğünler, balolar vb.) giyilen bu zorunlu kıyafetlerin maliyeti, mütevazı bir şatodan bile daha yüksek olabiliyordu ve bu kıyafetlerin giyenin ve üreticinin zenginliğini ve statüsünü yansıttığı görülüyordu.

Resim 25. Grand Habit İçindeki Kraliçe Maria Teresa ve Oğlu

Kaynak: Guerilla, N. (2013). Resim Galerisi 1660'lar.

http://www.kipar.org/archive/period-galleries/galleries_1660p.html, Erişim Tarihi 15.06.2022.

1.2.3.2. Volanlı Elbise

Moda, Paris'in değişen yaşam tarzını yansıtmaktaydı. Dönemde hâkim olan ahlaki serbestlik, volanlı elbise (robe volante) gibi moda olan giysilerde rahatlığı teşvik etti. Ayrıca, incelikle işlenmiş sabahlık ya da robes de chambre gibi i giyimin dış giyim olarak kullanımı popüler hale getirirken, korselerin altında görünür bir şekilde giyilen kombinezonlar da dikkat çekiciydi. Bu giysiler, hareket kolaylığı, rahatlık ve kullanışlılık sağlamak için tasarlandı.

Resim 26. Lampas Dokuma Fransız Zümrüt Yeşili Saten Roba Volante

Kaynak: Foggs, M. (2014). *Modanın tüm yks*. Hayal perest Yayınevi.

Resim 27. Fransız Tarzı Elbise (1720)

Kaynak: Yazaroğlu, G.S (2014). Fransız modası ve giyim.

<https://gsyhaute couture.wordpress.com/2014/11/03/fransiz-modasi-ve-giyim/>, Erişim Tarihi 13.02.2022.

1.2.3.3. Rokoko Dönemi (1715-1774)

Geç rokoko döneminin belirleyici özelliği, drape kullanımının ön planda olmasıydı. İngiliz tarzı elbise arkada küçük kıvrımlarla toplanırdı. Kalça bölgesinde katlanmış, etek ucunda dolgu olan ipek bağcıklarla düğmelenen üç parçaya ayrılmıştır.

Resim 28. Laurent de lavosier ve Karısı Jacques Louis 1788

Kaynak: Cosgrave, B. (2003). *Costume & fashion: a complete history*. Octobus Yayınevi.

Rokoko süslemelerle dolu bir odada, 18. yüzyıldan kalma bir koltukta aynanın önünde poz veren Madame de Pompadour elbisesini tamamlamaktadır. Küçük güllerle süslenmiş elbisenin göğüs kısmı papyonla kapatılmıştır. "

Resim 29. François Boucher, “Madame de Pompadour” (1759)

Kaynak: Elmas, H. ve Öztürk N. (2020). François Boucher’ in Madame de Pompadour tablolarında giysi özelliklerinin incelenmesi. İdil Dergisi, 69, 739–749. <https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1587549553.pdf>.

Resim 30. François Boucher, “Madame de Pompadour” (1750).

Kaynak: Elmas, H. ve Öztürk N. (2020). François Boucher’ in Madame de Pompadour tablolarında giysi özelliklerinin incelenmesi. *İdil Dergisi*, 69, 739–749. <https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1587549553.pdf>

Resim 31. Anna Maria Gartwaite ait Asimetrik Natüralist Floral Desen (1744)

Kaynak: Foggs, M. (2014). *Modanın tüm öyküsü*. Hayal perest Yayınevi.

1.2.3.4. BANYAN (1770'ler)

Bu giysi, daha rahat birçok örneğine nazaran dar kesimlidir ve usule uygun ipek şerit agrafları vardır. Bu kıyafet; gerçekçi görünümlü Asya çiçekleriyle, dış mimarisindeki soğan kubbeli imgeyle i dekorasyonunda kullanılan Çin tarzı unsurlar ile Prens'in inziva yeri olan Brighton Pavyonu'nda görülen Çin ve Hint etkilerini yansıtmaktadır.

Resim 32. Veliaht Prens'in Banyanı

Kaynak: Pinterest, (2019). Brightly patterned banyan.
https://tr.pinterest.com/pin/AXCEobJyhED8cIQgAfUeCpi2MQCHAKtxdGG6H_vUlljmmvQNdOMclDY/, Erişim Tarihi 15.01.2023.

1.2.3.5. İngiliz Tarzı Nakışlı Elbise (1780' ler)

Geç 18. yüzyılda ortaya çıkan İngiliz tarzı Fransız elbisesi (robe à l'anglaise), İngiliz etkisini ve elitler arasında yaygın olan doğaya duyulan idealize edilmiş ilgiyi yansıtıyordu.

Elbisenin ön tarafında açılan kısmın düğme veya kopçalarla bağlandığı ve arkadan ayarlanabilen iki panel, korseden daha az kısıtlayıcıydı. Basitleştirilmiş, zarif hatlara sahip ve aşırı süslemelerden arındırılmış kollar, dirseklere kadar dar bir şekilde inerek açılmadan önce enine bir dikiş yerinden genişliyordu. Kollara, yaka hattındaki ipekle eşleşen ekru ipek dantel büzgü eklendi. Kalçanın arkasındaki bolluk, çember kafesle değil, juponların altına takılan yumuşak dolgu malzemesiyle elde ediliyordu.

Resim 33. 18. Yüzyıl Yakın Gövdeli Elbise 1780'ler Elbise Çuval Elbise

Kaynak: Pngegg, (2018). 18.yy. elbise.

<https://www.pngegg.com/tr/png-tzclj>, Erişim Tarihi 16.08.2022.

Resim 34. 18.yy. Polenez Tarzı Elbise

Kaynak: Cosgrave, B. (2003). *Costume & fashion: a complete history*. Octopus Yayınevi.

1.2.3.7. İskoç Tartan (Ekose)

Geleneksel İskoç veya Highland kostümünün nasıl evrildiği hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır. "Tartan" teriminin kökeni gibi uzun süredir devam eden tarihi belirsizliklerin yanı sıra, son yıllarda ortaya atılan "gelenegin icadı", tarihçilerin Kuzey İskoç imajının büyük ölçüde 19. yüzyıl romantizminin bir ürünü olduğunu öne sürdü. Bu nedenle konu daha karmaşık hale geldi.

Resim 35. Portrait of a jacobite lady (18.yy) ateşli bir jacobite olan Alexander Casmio tarafından yapılmış portre

Kaynak: Pinterest, (2019). Portrait of a jacobite lady, 1740-1750, cosmo alexander (1724-1772).

<https://tr.pinterest.com/pin/314618723946279155/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.

1.2.3.8. Öğleden Sonra Ön Abiye (1800' ler)

The Gallery of Fashion dergisindeki her resim, betimleyici bir metinle bir araya gelir ve modeller genellikle şehirde gezintiye çıkmış, çocuklarıyla oynarken, şarkı söylerken veya arp çalarken hanım hanımcık faaliyetler içinde gösterilir. Ayrıca, çizimlerde uygun aksesuarlar için tavsiyeler de sunulur. Bu resimdeki kadınlar kışlık abiye elbiseler giymektedir. Sol taraftaki tasarımda, dikey Ampir kesim silüetinin alt kısmında hacim kazanır ve İngiliz tarzı elbiseye benzer şekilde belin üzerinde dar ve süslü pililerle büzgülü bir etki yaratılır. Bu büzgüler, bolero kesimli üst elbiseyle vurgulanır.

Resim 36. 1800'ler Abiyeleri

Kaynak: Pinterest, (2019). Fternoon dress, february 1802, gallery of fashion fig.

<https://tr.pinterest.com/pin/440015826093250238/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.

1.2.3.9. İngiliz Dandy Kostümü (1815)

Tayt pantolonlar kısa pantolonla, pantolon arasında bir formda olup kostümün odak noktasını oluşturmaktadır. Pantolonun yüksek dikiş yeri, beldeki askılar ve ayak bileğindeki kumaş bantıyla tutturularak genital bölgenin belirginleşmesine neden olmaktadır.

Düğmelerle süslenen ceket, gömleğin fırfırlı yakasını göstermek için üst kısmı açık bırakılarak giyilir ve altında benzer şekilde kesilmiş yeğin görünmesi için yatay kare bir kesime sahiptir.

Resim 37. Dandy kostümü

Kaynak: Arents, G. (2016). Digital collections.

<https://digitalcollections.nypl.org/items/510d47de-554b-a3d9-e040-e00a18064a99>,
Erişim Tarihi 12.02.2022.

1.2.4. Romantik Dönem (1825-1845)

Ampire (imparatorluk) döneminde, abartılı, çiçekli ve sade şekillerde şapka tipleri yaygın olarak kullanıldı. Zamanla, kadife kurdeleler, kuğu tüyleri popülerlik kazandı.

Resim 38. 1800 Erkek Stili

Kaynak: Tortora, P. (2015). *Dress, fashion, and technology: from prehistory to the present*. Bloomsbury Yayınevi.

Resim 39. Turban-style Başlık Örneği, Bayan Edward Trescott Portresi. Fraser, Charles.1822

Kaynak: Arslan, Y. (2018). Moda Tasarım (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi.

1.2.5. Gece Elbisesi (1830' lar)

Yaka hatları "V" şeklinde veya kayık yaka şeklinde yuvarlatılmıştı. Gece elbiseleri kısa kollu olarak giyilirken (bkz. s. 132), gündüz elbiseleri uzun kollu olarak giyiliyor ve yakalar genellikle kolun üst kısımlarında görüldü. Bu dönemde sıkı bir bel önemli olması omuz kısımlarının daha yaygın bir şekilde geniş olması belin dar olması için önemli bir ayrıntıdır.

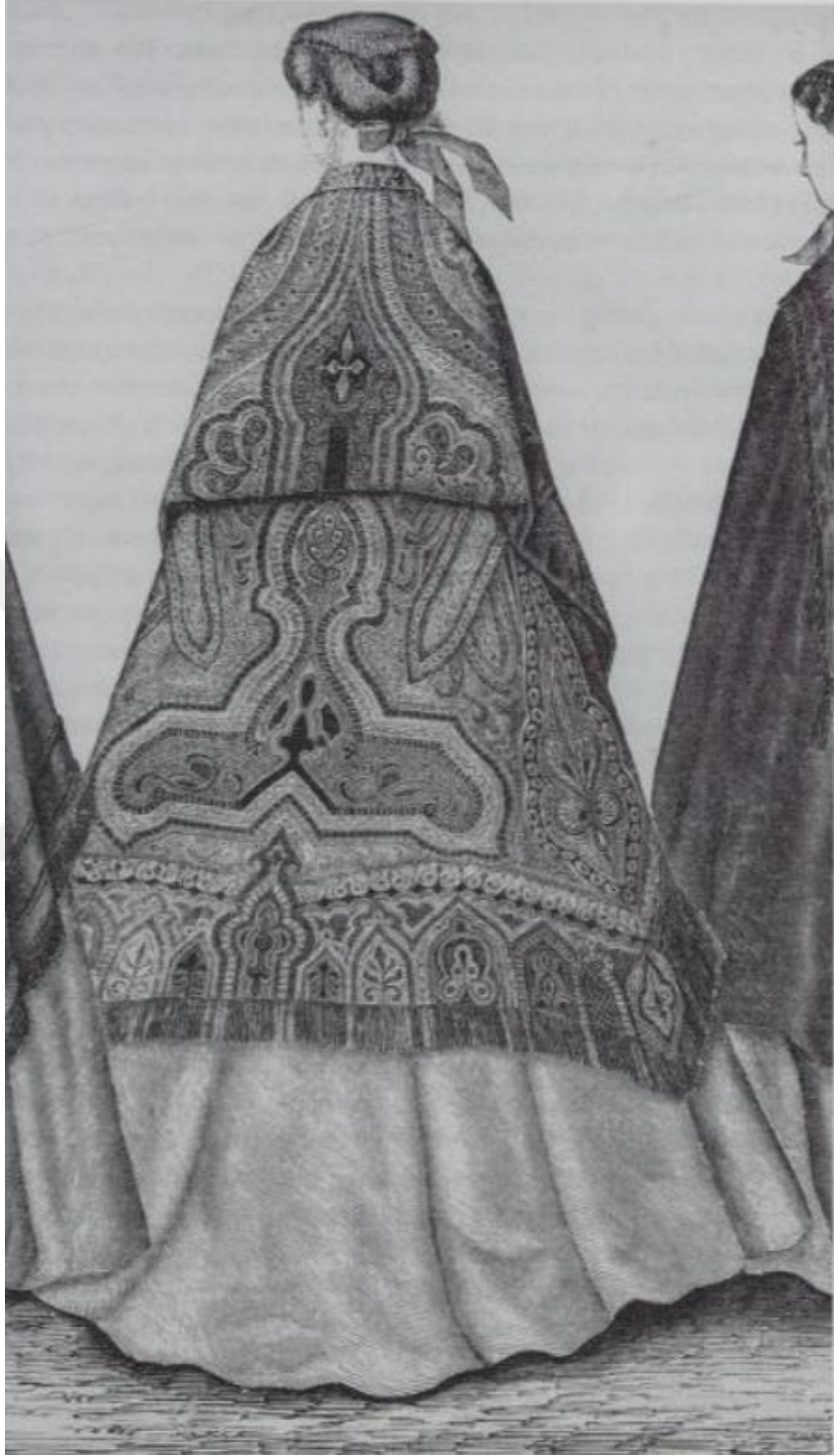

Resim 40. 1830'lara Ait Bir Elbise

Kaynak: Dushess, A. (2013). American duchess.

<https://blog.americanduchess.com/2013/10/romantic-era-gowns-c-1820s-1830s.html>,

Erişim Tarihi 12.02.2023.

Resim 41. Günlük Elbise 1860

Kaynak: Tortora, P. (2015). *Dress, fashion, and technology: from prehistory to the present*. Bloomsbury Yayınevi.

1.3. Victoria'n Dönemi (1860-1899)

Victoria, gösterişli ve süslüdür, Kraliçe döneminin en iyi şatafatlı insanıydı. Kraliçe, çok erken yaşta tahtın başına geçmiş ve seksen bir yaşına hayata gözlerini yumdu. Victoria, insanlar tarafından güven duygusu alıyordu kendisi kültürlü bir kişiliğe sahip insanlar tarafından saygıda kusuru edilemiyordu (Matzke, 2011).

1.3.1. Victorian Döneminde Giyim

Moda, kültürel ve sosyal yaşamın dönemde etkilediği ve toplumsal değişimlere katkı sağlayan bir sanat olarak değerlendiriliyordu. Moda, çekicilik ve beğeni kriterlerine yönelik unsurları bünyesinde barındırarak kadın ve erkek ayrımında saygınlık rol oynamaktadır.

Resim 42. Krinolin

Kaynak: Gül, E. (2018). Kabarık krinolin etekler.

<https://ekmekvegul.net/sectiklerimiz/gunun-bilgisi-bir-donemin-kafesi-kabarik-krinolin-etekler>, Erişim Tarihi 15.06.2022.

Resim 43. Gündelik Erkek Takımı

Kaynak: Herald, S. (2000). King edward.

<https://www.superstock.com/asset/king-edward-vii-homburg-wearing-famous-homburg-hat-which-he/5513-19483618>, Erişim Tarihi 15.06.2022.

1.4. 1900 Sonrası Moda

20. yüzyılda moda, her sosyal olay ve teknolojik yenilikle birlikte büyük adımlar attı. Toplumsal hareketler, siyasal yaşam, ekonomi, bilim, spor, gençlik hareketi, eğlence dünyası, teknolojik yenilikler ve sanatsal akımların etkisiyle kadın modası hızla gelişti. Charles Dana Gibson Sezonu olarak da bilinen dönemde Amerika Birleşik Devletleri'nde Gibson Girls moda akımı öne çıktı.

Paul Poiret, Birinci Dünya Savaşı öncesi en önemli moda tasarımcılarından biriydi. Poiret'nin etek tasarımları daha kısa ve düz olup, ayak bileklerini göstermek için ideal giysiler yarattı. Etek boyunun kısalması, kadın giyiminin daha pratik hale geldiğinin önemli bir göstergesiydi. Ayakkabılarda önemli bir vurgu noktası haline geldi.

Resim 44. Paul Poiret 1910-1913

Kaynak: Meisterdrucke, (2005). Les robes de paul poiret pub'dan üç abiye.
[https://www.meisterdrucke.com.tr/fine-art-baski/Paul-Iribe/391000/Les-Robes-de-Paul-Poiret-pub'dan-%C3%9C%C3%A7-Abiye.-1908-\(kal%C4%B1p-bask%C4%B1s%C4%B1\).html](https://www.meisterdrucke.com.tr/fine-art-baski/Paul-Iribe/391000/Les-Robes-de-Paul-Poiret-pub'dan-%C3%9C%C3%A7-Abiye.-1908-(kal%C4%B1p-bask%C4%B1s%C4%B1).html), Erişim Tarihi 10.06.2022.

Resim 45. 1900 Gece Elbisesi

Kaynak: Harvard, C. Smith, G. (1960). *The fashionable lady in the 19th.* Majesty Yayınevi.

Birinci Dünya Savaşında Giysi-Aksesuar Modası, Dönemin Sanat Akımlarının Etkisi (1914-1918) Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla birlikte, Avrupa ve Amerika'da genç ve orta yaşlı erkeklerin savaşa gitmesiyle kadınlar iş gücünde daha fazla yer almaya başladı. Savaşa giden erkeklerin yerine geçen kadınlar, daha ciddi ve fonksiyonel bir giyim tarzına yönelmeye başladı.

1919 yılında ise eteklerin giysinin gövdesinden ayrılarak iki parça giysi olarak kullanılması ortaya atıldı. Etekler kısaltmaya başladı ve ipek bluzlarla kombinlenerek giyilmeye başlandı. Bu değişikliklerle birlikte kadın giyimi daha pratik, özgür ve modern bir görünüm kazandı.

20'li yıllar, birinci dünya savaşının ardından moda dünyasında büyük değişimlere tanıklık eden bir dönemdi. Moda tarihçilerine göre kadın modası 1920'lerde zirveye ulaştı.

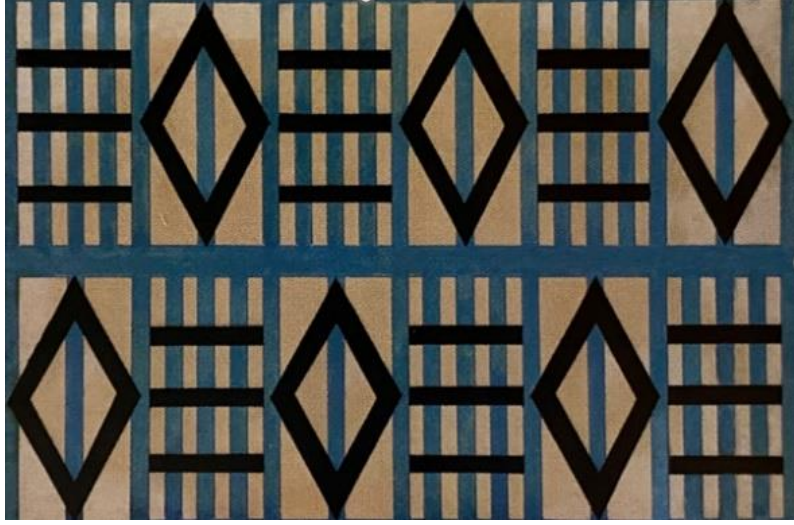
1.4.1. Rus Konstrüktivist Tasarımlar

Resim 46. Kazimir Malevich, Supremus 55, 1916

Kaynak: Pinterest, (2019). Kazimir Malevich.

<https://tr.pinterest.com/pin/984669906003680069/>, Erişim Tarihi 12.04.2022.

Resim 46. Geometrik Desenli Kumaş, Popova

Kaynak: Tozu, (2020). Konstrüktivizm akımı.

<http://www.leblebitozu.com/konstruktivizm-akimi-nedir-sanatcilari-kimlerdir/>,
Erişim Tarihi 12.04.2022.

Resim 47. Varvara Stepanova tarafından yalmış bu spor kıyafeti tasarımı, propaganda amacının gerektirdiği kırmızı yıldız motifini taşımaktadır (1923).

Kaynak: Yigruzelte, (2021). Varvara Stepanova.

<https://www.wikiart.org/en/varvara-stepanova/feminine-sports-clothing-design-1923>, Erişim Tarihi 12.03.2023.

1.4.2. Art Deco Stiline Genel Bakış

Türkçe'ye “dekoratif sanat” olarak tercüme edilen Art Deco kavramının kökeni, Fransızca “sanat” anlamına gelen “art” kelimesiyle, sıfat olan “dekoratif” in, “deco” nun birleşimine dayanmaktadır (Kayaalp, 2018: 58). 1920-1930 yılları arasında mimarlıktan uygulamalı sanatlara kadar birçok alanlarda etkisi görülen bir üslup olan Art Deco, Art Nouveau ve Sanat ve El Sanatları Akımı gibi modern bir şeyler bulma amacının ve çabasının bir ürünüdür (Bridge, 2017: 199).

Resim 48. Sonia Delaunay’ın Kleopatra Balesi İçin Tasarladığı Kostüm, 1918

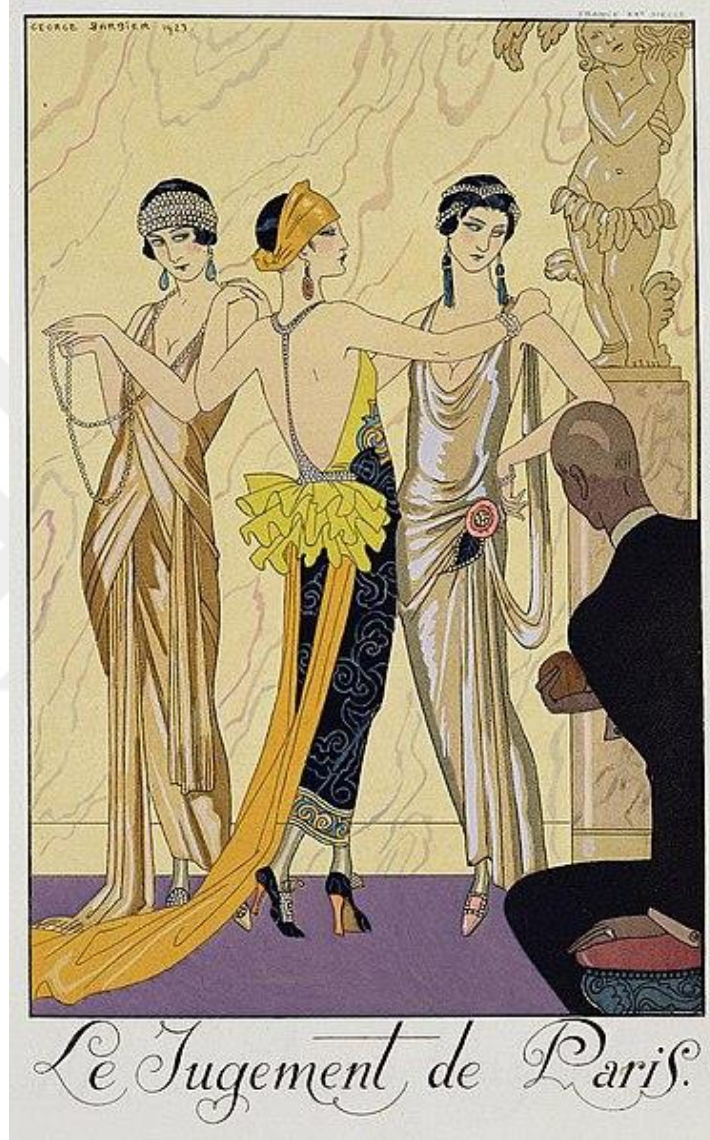
Kaynak: Sönmez, K. Uysal, İ. (2019). Art deco stiline tekstil tasarımlarına yansımaları. Ulak bilge sosyal bilimler dergisi, 42, 824-81, <https://www.ulakbilge.com/makale/pdf/1575752718.pdf>

Resim 49. Collection of golden art deco patterns

Kaynak: Freepik, (2018). Altın art deco desenleri koleksiyonu.
https://www.freepik.com/premium-vector/collection-golden-art-deco-patterns_10240369.htm, Erişim Tarihi 10.06.2022.

1920'lerde kadınların aktif yaşam tarzı, rahat hareket edebilmelerini gerektiren giysileri beraberinde getirdi. Bol, boru biçimli ve vücut hatlarını takip etmeyen kombinezon elbiseler, kadınların gardıroplarını yeniden şekillendirdi.

Resim 50. Burada George Barbier'in The Judgement of Paris (1920)

Kaynak: Kenan, (2021). George barbier kararı paris.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:George_Barbier_judgement_paris.jpg,
Erişim Tarihi 03.05.2021.

Resim 51. Jersey Suists, Chanel, 1917

Kaynak: Stevenson, N. (2012). *Fashion: a visual history from regency & romance to retro & revolution: a complete illustrated chronology of fashion from the 1800s to the present day*. Griffin Yayınevi.

1.4.3. 1930-1939 Modası

Fransız tasarımcı Madeleine Vionnet'in başarılı bir şekilde kullandığı verev kesim, 1930'ların önemli bir trendi oldu. Bu dönemde, kadın modası eğik kesime odaklanarak 20'li yılların maskülen şekillerinden daha basit ve etkili bir feminen silüete doğru evrim geçirmekteydi.

Resim 52. Yünlü Takım Elbise, Molyneux

Kaynak: Stevenson, N. (2012). *Fashion: a visual history from regency & romance to retro & revolution: a complete illustrated chronology of fashion from the 1800s to the present day*. Griffin Yayınevi.

Resim 53. 1935s Women's Fashion

Kaynak: Pinterest. (2020). 1935 elbiseler.

<https://www.pinterest.ca/pin/10344274143700055/>, Erişim Tarihi 15.07.2022.

Resim 54. İpek Kaftan

Kaynak: Pinterest, (2020). Mariano fortuney - caftan et coiffe - soie - vers 1930
<https://tr.pinterest.com/pin/20969954496239677/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.

Mariano Fortuny'nin imzasını taşıyan bu ipek kaftan, tasarımcının dünyanın farklı bölgelerine olan derin ilgisi ve uzmanlığının bir göstergesidir.

1.4.4. Hollywood Cazibesi 1933'ler

Filmlerin devamlılığını sağlamak için genellikle giysilerin detayları kesilir ve kostümcüler, filmi tanıtmak için çekilen fotoğrafları düşünerek giysileri tasarlar. Giysiler beyazperde için abartılı bir şekilde tasarlanırken, kopyalarında bu aşırı tasarım ve lüks malzemeler kullanılmazdı.

Resim 55. Pullu Şifon Gece Elbisesi, 1932

Kaynak: Stevenson, N. (2012). *Fashion: a visual history from regency & romance to retro & revolution: a complete illustrated chronology of fashion from the 1800s to the present day*. Griffin Yayınevi.

1.4.5. 1940-1950 Moda

Savaş dönemi gündelik modası, maddi sıkıntılar kısıtlamalarla gölgelendi. Giysilerin satın alınması için para ve bazen de sertifikaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, pratik ve sade giysilerin egemen olduğu spor tarzı yaygınlaşıyordu. Savaş nedeniyle, basit ve mütevazı giyim tercih edildi. İnsanlar zor bir dönemde oldukları için giyim ve moda konusunda sadeleşme eğilimi gösterdiler.

Uzun ömürlü yün takımlar, kadınların günlük giyiminde kullanılan dayanıklı kıyafetlerdir, çünkü çağın zorlu koşullarına uyum sağlamak zorundadırlar.

Resim 56. 1940 Modası

Kaynak: Pinterest, (2020). 20th Century fashion history: 1940- 1950.

<https://www.pinterest.ca/pin/134052526402959084/>, Erişim Tarihi 15.07.2022.

1940'lı yıllarda; Savaştan sonra kadınlar yeni giyim tarzını benimsemeye başladı. Bu yenilik kadınlar için güzel bir gelişmedir. Savaş bitiminin olmasıyla, kadınlar artık savaş dönemi içindeki giyimlerinden çıktı.

Moda tarihinde 1940'ların sonu, esas olarak Fransız tasarımcı Christian Dior'un (1905-1957) başlattığı Yeni Görünüm ile bilinir.

Resim 57. Yeni Görünüm 1947

Kaynak: Bond, D. (1981). *The Guinness guide to 20th century fashion*. Comsewogue Yayınevi.

Resim 58. Carnegie Takımı (1943)

Kaynak: Pinterest, (2019). Hattie carnegie.

<https://tr.pinterest.com/pin/432486370435766673/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.

Carnegie takımı, incelikli ve kentli bir tarza sahip olup lüks kumaşların ustaca kullanıldığı parçalardan oluşan bir koleksiyondur.

Resim 59. izgili Gece Elbisesi (1955)

Kaynak: Nauta, A. (2017). Akşam kıyafeti.

<https://agnautacouture.com/category/biography/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.

Resim 60. Amerikan Şömişye Elbise 1950'ler

Kaynak: Missloveschich, (2017). Vintage moda fotoğraları.

<https://missloveschic.com/2017/07/10/the-duo-of-fashion-photographers-leombruno-bodi/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.

Sömişye elbisesi, 1950'lerde Amerikalı kadının üniforması gibiydi. Düzgün, saygın, temiz, zarif ve çok yönlüydü.

Resim 61. 1950 Model Takım Elbise

Kaynak: Bond, D. (1981). *The Guinness guide to 20th century fashion*.
Comsewogue Yayınevi.

1.4.6. 1960' da Moda

Vietnam savaşına karşı oluşan protestolar sonucu gelişen ve o dönemin genç kitlesi tarafından oluşturulan Hippi-Look gibi karşı moda hareketleri görülmektedir.

Resim 62. Hippi Modası

Kaynak: Bond, D. (1981). *The Guinness guide to 20th century fashion*. Comsewogue Yayınevi.

Resim 63. 1960 Modası

Kaynak: Debbie, O. (2015). 1960's mad men dresses and clothing styles.

<https://vintagedancer.com/1960s/1960s-mad-men-clothing-styles/>, Erişim Tarihi
15.07.2022.

Resim 64. 1960 Kadın Modası

Kaynak: Pinterest, (2019). James galonos evening dress.

<https://tr.pinterest.com/pin/11329436537029278/>, Erişim Tarihi 15.07.2022.

Resim 65. Mondrian Elbisesi (1965)

Kaynak: Vogue, (2017). Yves Saint Laurent'ın modaya yön verdiği ikonik anlar.

<https://vogue.com.tr/haber-moda/yves-saint-laurentin-modaya-yon-verdigi-ikonik-anlar>, Erişim Tarihi 15.07.2022.

Resim 66. A-Kesim Elbise (1967)

Kaynak: Foggs, M. (2014). *Modanın tüm öyküsü*. Hayal perest Yayınevi.

1.4.7. Yeni Hazır Giyim

Resim 67. Yves Saint Laurent, Modellerle Birlikte Mağazası Rive Gouche Önünde Poz Vermektedirler.

Kaynak: BBC, (2008). Yves Saint Laurent.

https://www.bbc.co.uk/turkish/indepth/story/2008/06/080602_laurent.shtml, Erişim Tarihi 19.02.2022.

1944 'te Haute Couture ilk kez organize edildiğinde ve yapılandırıldığında, Fransız giyim endüstrisi henüz yoktu. 1960'ların sonunda ve 1970'lerin başında yeni bir hazır giyim (prêt-à-porter) ortaya çıktı.

Resim 68. Afrika'da geçirdiği zamandan oldukça etkilenmiş olan Yves Saint Laurent, ikonik safari takımını 1968'de piyasaya sürdü

Kaynak: Gettyimages, (2020). Retro ysl france fashion saint Laurent.

<https://www.gettyimages.ae/photos/retro-ysl-france-fashion-saint-laurent>, Erişim Tarihi 16.02.2022.

1.4.8. 1970 'ler Modası

Bu dönemde dizlere kadar daracık gelen, dizden aşağıya ayakkabıyı örtecek kadar geniş paçalı pantolonlar, göğsü kaplayacak kadar geniş yakalar, dar ve düşük omuzlu ceketlerin içine giyilen daracık, uzun sivri yakalı gömlekler, canlı renklerde geniş enli kravatlar, omuzlara konulan vatkalar moda oldu (Cumhuriyet Modaları, 1992: 79).

Resim 69. 70'ler Giyim Modası

Kaynak: Smith, L. (2016). Groovy 70's colorful photoshoots of the 1970s fashion and Style Trends.

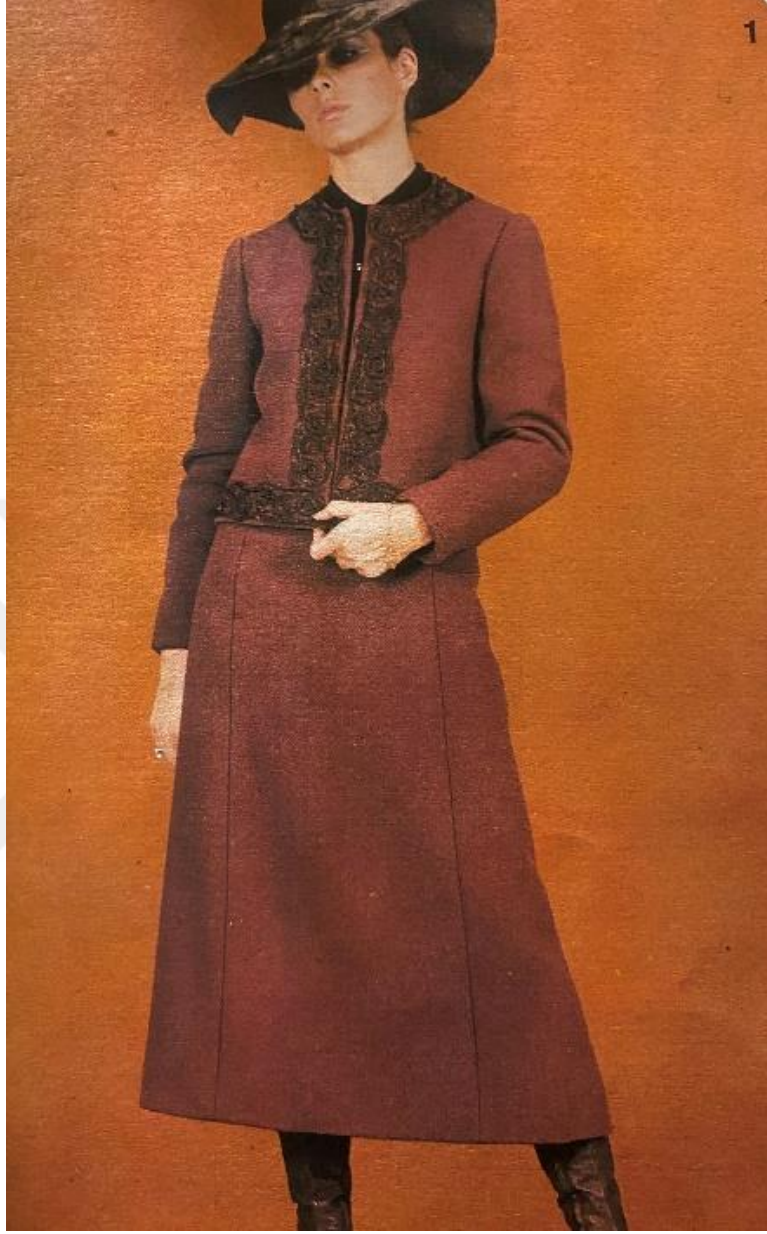
<https://www.thevintagenews.com/2016/01/04/44044/>, Erişim Tarihi 15.07.2022.

Resim 70. Stilize Papatyalı Elbise (1971)

Kaynak: Foggs, M. (2014). *Modanın tüm öyküsü*. Hayal perest Yayınevi.

1.4.10. 1972 Kış Modası

Resim 71. 1972 Kış Modası

Kaynak: Acar, A. (1975) Altın eller dergisi, 2 (13), 18-23. Yazarın dergiden çektiği fotoğraf.

Resim 72. 1972 Kış Modası

Kaynak: Acar, A. (1975) Altın eller dergisi, 2 (13), 18-23. Yazarın dergiden çektiği fotoğraf.

Bu genç kızlar için fıstık yeşili bir polar setidir. Sportif bir kruvaze ceket, günün trendi bir spor yaka ve sımsıkı dikilmiş düğmeler süslendi. İlik cepleri ile tamamlanıyordu. Kollar ince battaniye tarzında örüldü. 1972 lerde canlı renkler moda olmuştur. Kadınlar bu modayı oldukça ilgi göstermekteydi.

Resim 73. 1972 Kış Modası

Kaynak: Ewing, E. (1992). *History of twentieth century fashion*. Avenue Yayınevi.

1.4.11. 1972 Kış Paris Modası

Resim 74. 1972 Paris Kış Modası

Kaynak: Acar, A. (1975) Altın eller dergisi, 2 (13), 18-23. Yazarın dergiden çektiği fotoğraf.

*P
Ekose ynl kumaştan
hazırlanmış bir midi
manto. Geniş kruvazesi
ve yakasıyla spor bir g-
rnş kazanmıştır. Ol-
dukça klâsik hatlara sâ-
hip olmakla beraber de-
ri kemeri günün moda-
sını yansıtmaktadır. Ve-
rev hazırlanmış cep ka-
pakları ve geniş makina
dikişleriyle tamamlan-
mıştır.

Resim 75. 1972 Paris Kış Modası

Kaynak: Acar, A. (1975) Altın eller dergisi, 2 (13), 18-23. Yazarın dergiden çektiği fotoğraf.

1.4.13. 1972 Kadın Manto Modası

Resim 76. 1972 Manto Kıyafeti

Kaynak: Acar, A. (1975) Altın eller dergisi, 2 (13), 18-23. Yazarın dergiden çektiği fotoğraf.

1.4.14. 1980'ler Modası

Seksenli yıllarda “farklı olmak” ön plana çıkmaktadır. Büyük dağıtımıcılar tarafından kabul gören “herkes için güzel” olgusu, yeni bir bireysellik arayışına yol açıyordu. Birçok modacı uyum sağlayabilmek için haute couture’ün klasikleşen başyapıtlarına yönelmekteydi. Geçmişin ihtişamından söz edilirken, yeni teknisyenler eski markalar üzerinde çalıp eskiyi yeniye dönüştürmüşlerdir (Baudot, 2001).

Resim 77. 80'ler Giyim Modası

Kaynak: Elizebeth, J, (2023). 80'lerin modası: ikonik kıyafetleri ve giyim stilleri. <https://www.fashiongonerogue.com/1980s-fashion-trends/>, Erişim Tarihi 06.05.2022.

Resim 78. 1985 Yaz Modası

Kaynak: Quinn, L. (2015). 80's fashion print.

<https://littlevioletribbon.blogspot.com/2013/01/80s-fashion-print.html>, Erişim Tarihi
14.08.2022.

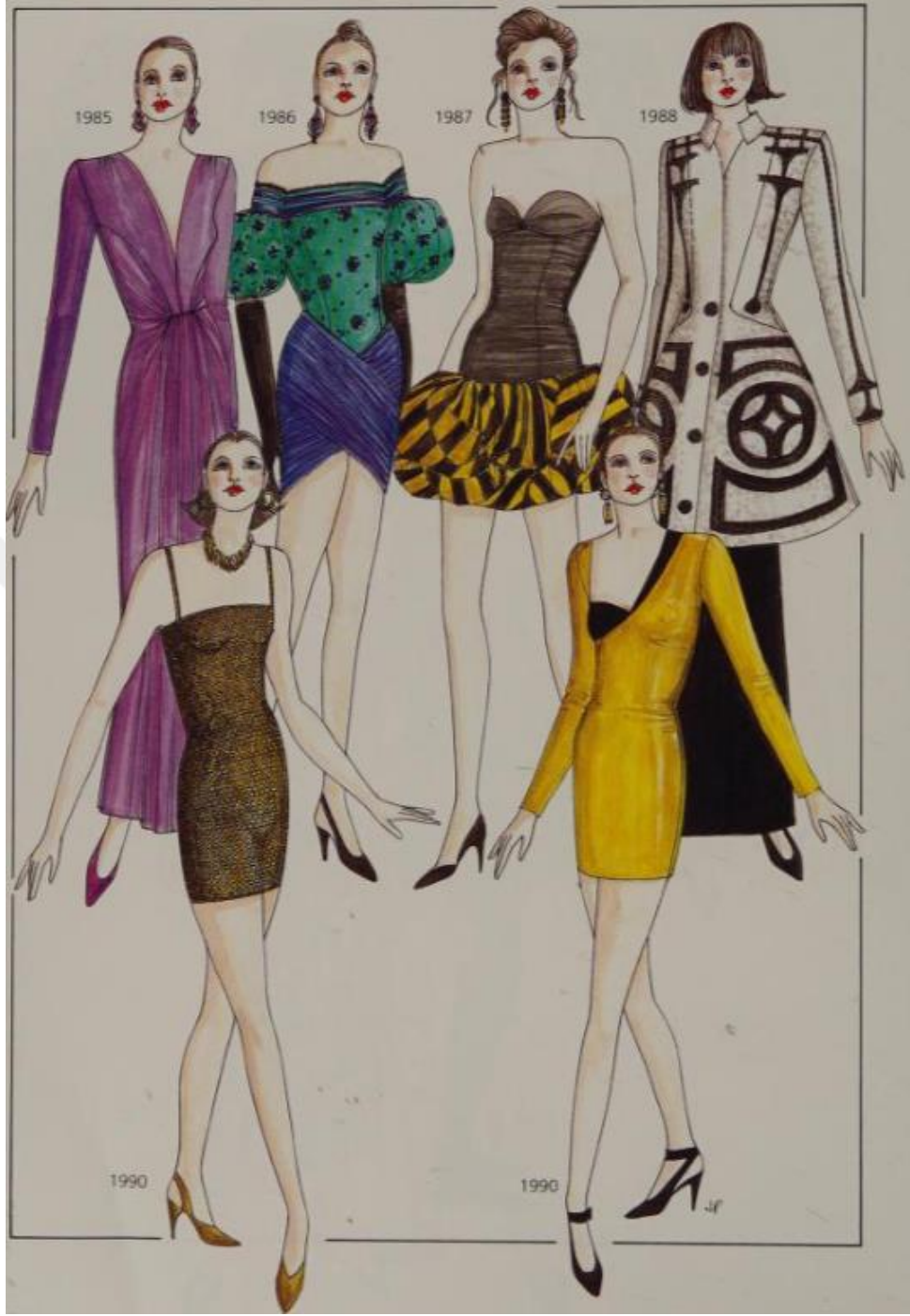
Resim 79. Gece Elbisesi, Arnold Scaasi

Kaynak: Foggs, M. (2014). *Modanın tüm öyküsü*. Hayal perest Yayınevi.

Resim 80. Paris Hazır Giyim, 1984

Kaynak: Ewing, E. (1992). *History of twentieth century fashion*. Avenue Yayınevi.

Resim 81. 1988 Moda

Kaynak: Taschen, K. (2014). *The collection of the kyto costume instrute fashion a history from the 18th to he 20th century*. Kahle Yayınevi.

1.4.15. 1990'larda Moda

Bu dönemin başka farklılığı, kişilerin stil kanalıyla kendileri için farklı kişiliklere kolaylıkla bürünebilmelerini sağlanıyordu. 1990'ların en çarpıcı özelliği; Rahatlık ve hareket özgürlüğü sunar. Bu niteliklerin dışında bir kişi çekici görünebilir ve iyi görünebilir. 1990'ların moda anlayışında maksimalizm ve barok sanatın yanı sıra minimalist sanat akımının düşünce ve üslup yapısı da yer alır.

Resim 82. 1990 Modası

Kaynak: Pinterest, (2020). 1990s fashion for women is embarrassing to some, awesome to others.

<https://www.pinterest.ca/pin/818388563552705443/>, Erişim Tarihi 06.05.2022.

Resim 83. 1991 Modası

Kaynak: Ewing, E. (1992). *History of twentieth century fashion*. Avenue Yayınevi.

Resim 84. Gerilla Korsesi (1999)

Kaynak: Pinterest, (2020). Ensemble "number 13" spring 1993- "Alexander-McQueen: savage beauty" at the Met.

<https://tr.pinterest.com/pin/765189792922159791/>, Erişim Tarihi 20.05.2023.

1.4.16. 2000'ler Modası

2009 yılında, pembe, fuşya, mor gibi metalik ve parlak renkler, firfırlı üstler, renkli halhallar, kalın kemerler, firfırlı gömlekler ve yüksek belli açık paça kesimler moda haline geldi. 2010 yılında ise, hacimli kollu küçük elbiseler, belde dizde biten kemerler, firfırlı üstler, bedene oturan bluzlar ve gömlekler moda oldu.

2011 yılında ise, yüksek belli uzun etekler, geniş paça pantolonlar, metalik aksesuarlarla süslenmiş deri elbiseler, bluzların üzerine giyilen küçük yelekler, mini veya maksi boy ceketler ve blazerler moda oldu.

Resim 85. 113. 2000'ler Modası

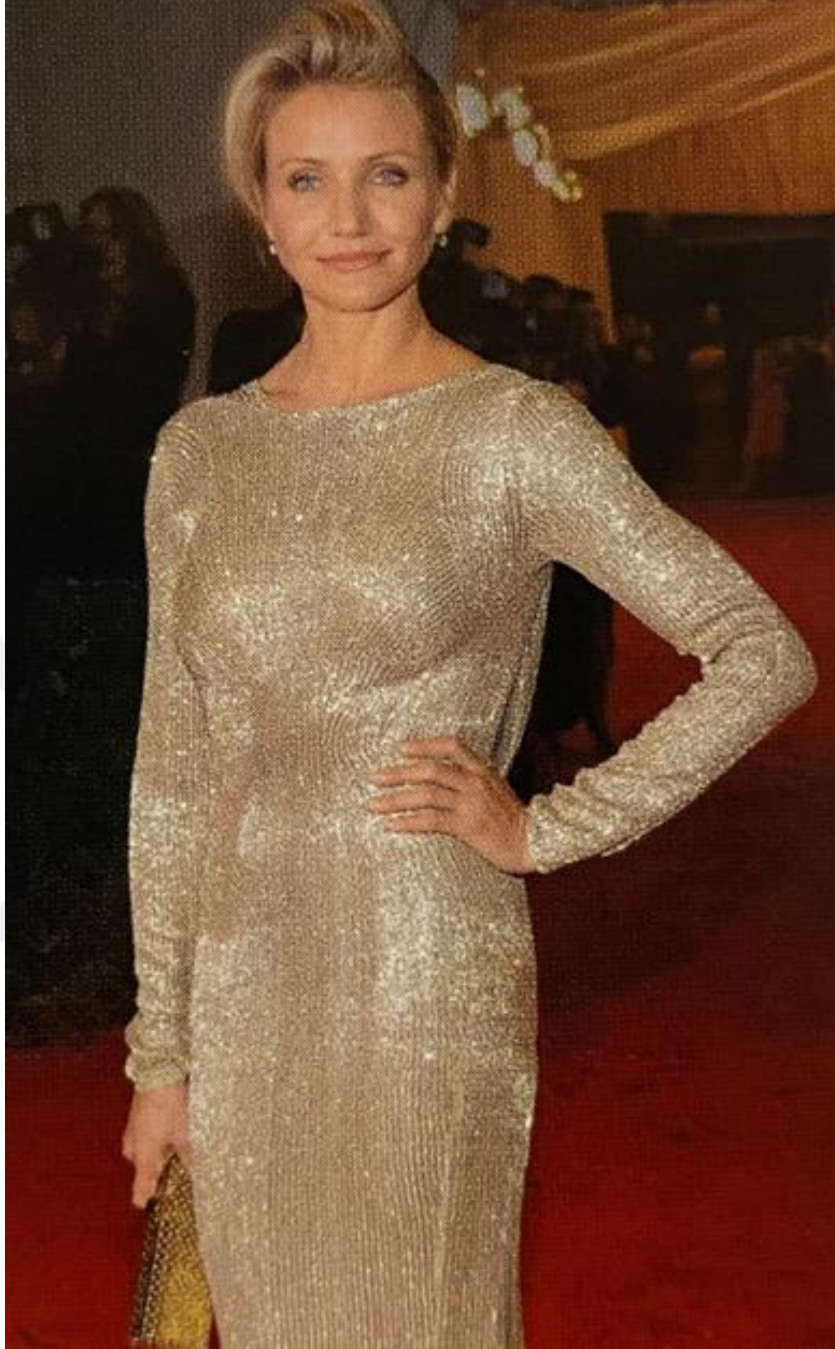
Kaynak: Camille, K. (2000). JNCO kot pantolonlar geri dönüş reklam kampanyası yapıyor 1990'ların moda trendleri.

<https://mavink.com/post/2E41A219F90C6AE3D229628995F46A83B8AM799891/jn-co-jeans-90s-girls>, Erişim Tarihi 20.05.2023.

Resim 86. Edun, 2012 sonbahar/kış koleksiyonundan parlak ağaç ve zebra baskılı, dökümlü ipek elbiseyi sergilemektedir

Kaynak: Foggs, M. (2014). *Modanın tüm öyküsü*. Hayal perest Yayınevi.

Resim 87. Oyuncu Cameron Diaz, GOTS (Küresel Organik Tekstil Standardı) sertifikalı ipekten yapılmış Stella McCartney tasarımı bir gece elbisesi giymektedir (2012)

Kaynak: Mazur, K. (2021). Stil.

<https://tr.pinterest.com/pin/103653228894001591/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.

Bir moda markasının başarısı genellikle yeni ürünlerin satış rakamlarıyla ölçülür. Tüketim malları takıntısı "hızlı moda" sektörünün yükselişine yol açtı, ancak sürekli kıyafet satın alma, giyme ve atma döngüsünün ciddi sonuçları vardır. Giysilerin çevreye mümkün olan en az zarar verecek şekilde üretilmesi ve çalışma koşullarının optimize edilmesi anlamına gelen sürdürülebilir tasarım kavramı her geçen gün büyümektedir.

20. yüzyılın sonunda, güçlü Fransız lüks ürünler grubu LVMH'nin (Louis Vuitton Moët Hennessy) bir çalışanı olan Bernard Arnault, 1995 yılında Givenchy moda evinin İngiliz tasarımcısı John Galliano (d. 1960) tarafından seçildi; 1996'da Dior'un prestijli evinin başına geçmesini istediğinde, couture'ün algılanma biçiminde radikal bir değişiklik oldu. Haute couture, modern çağın ilgisini yeniden kazandı ve moda evinin mirasına saygı gösterirken atölyenin olanaklarından yararlanmak isteyen genç ve yenilikçi tasarımcıların önderliğinde bir fikir kaynağı oldu.

İKİNCİ BÖLÜM

2. 19. YÜZYIL VİCTORİA DÖNEMİNİN TEKSTİL VE MODANIN SERÜVENİ

19. yüzyılda, sanayi devrimi süreci pek çok alanda köklü değişimleri beraberinde getirerek bilimden teknolojiye, sanatsal olgulardan toplumsal yaşama kadar yayılan bir döneme tanık oldu. İngiltere, sanayi devrimini ilk uygulayan ülke olarak ekonomik üstünlüğü sayesinde birçok alanda belirleyici bir konumda yer aldı. Moda alanında dönemin en büyük gelişmelerinden biri, tekstil üretimine hız kazandıran icatlar oldu. Victoria dönemi modası, İngiliz kültürüyle ilişkili olan Kraliçe Victoria'nın katı kuralları ve moda stilinden oluşan giyim reformuyla şekillenmektedir.

Kraliçe Victoria döneminin başında İngiltere, Fransa'nın yeniden örgütlenmesi ve İspanya'nın Latin Amerika Bağımsızlık Savaşı'na dâhil olmasıyla önemli sömürge gücü haline geldi. Sanayi geliştikçe dönemin insanlar arasında ayrımlaşması değişime uğradı, daha önce "köylü sınıflar" ve "asil sınıflar" olarak adlandırılan toplumsal ayrımlar başka bir deyimle kelime kullanmışlardır.

1750'li yılların da çabucak gelişen makineleşme ve sosyal açıdan gelişen bir devrim var, bu devrim Endüstri olmasıyla beraber İngiltere Devrimi himayesinde bilinmektedir (Güvenç, 1999:185). Dünya üzerinde bu devrim yayılmaya başlamıştır. İngiltere başka ülkelere göre öndedir (Günay, 2002:12). Bazı değişimleri beraberinde getiren bu devrim, sanayileşmede ve tarım açısında, ulaşım yönünden de değişimlere yol açtı (Tanilli, 2016:117). Bu durum beraberinde sınıfsal ayrımlar gelişmiştir ve tarımdan çok insanlar makinelerle yöneldi (Sağocak, 2003: 1). Değişikliklerden ötürü sanat dahi etkilenmiştir. Sanatında değişmesi üzerine insanlar ulaşımın yayılmasıyla bu haberleri hemen öğrenmişlerdir.

19.yy. evrensel nitelikte kendisini geliştirmeye çalıştığı bir yüzyıldır. İslahatlar aralığında en gereksiz olarak vurgulanan, Kraliçenin 19.yy. ve 20.yy. aralığında gerçekleştirdiği giysi ıslahatıdır (Vural, 2014:41). İslahatın ilki ABD'ye verilmiş olup o yıllarda Kraliçenin ıslahatı adını koyarak bir hareket ilan edildi.

1837 yıllarında yaşanan bu devrim giyim stilinde de etkili olmuş ve çemberli eteğin çıkmasına neden oldu. Çelik çemberli etekler sıkı olduğundan dolayı kadınlarda sağlık sorunlarını ortaya çıkarmaktadır. Kadınlar çok katlı etekler giymekle beraber erkekler ise kapalı renklerde giysiler giymektedirler (Fogg, 2014:146-147).

19. yüzyılda 60 yıl süren Kraliçe Victoria saltanatı, İngiltere'de ekonomik ve teknolojik ilerlemenin yaşandığı bir dönem olarak bilinirken, kadınların toplumsal olarak güçlü bir şekilde zorlayıcı ve kısıtlayıcı kurallarla şekillendirildiği bir döneme işaret eder. Kadınların sosyal yaşamda seslerini duyuramamaları nedeniyle, dönemin kurallarına uygun kıyafet ve davranışlarla bedenlerini kontrol etmeleri gerekmektedir. Daha feminen bir görünüm kazandırmak amacıyla kadınlar bel bölgelerine korse giydiler. Bu dönemde erkekler, kadınlardan rahat bir yaşam sürmekteydi. Kadınların ise uygulamak zorunda oldukları birçok mecburiyet bulunmaktaydı.

Kadınlar için oldukça zor bir dönem yaşanırken erkekler için bir hayli kolay bir dönem geçiriyorlardı. Kadınlar üzerinde güzel ve çekici olma zorunluluğu vardır. Fakat kadınlarda bu durumu bu şekilde kabul gördüler. Onlar için güzel görünmek önemlidir. Bu nedenle çeşitli yöntemler uyguladılar. Sıkı bir korse burada başrol oynadı. İncecik bir bel demek güzel bir kadın anatomisi demektir. Korse dışında daha birçok sağlığa zarar verecek yöntemler vardır. Kadınlar için sağlıktan ziyade güzel görünmek daha önemlidir. Bu tam bir eziyeti çağrıştırmaktadır. Erkekler kadınlara göre daha baskındır. Victoria'n döneminde kadınlardan çok erkekler ön planda tutulmaktadır. Kadınlar ise birçok çaba göstermeleri lazımdır. Kadınların insanlar tarafından saygınlığını, parasal anlamda kendilerini kanıtlamaları için ellerinden geleni yapmak zorundaydı.

Kraliçe Victoria döneminde başlayan Sanayi Devrimi, tekstil sektöründe önemli değişikliklere yol açmış ve bu değişiklikler dönemin kadın giyim modasında etkiledi. Bu döneme ait elbiselerin yanı sıra, Yas dönemlerinde giydikleri kıyafet, günümüze yaratıcılık kaynağı sağladı. Bu ilhamlar, geçmiş dönemlerden esinlenen bir moda anlayışıyla birleştğinde özgün ve yaratıcı bir nitelik kazanır. Bu bağlamda, günümüz kadın moda kıyafetlerinde hem hazır giyim hem de abiye koleksiyonlarında Kraliçe Victoria döneminin izlerini gözlemlemek mümkündür. Geçmiş modanın

sosyolojik, ekonomik ve sosyal temelleri günümüzden farklılık göstere modern yorumlarda giyimde benzer estetik unsurlar bulunabilir.

Bu süre zarfında konum güçlendi. İnsanlar kendilerini geliştirmesi nedeniyle, insanlar arasında ayrımlar başladı. Bu ayrım üst ve alt sınıf olarak ayrıldı. Sanayinin getirdiği ekonomik gücü sadece üst sınıflar kullandı. Alt sınıfın düştüğü durum, kötü şartlarda çalışmaları ne kadar çok çalışsalarda üst seviyeye yetişememeleri zengin sınıfı daha çok yüceltmıştır. Bu durumda emek boşa çıkmaktadır. Ekonomide adaletsiz bir düzenin olması adaletsizliğe yol açıyordu, örneğin çocuk işçilerin olmasaydı. Küçük yaşta okuması gereken, çalışan çocuklar vardı. Çocuk çalışan sayısı arttıkça, sağlık sorunları artmaya başladı. Bu bağlamda farklı bir toplum sınıfı meydana çıktı, bu sınıfın adı çalışan kesim olarak gelişti. Çalışan kesimin meydana çıkması beraberinde ticaret gemisi yeni acente yaptı. Sanayi öncesi dünyada meslek örgütleri olan loncalar, 18. yüzyılda kuruldu. Yüzyılın sonlarından itibaren anlamını yitirmiş lonca, usta-çırak kavramı yerini patron-işçi kavramına bıraktı.

2.1. Kraliçe Victoria'ya Dönemi'nde Moda

18. yüzyılda kadınların giydikleri yüksek belli elbiseler 1820'lerin ortasında normal bel formlarına geri geldi. Daha sonra başka stilde kıyafetler ortaya atıldıkça kadınlarda korseyi daha fazla kullanmaya başlamışlardır. 1820'lerde korseler, üstte kavisli kollar ve altta geniş eteklerle ayırt edilen dar bir bele sıkıştırıldı. Kadınlar dışarıya çıktıklarında kendilerine daha fazla özen göstermekle beraber; çiçekli kıyafetler daha süslü ve canlı renkli giysiler kullanmayı tercih ediyorlardı.

Victorian döneminde alt kesimin giyim kuşamları halkın ne durumda olduğunu gayet net bir şekilde göstermektedir. Ekonomik anlamda insanlar kıyafetine önem verememekteydi. 1800'lerin başında Britanya Adaları'nda kadın ve erkek giyimi basit ve rahattı. Kadınlar normal yaşamda sürekli sıkı korseler giysede bir sıralar korse giymeden rahat korsesiz açık renklerde özellikle beyaz renk elbiseler giydiler. Erkekler pantolon, beyaz gömlek, yelek ve önü kesik, arkasında iki atkuyruğu olan ceket giyerlerdi. 18. Yüzyılda rahat giyim aslında ata binmek için giyilen takımlardır. Atın sırtında rahat hareket etmek için binicilik takımı giymişlerdir.

Kıyafetten ziyade ellerinde yiyecek ekmekleri zor bulunduruyorlardı. Bu dönemde fakir olmak çok zordu. Sağlıklı beslenememekten dolayı hastalıklar alt kesimde çok fazlaydı. Hem aç olup, çalışmak zorundalardı. Zor şartlarda çalışmalarına rağmen, yiyecek alamıyorlardı. Ev kadınları çocuk kıyafetlerini çok küçük yaşlarda dikmeye başladı, ancak fakir ailelerin hala çok az kıyafeti vardı. Alt sınıf ailelerin giysileri, yaşam koşulları nedeniyle koyu renkte ve rahat kıyafetlerdir. Bu nedenle yoksulların kıyafetleri genellikle ikinci el kıyafetlerdir. Victorian dönemi kadınları işlerinde rahat çalışabilmeleri için, uzun bir etek ve yeleklerle giyimlerini sağlarlardı. Hem iş yerinde hem de günlük hayatta bu kıyafetleri sürekli giyebilirlerdi. Erkeklerin giyim tarzı sade bir pantolon ve düz bir yelek giyerlerdi.

2.2. Tarlatan- Krinolin

1860'ların moda trendlerinde, eteğin altına giyilen dolgunluk sağlayan ağır jüponların yerini çelik tel kafesin (krinolin) almasıyla çemberli etekliklerin çapı en geniş boyutuna ulaştı. Bu geniş eteklikler, hareket kabiliyetini büyük ölçüde kısıtladığı için giyen kadını çaresiz ve çevresinden izole bir durumda bırakıyordu.

Resim 88. Tarlatan, 1870

Kaynak: Taschen, K. (2014). *The collection of the kyto costume instirute fashion a history from the 18th to he 20th century*. Kahle Yayınevi.

Resim 89. Tarlatan, Korse ve İç Gömlek, 1870- 1880

Kaynak: Taschen, K. (2014). *The collection of the kyto costume instrute fashion a history from the 18th to he 20th century*. Kahle Yayınevi.

Resim 90. Tarlatan

Kaynak: Pinterest, (2022). Tarlatan.

<https://tr.pinterest.com/pin/523895369135262111/>, Erişim Tarihi 03.02.2023.

Resim 91. Krinolin 1870 – 1874

Kaynak: Pinterest, (2022). Krinolin görünümü.

<https://tr.pinterest.com/pin/454300681133775032/>, Erişim Tarihi 03.02.2023.

Kabarık etek altın çağı 1860'lardaydı. Doğurganlığın ifade edildiği düşünülen bazı stiller vardır. Bu; Kadının kalçalarını geniş göstermesi için uygulanan yöntemler vardır. Bu yöntemi ancak soylu kısımdaki kadınlar yapabilmekteydi. Kabarık etek giymek doğurganlığının arttığına karşı bir inanış vardır. Kabarık etek sayesinde korseyle beraberde bel incel olup kadınlara ayrı bir çekicilik estetik bir görünüm sağlamaktadır.

Çemberli etekler kadınlar için o kadar çok beğenilsede alt sınıf için kullanımı uygun bir kıyafet değildir. Çünkü alt sınıf kadınları hem çalışıp hem de ev işleriyle uğraşmak mecburiyetindedir.

Resim 92. Krinolin

Kaynak: Gül, E. (2018). Kabarık krinolin etekler.

<https://ekmekvegul.net/sectiklerimiz/gunun-bilgisi-bir-donemin-kafesi-kabarik-krinolin-etekler>, Erişim Tarihi 15.06.2022.

Resim 93. Resepsiyon Elbisesi, 1875-1879

Kaynak: Pinterest, (2022). Düğmeli elbise.

<https://tr.pinterest.com/pin/250020216785153372/>, Erişim Tarihi 03.02.2023.

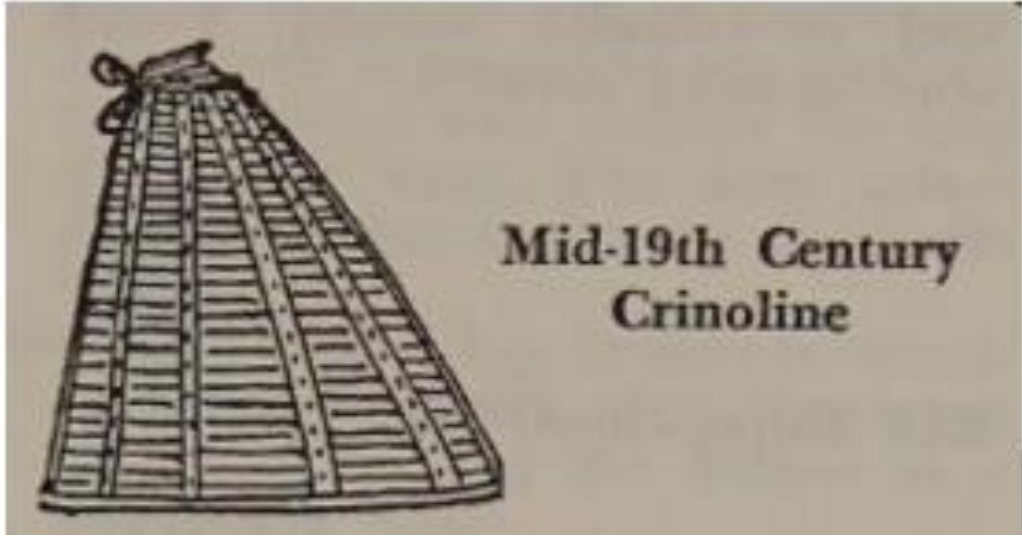
Resepsiyon Elbisesi iki parçadan oluşmaktadır. Kırmızı renkte ve yaprak desenlidir. İpek kumaştan dikilmiştir. Worth ve Pingatk'ın Houte Couture evine birçok Amerikalı zengin insanlar geliyordu. Yapılan özel tasarımlar zengin insanlara satılıyordu.

Resim 94. 1886 Elbise

Kaynak: Taschen, K. (2014). *The collection of the kyto costume instirute fashion a history from the 18th to he 20th century*. Kahle Yayınevi.

Yüksek kaliteli ipek kumaştan elbisedir. Lyons ipeği dönemin en kaliteli kumaşlarından. Tarlatan görünümü net şekilde bellidir. Mavi, yeşil ve kırmızı renklerinden oluşan bu elbise yeni kimyasal boyaların çıkmasını gösterdi.

Resim 95. Krinolin

Kaynak: Brooks, M. (1999). *A dictionary of costume and fashion: historic and modern: with over 950 illustrations*. Dover Yayınevi.

19.yy’da kadınlar eteklerinin görünümü için elbiselerinin içine çemberli etekler giyerlerdi.

Resim 96. Miss Charlotte Finch, 1860

Kaynak: Lambert, M. (1991). *Fashion in photographs*. Reading college Yayinevi.

Resim 97. Prens Albert ve Kraliçe Victoria, 1861

Kaynak: Jacqueline, M. (1999). *Fashion, the story of clothes*. Macdonald young Yayınevi.

Kraliçe Victoria, Prens Albert'ın kıyafetlerindeki çizgili desenler birbirleriyle uyum sağlıyordu. 1855'te modaya uyan kadınlar kabarık etekler giymişlerdir. Bu elbiseler çelikten ve balina kemiğinden oluşan halkalar şeklinde geniş bir görünümü vardır. Bu çemberli etekler altına kadınlar dantelli etekler ve çoraplar giyiyorlardı. 1875 yılına gelindiğinde kabarık etek görünümü daha hafif bir forma dönüştürdü.

Resim 98. Krinolin

Kaynak: Vikipedi, (2020). Krinolin.
<https://tr.wikipedia.org/wiki/Krinolin>, Erişim Tarihi 02.02.2023.

Resim 99. Krinolin

Kaynak: Pushmamba, (2012). Krinolin.

<https://pushmamba.livejournal.com/1768.html?amp=1>, Erişim Tarihi 12.08.2023.

Resim 100. 1860 Elbisesi

Kaynak: Pinterest, (2022). Le monde   gant 1860 december.

<https://tr.pinterest.com/pin/543668986255295520/>, Erişim Tarihi 31.08.2023.

Resim 101. 1866 Kabarik Etek

Kaynak: Jacqueline, M. (1999). *Fashion, the story of clothes*. Macdonald young Yayınevi.

2.3. Korse

Korse, kadınlar için oldukça önem arz etmektedir, önemli kabul edilir. Balina kemiği bantları veya çelik sırt düzenlemeleriyle entegre edilen korseler, temel kadın iç çamaşırları olarak kullanılır. Başlangıçta sağlıksız ve rahatsızlık veren bu korseler, 19. yüzyılda kadınların statüsü ve gençliğinin bir göstergesi olarak görülerek giyildi ve genellikle elyaftan yapıldı.

Dönemin kadınları kıyafet içine giydikleri korseden dolayı beli ne kadar ince görünsede aslında sağlıklarına zarar veriyorlardı. Korse beli o kadar çok sıktığı için kadınlar nefes almakta sorun yaşıyıp daha sonralardan nefes alma problemleri ile karşı karşıya kalmışlardır. Korse takmayan kadınların giyim zevkinin kötü olduğu anlamına geliyordu. Sağlıktan önce güzellik ön plandadır. Özellikle üst sınıflar için korse vazgeçilmez bir parçadır.

Resim 102. Düğün Elbisesi, 1860

Kaynak: Taschen, K. (2014). *The collection of the kyto costume instirute fashion a history from the 18th to he 20th century*. Kahle Yayınevi.

Resim 103. Charles Frederick Worth

Kaynak: Pinterest, (2022). Fashion history.

<https://ru.pinterest.com/pin/71846556534540872/>, Erişim Tarihi 31.08.2023.

Mor ve ipek kumaştan dikilmiş elbisedir. Belinde korse vardır. Yaka ve kollarında fiyonklar görülmektedir.

Resim 104. Korse ve İç Gömlek

Kaynak: Pinterest, (2022). Korse ve gömlek 1900 civarı.

<https://tr.pinterest.com/pin/492229434274944242/>, Erişim Tarihi 12.05.2023.

Bu dönemde kadın bedeninin en m kemm l şekilde görünmesi önemliydi. Bunun için kadınların beli korse ile sıkılaştırıldı. Bel kısmını mümkün olduğunca küçük hale getirip, kalçada dışarıya doğru çıkık şekilde vurgulanıyordu.

Resim 105. S Silueti

Kaynak: Callan, G.O (1998). *The thames a hudson dictionary of fashion and fashion designers*. Birmingham Yayınevi.

Kıvrımlı S silueti 20. Yüzyılın başında hala popülerliğini koruyordu. 1901’de The Lady Field okuyucularına gerçek balina kemiğinden yapılmış ve zarafeti vaat eden Specialite korse’yi tanıttı.

Resim 106. Paslanmaz Korsenin Dergide Tanıtımı

Kaynak: Callan, G.O (1998). *The thames a hudson dictionary of fashion and fashion designers*. Birmingham Yayınevi.

Resim 107. Victoria Dönemi İç Çamaşırları

Kaynak: Jacqueline, M. (1999). *Fashion, the story of clothes*. Macdonald young Yayınevi.

Victoria dönemi iç çamaşırları pamuklu kumaşlardan yapılmaktadır. İnsanlar pamuklu çamaşırların hastalıklardan koruduğunu düşündü. Kadınlar iç çamaşırlarının üstüne korse ve çemberli etekler giydiler. Elbise içinde rahat edemezlerdi.

Resim 108. 1897 Korse

Kaynak: Callan, G.O (1998). *The thames a hudson dictionary of fashion and fashion designers*. Birmingham Yayınevi.

Victoria döneminde üst üste giyilen giysiler çok olduğundan dolayı yıkanması da ayrı zordu. Dönemin şartları sadece elde yıkama ile mümkündür. Zengin insanların kıyafetleri çok olduğu için yıkamak zorlamazdı. Alt sınıf insanları ve hizmetkârlar haftanın iki günü çamaşır yıkarlardı.

Resim 109. Metal Destekli Korse, 1890

Kaynak: Surgai, M. (2015). Tek katmanlı bir korse üzerinde işleme.

<https://www.livemaster.ru/topic/1272013-obrabotka-shvov-na-odnoslojnom-korsete>,
Erişim Tarihi 13.09.2022.

2.4. Bloomer Kostümü

Victorian döneminde ilerleme geliştikçe bazı durumlarda da ilerleme oldu. Bu ilerleme kıyafet alanında olmakla beraber, birçok giysi fabrikaları açıldı ve giysilerin seri üretimi başlandı. Kadınların artık özel dikim, ölçü, terzi işleriyle uğraşmaması için önemli bir adımdı. Hâlbuki ki fabrikaların çıkmasıyla giyside sıkıntı çekilmeyeceği halde bazı kadınlar hala işlerini terzide halletmektedirler. Giyime duyulan merak daha çok arttı. Bu nedenden kadınlar evlerine dikiş makinası alıp kendilerine dikmeye başladı. Daha sonra dönemin kıyafetlerinde etekler daha çok kabartıldı. Kalça üstünde oluşan firfırlar çıktı. Victoria ve Metternich sıradan kıyafetlerden hoşlanmadıkları için başka bir stil oluşturdular (Victoria'na, 2012).

Bu dönemde beli sıkıca kavrayan bir korse olduğu için bazı temel hastalıklarda beraberinde getirdi. Bu nedenden dolayı bu konuya ilişkin olarak bir nevi reform hareketi ortaya çıktı. Bu reform konuyu doğruladı (Fashion History: The 19th Century Dress Reform Movements, 2012).

Bu reform beraberinde 1850 de Amerika Birleşik Devletleri'nde bir yayım yapılarak dönemin kadınlarına destek vererek, bu destekte giydiği kıyafetin adı Bloomer giysisidir. Bu giyilen kıyafet insanlar tarafından hoş görülmedi ve tekrardan bir reformun çıkmasıyla yeniden incelendi.

Resim 110. Bloomer Giysisi

Kaynak: Milli park, (2015). Amelia blommer.

<https://www.nps.gov/wori/learn/historyculture/amelia-bloomer.htm>, Erişim Tarihi 22.08.2023.

Dönemde artık kadınların bir pantolon giymelerini isteyen Amerikalı jones bu durum hakkında yöntemleri uygulamaya çalışmıştır. Marie, kadınlar için yaptığı pantolonları daha özgüvenli şekilde olumlu yönlerini değerlendirmiş olup, bazı insan toplulukları tarafından olumsuz düşüncelere maruz kaldı.

Kıyafet ne kadar rahat olsa da vücut hatlarını belli etmediği için erkeksi bir görünüm söz konusuydu. Üstelik doktorlarda bu reformu desteklemekteydi.

Resim 111. 19. Yüzyıl Kadın Kıyafetlerinde Pantolon

Kaynak: Bond, D. (1981). *The Guinness guide to 20th century fashion*. Comsewogue Yayınevi.

Victoria Döneminin giyim konusunda yaşanan zorluklar, insanlar tarafından protesto edildi. Bu dönemde cinsiyet eşitsizliğini, alt ve üst sınıf farkını ortadan kaldırmak için kıyafet reformu ortaya çıktı. Bloomer kostümü, dantel fırfırlı, pantolon tarzında ve üstündeki tunik diz kapaklarına kadar uzanmış olup daha rahat bir görünüm elde edilmekteydi. Dönemin giysileri ağır süslemeler kat kat eteklerden oluşmasına rağmen Bloomer giysisi ne kadar rahat olsada bazı insanlar tarafından eleştiri konusu oluyordu. 1890 sonlarına doğru Bloomer giysisi bisiklet sürerken kabul edilebilir bir kıyafet haline gelmekteydi.

Resim 112. 1860 Bloomer

Kaynak: Mackenzie, M. (2010). *Isms: understanding fashion*. Richmond Yayınevi.

2.5. Redingot Ceket

19. yüzyılda ciddi ortamlarda giyilen ve resmi işlerde tercih edilen ceket ise redingot ceketti. Redingot ceketler, uzun stile sahipti ve önünde oval şekilli çizgiler bulunuyordu. Bu çizgili ceketler, diz kapağının üstünde durmaktaydı. Redingot ceketlerin yakaları yünden yapılmıştı ve pantolonla uyum sağlaması için genellikle ceketin içine kravat giyilmekteydi.

Üstten düğmeli yelekler genellikle ceketin üzerine giyiliyordu. Redingot ceketler daha çok resmi işlerde tercih edilirken günlük hayatta pek kullanılmazdı. Kravat kullanan erkekler, kıyafetlerine başka bir aksesuar eklemek için Monocle adı verilen tek camlı gözlükler takmışlardı.

Resim 113. 19.yy. Redingot Ceket

Kaynak: Tilkı, G. (2012). Palto ve ceketin evrimi.

<https://www.greyfoxblog.com/2012/12/the-evolution-of-coat-and-jacket-from.html>,
Erişim Tarihi 10.07.2023.

Resim 114. 19.yy. Redingot Ceket

Kaynak: Pinterest, (2022). Ceket.

<https://tr.pinterest.com/pin/1125759238085159497/>, Erişim Tarihi 10.07.2023.

19. yüzyılda giyilen redingot ceket, kadınlar tarafından da giyiliyordu. Ceketin adına Dolman ceket deniliyordu. Dış giysi olarak bilinen dolman ceket, kol kısmı bol, kalçayı kapatacak uzunlukta, dantellerle s slenmekteydi. Kumaşı kadife ve yöndendir. Palto olarak taklit edilmekteydi.

Resim 115. Dolman ceket. 19. Yüzyılın Erkek Tarzı Kadın Ceket

Kaynak: Callan, G.O (1998). *The thames a hudson dictionary of fashion and fashion designers*. Birmingham Yayınevi.

Resim 116. Dolman Ceket. 19. Yüzyılın Erkek Tarzı Kadın Ceket

Kaynak: Tassara, A. (2010). 1870s fashion.

<https://lamodeillustration.livejournal.com/300058.html>, Erişim Tarihi 10.07.2023.

2.6. Charles Frederick Worth, 1857

Charles Frederick Worth, 13 Ekim 1825'te Güney Lincolnshire'daki küçük bir İngiliz kasabası olan Bourne'da doğdu. Charles'in geleceği pek umut verici görünmüyordu. Annesi, eğitimi tamamladığında iyi bir yaşam süreceğini umarak onu bir matbaa dükkânında çırak olarak çalışmaya gönderdi.

13 yaşındayken annesi onu Londra’da bir manifaturacının yanına çırak olarak verdi ve orada kumaş satmayı öğrendi. 1845 yılında çıraklığını tamamladıktan sonra Worth, Londra’nın en iyi ipek tüccarı olan Lewis ve Allenby’in yanında çalışmaya başladı. Lewis ve Allenby, Kraliçe Victoria’ya elbiseleri için güzel kumaşlar sağladı. Lewis ve Allenby’nin İngiltere’deki itibarına rağmen Worth, moda dünyasının merkezinde olmak istiyorsa Fransa’ya taşınması gerektiğini biliyordu.

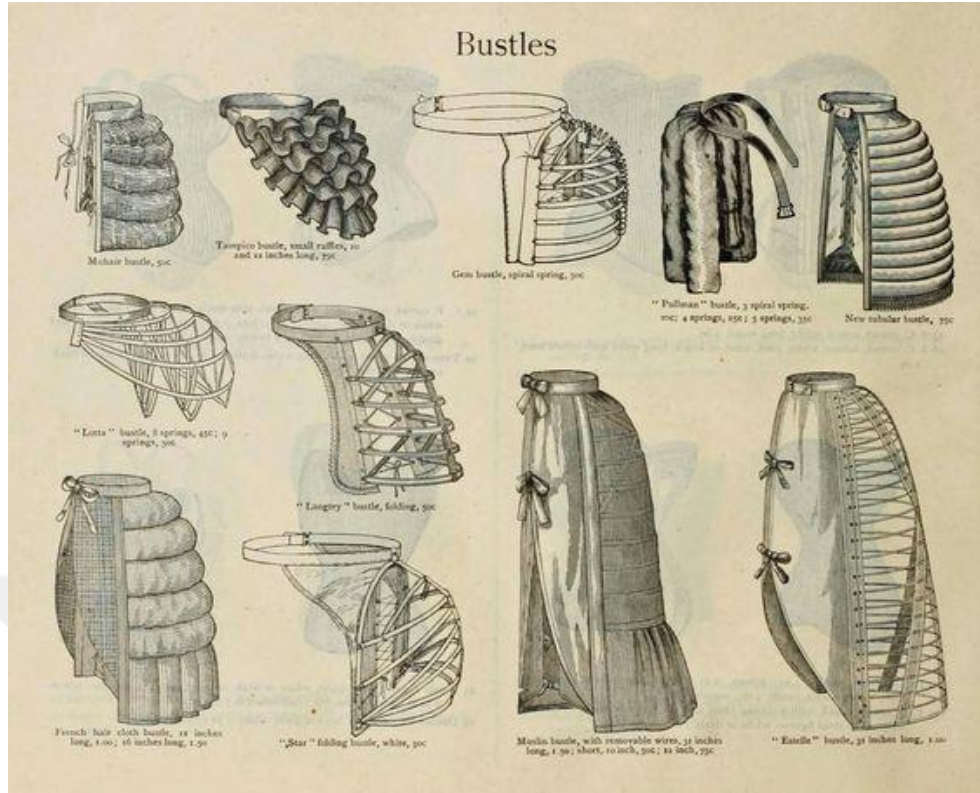
Bu dönemde özellikle Fransa’da büyüyen bir ilgiyle birlikte moda tasarımcısı Charles Frederick Worth’un katkılarıyla Haute Couture (yüksek moda) doğdu. 1857’de Pariste bir ev açtı. Worth, muhtemelen tarihteki ilk ünlü moda tasarımcısı olarak kabul edilir. Worth, sadece basit değil, gösterişli giysiler tasarlamayı tercih etti. Bu etkiyi elde etmek için özel ve farklı kumaşlara odaklandı, iğne oyları ve işlemlere özel bir önem verdi.

Worth üstün becerileri, iş zekâsı ve stili ona moda endüstrisinde şimdiye kadar görülmemiş bir statü kazandırdı. Farklı bir imajı olan Worth, mevcut terzilerin aksine müşterilerin istekleri doğrultusunda ilerledi. Worth, diğer tasarımcıların yaptığı gibi elbiselerini yalnızca tek bir kumaştan göstermek yerine, aynı elbiseyi birkaç kumaştan tasarlayarak bir tasarımın birçok farklı durumda nasıl kullanılabileceğini gösterdi.

1869’da Worth, bir elbisenin altına beline yakın kısmında giydiği, at kılından iç eteklik ve telden yapılmış olan bustle’yi tanıttı. Bu sayede Worth eteklerin dolgunluğunu yanlardan arkaya doğru taşıyarak kadınların özgürce hareket etmesini çok daha kolaylaştırdı.

2.7. Bustle

19. yüzyılda 1860-1880 aralığında elbiselerin insan vücudu üzerinde daha farklı durmasına neden oldu. Sırt kısmına yakın bir şekilde, yastık görünümünde ve çelik tel halkalar ile kabartılmış kumaşlar eklenir. Bu sayede elbiselerin arkası daha dolgun ve hacimli şekilde durmaktadır.

Resim 117. Bustle (Çelik tel halkalar)

Kaynak: Koshersamurai, (2013). Moans and bustles.

<https://koshersamurai.wordpress.com/2013/10/25/moans-and-bustles/>, Erişim Tarihi 10.07.2023.

Resim 118. 1872, Bustle

Kaynak: Kent, J. (2003). *Business builders in fashion*. Brooklyn Yayinevi.

Resim 119. Charles Frederick Worth Abiye

Kaynak: Mackenzie, M. (2010). *Isms: understanding fashion*. Richmond Yayınevi.

Resim 120. Worth Tasarımı Arkalıklar

Kaynak: Victoriana, (2017). Viktorya dönemi: 1880'lerin silüeti.

<http://www.victoriana.com/Victorian-Fashion/victorianbustles.html>, Erişim Tarihi 03.02.2023.

Resim 121. Worth Paris Salonları

Kaynak: Taschen, K. (2014). *The collection of the kyto costume instrute fashion a history from the 18th to he 20th century*. Kahle Yayınevi.

Resim 122. Worth Paris Mağazasının İç Mekânı

Kaynak: Taschen, K. (2014). *The collection of the kyto costume instrute fashion a history from the 18th to he 20th century*. Kahle Yayınevi.

Resim 123. Charles Frederick Worth, Gece elbisesi, 1900

Kaynak: Pinterest, (2020). Gece elbisesi.

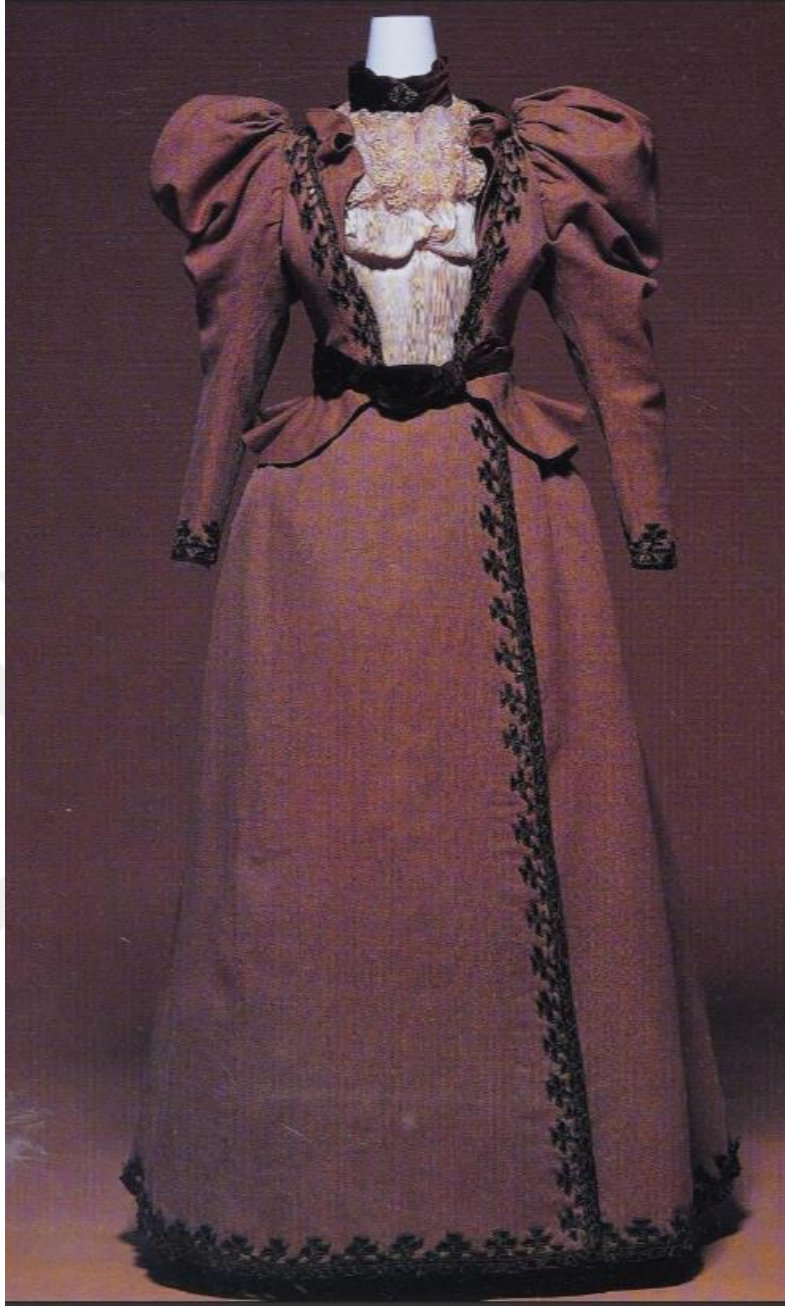
<https://www.pinterest.co.uk/pin/133559945179615744/>, Erişim Tarihi 15.02.2023.

Frederick Worth'un gece elbisesi eski çağlardan kalma Japon motiflerinden oluşmaktadır. Soluk yeşil renkte ve ipek kumaştandır. Bitki desenleri vardır.

Resim 124. İpek Saten Elbise, Charles Frederick Worth 1892

Kaynak: Taschen, K. (2014). *The collection of the kyto costume instirute fashion a history from the 18th to he 20th century*. Kahle Yayınevi.

Resim 125. Charles Frederick Worth, Günlük Elbise 1895

Kaynak: Pinterest, (2022). Günlük elbise.

<https://fi.pinterest.com/pin/357895501630955902/>, Erişim Tarihi 15.02.2023.

Resim 126. Worth 1897, Öğleden Sonra Abiye

Kaynak: Lenhart, G. (1998). *Fashion an illustrated historical overview*. Barrons Yayınevi.

Resim 127. Worth 1890

Kaynak: Lenhert, G. (1998). *Fahion an illustrated historical overview*. Barrons Yayınevi.

Resim 128. Londralı Bir Kumaşçının Tezgâhtarı, 1841

Kaynak: Kent, J. (2003). *Business builders in fashion*. Brooklyn Yayınevi.

2.8. Yüzyıl Döneminde Giysiler

Resim 129. 1875 Günlük Elbise

Kaynak: Taschen, K. (2014). *The collection of the kyto costume instirute fashion a history from the 18th to he 20th century*. Kahle Yayınevi.

Mavi yün saten elbise iki parçadan oluşmaktadır. Elbisenin arkasındaki bustle ile kabartılmıştır. Eteği yere kadar bol ve dökümlüdür.

Resim 130. 1878 Günlük Elbise

Kaynak: Pinterest, (2022). 1878 dress.

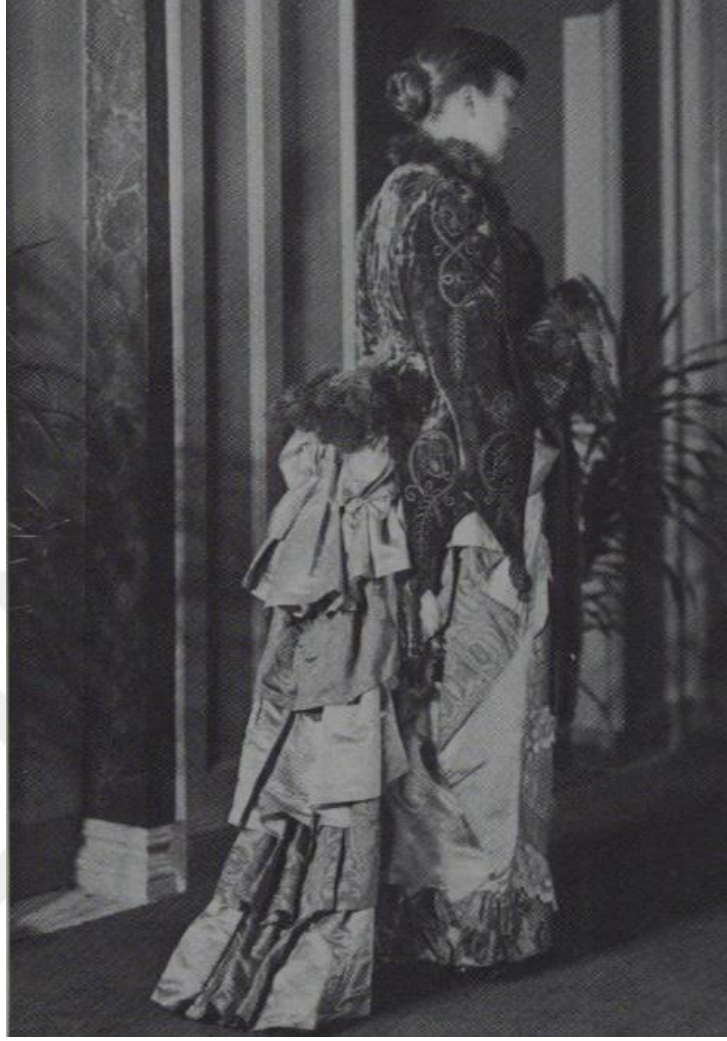
<https://ru.pinterest.com/pin/343751384033516472/>, Erişim Tarihi 13.02.2023.

Resim 131. Jane, Lady Ely 1860

Kaynak: Lambert, M. (1991). *Fashion in photographs*. Reading college Yayınevi.

Lady Ely, 43 yaşındaki kocasının ölümünün ardından yas tuttuğu bir elbisesidir. Victoria döneminin ortalarında varlıklı bir dul kadın yas döneminde herhangi bir sosyal aktivite içinde bulunması yasaktır.

Resim 132. Akşam Mantosu, 1885

Kaynak: Buck, A. (1997). *Victorian costume and costume accessories*, New York: Costume & Fashion Press. Harris country Yayınevi.

Bu manto Lewis ve Allenby tarafından yapılmıştır. Saten pelüşten yapılmıştır. 1880’lerde manto kenarları işleme boncuklarla ve tüylerden oluşmuştur.

Resim 133. The Misses Lambert, 1861

Kaynak: Lambert, M. (1991). *Fashion in photographs*. Reading college Yayinevi.

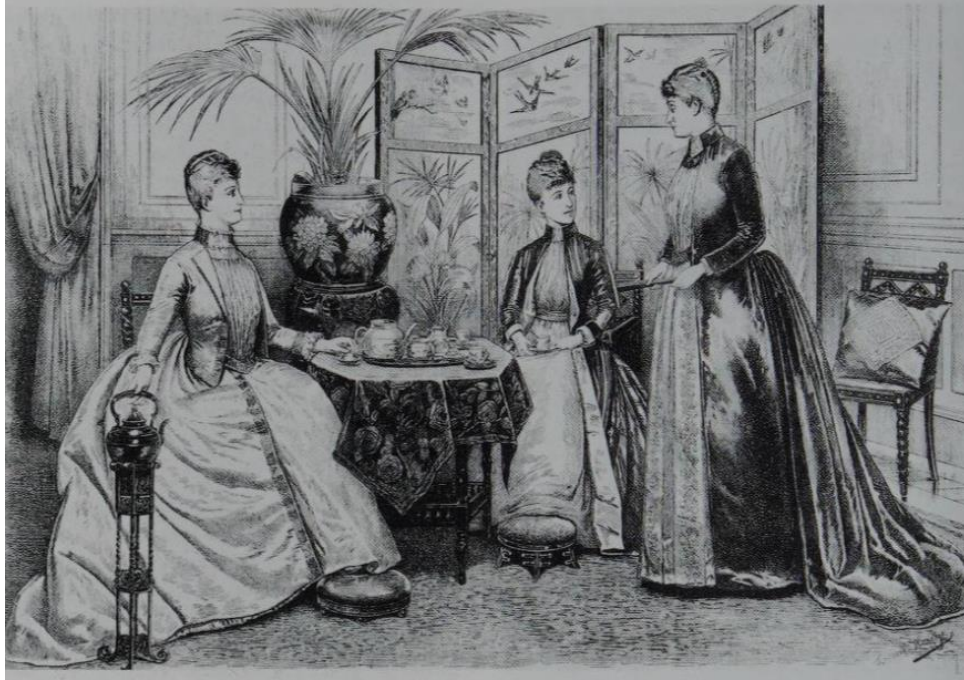

Resim 134. Liberty robe, 1897 Victoria ve Albert Müzesi, Londra, İngiltere
Kaynak: Mackenzie, M. (2010). *Isms: understanding fashion*. Richmond Yayınevi.

Resim 135. İmparatoriçe Eugenie'nin Winterhalter'ın portresi ve hizmetçileri, 1860

Kaynak: Callan, G.O (1998). *The thames a hudson dictionary of fashion and fashion designers*. Birmingham Yayınevi.

Resim 136. 1888 Çay Elbisesi

Kaynak: Callan, G.O (1998). *The thames a hudson dictionary of fashion and fashion designers*. Birmingham Yayınevi.

1840'larda Kraliçe Victoria'nın İskoçya'daki Bal Moral'daki mülküne sık sık yaptığı ziyaretler, ekose giysiler için bir modayı teşvik etti. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra tartan etekleri ve etekleri popüler hale geldi.

Resim 137. 1889 Popüler Ceket

Kaynak: Pinterest, (2022). This young lady wears a coat very popular in 1889.

<https://ru.pinterest.com/pin/374995106482619536/>, Erişim Tarihi 03.05.2023.

Resim 138. 1888 Elbise

Kaynak: Pinterest, (2022). La mode illustree 1888.

<https://ru.pinterest.com/pin/26036504089608371/>, Erişim Tarihi 03.05.2023.

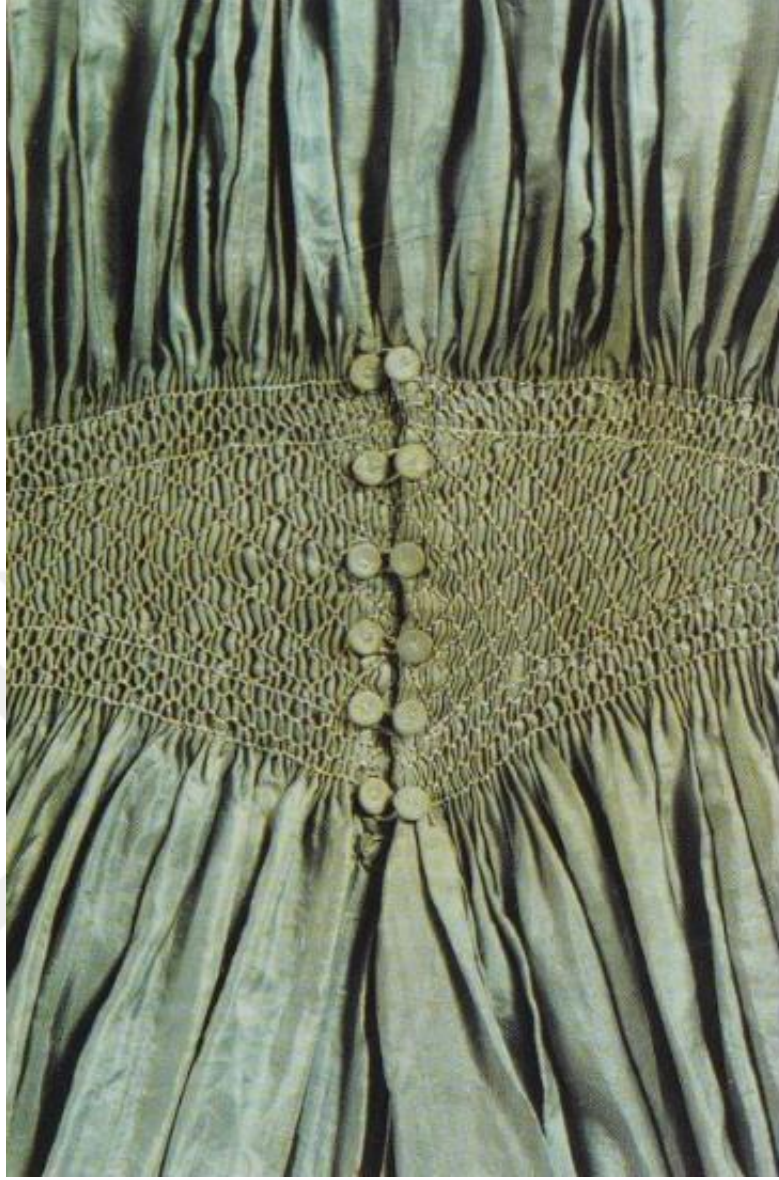
Resim 139. 1881 Yürüyüş Elbisesi

Kaynak: Norris, H. ve Curtis, O. (1998). *Nineteenth-century costume and fashion*, Mineola, N.Y.: Dover Publications. Dover Yayınevi.

Resim 140. 1884 Yürüyüş Elbisesi

Kaynak: Norris, H. ve Curtis, O. (1998). *Nineteenth-century costume and fashion*, Mineola, N.Y.: Dover Publications. Dover Yayınevi.

Resim 141. 1884 Liberty Elbise Detayı

Kaynak: Stevenson, N. (2012). *Fashion: a visual history from regency & romance to retro & revolution: a complete illustrated chronology of fashion from the 1800s to the present day*. Griffin Yayınevi.

Resim 142. 1870 Alexandra

Kaynak: Stevenson, N. (2012). *Fashion: a visual history from regency & romance to retro & revolution: a complete illustrated chronology of fashion from the 1800s to the present day*. Griffin Yayınevi.

2.9. Victoria Döneminde Erkek Giyimi

1850'lerde erkek, vücuda oturan sıkı pantolon ve düz yelek kullanıldı. Bu dönemde pantolon özellikle ceketlerinden başka türlü malzemedan yapılmaktaydı. Victoria döneminde en yaygın ceket türü "frak" olarak bilinen ceketti.

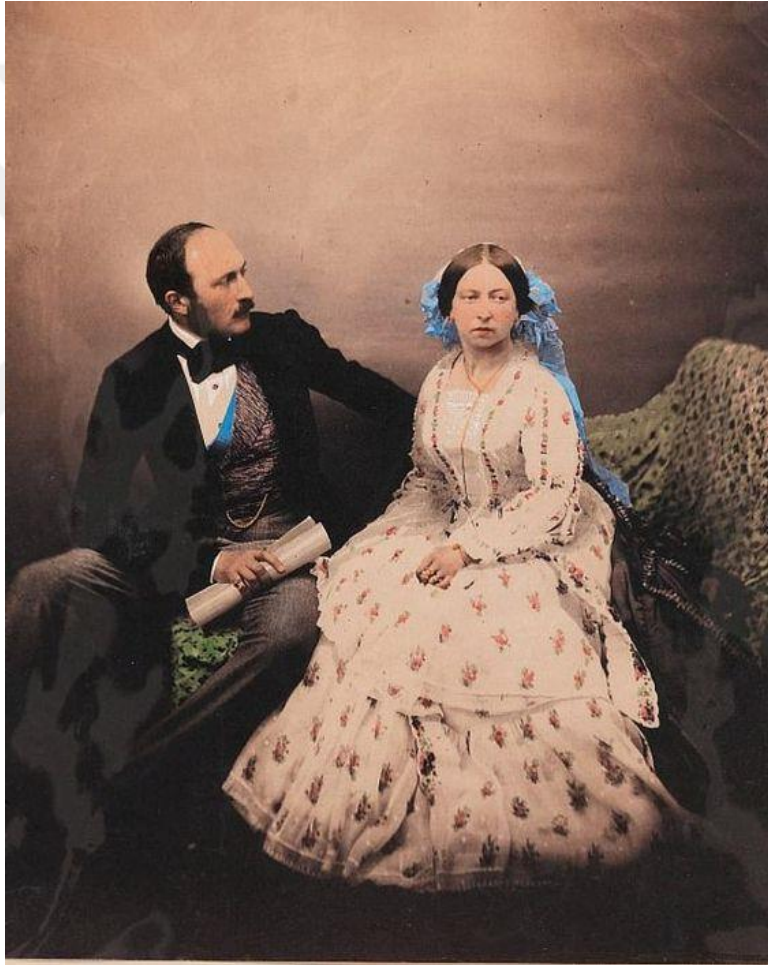

Resim 143. The Earl of Kimberley 1861

Kaynak: Lambert, M. (1991). *Fashion in photographs*. Reading college Yayınevi.

Lord Kimberley, biraz daha koyu, düz kumaş pantolonlu kruvaze, soluk ipek bir yelek giyiyor. 1860'larda frak daha gevşek, özel hale geldi ve daha düz bir çizgi kazandı; Victoria dönemi saygınlığının ayırt edici bir özelliği olarak tanımlandı.

Erkekler her zaman yelek giyerdi. Akşam yelekleri ipek, saten veya kadifeden yapılırdı. Erkek paltoları dar, ağır yakalı ve uzun kuyruklu. Yüzyılın başlarında erkekler daha parlak renkler giyerlerdi, ancak daha koyu tonlar moda oldu. En saygın iş adamları siyah giyerdi.

Resim 144. Prens Albert ve Victoria

Kaynak: Wilkes, D. (2019). Victroa.

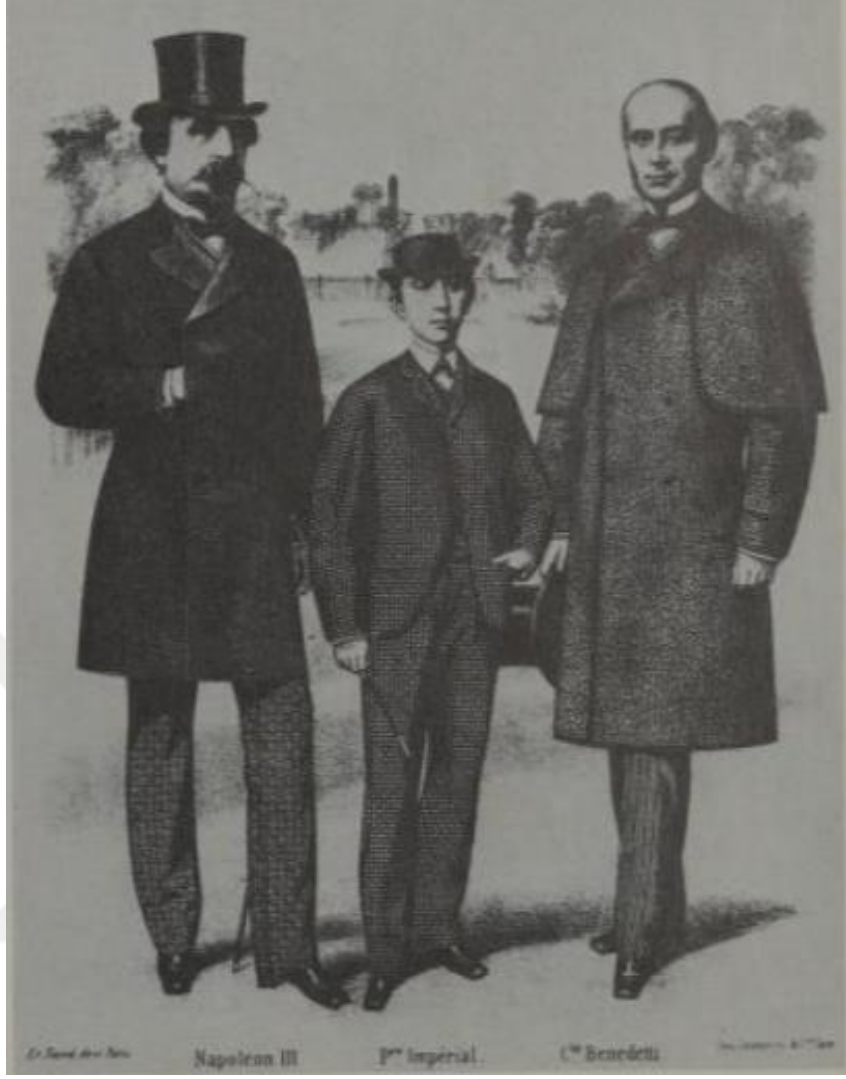
<https://www.dailymail.co.uk/news/article-7056297/Not-prudish-Queen-Victoria-husband-Prince-Albert-exchanged-sensuous-artworks.html>, Erişim Tarihi 14.05.2023.

Resim 145. Prens Albert ve Victoria

Kaynak: Gerdes, C. (2019). Kraliçe victoria.

<https://www.kcts9.org/article/what-happened-queen-victorias-nine-children>, Erişim Tarihi 14.05.2023.

Resim 146. Prens Imperial ve Kont Benedetti, 1870

Kaynak: Batterberry, M. (1982). *Fashion, the mirror of history*. Greenwich Yayınevi.

Resim 147. 1855 Erkek Giysisi

Kaynak: Batterberry, M. (1982). *Fashion, the mirror of history*. Greenwich Yayınevi.

2.10. Kraliçe Victoria'nın Kişisel Moda Stili

Altmış üç senelik iktidarını sürdüren Kraliçe kıyafet ve stil anlamında oldukça ilgilenmiş, yenilikler sağlamaktadır. Victoria dönemindeki kadınların baş kraliçesiydi, o yüzden kadınların giyimi üzerinden birçok tarza fikir ortaya atıyordu (Victoria'na, 2012).

Aslında, Kraliçe Victoria kendisi moda konusunda öncü bir isimdi ve moda üzerinde büyük bir etkiye sahipti. Sevdiği tafta ve pileli elbiseleri, takıları, saç aksesuarları ve taçları ile dönemin stil ikonu haline gelmekteydi. Fildişi işlemeli şapkalar ve şemsiyeler de onun imzasıdır. Kraliçe Victoria'nın tercih ettiği kısa kabarık kollu ve kalp şeklinde yaka, genellikle törenlerde ve özel açılışlarda giyilen "Victoria stili" olarak moda tarihinde anılır.

Resim 148. Kraliçe Victoria'nın Gelinliği

Kaynak: Pinterest, (2022). Kraliçe victoria.

<https://in.pinterest.com/pin/692147036462453655/>, Erişim Tarihi (03.05.2023).

Kraliçe Victoria, 1840'taki düğünü için saflıkla bağlantılı bir renk olan beyaz saten bir elbise giymeyi seçti ve gelecekteki tüm gelinler için bir moda belirledi. Ayrıca Victoria dönemi gelinlerinin genellikle elbiselerinde giydiği en sevdiği çiçek olacak portakal çiçekleri olan bir peçe takıyordu.

Resim 149. Kraliçe Victoria Gelinliği

Kaynak: Brooks, M. (1999). *A dictionary of costume and fashion: historic and modern: with over 950 illustrations*. Dover Yayınevi.

Resim 150. Sağda Kraliçe Victoria

Kaynak: Pinterest, (2022). Portrait of queen alexandra of the united kingdom and her daughters louise and victoria, 1905.

<https://tr.pinterest.com/pin/2322237285631667/>, Erişim Tarihi 03.05.2023.

Resim 151. Kraliçe Victoria

Kaynak: Pinterest, (2020). Queen victoria glossy poster picture photo united kingdom great britain uk 1692.

<https://in.pinterest.com/pin/350295677260738749/>, Erişim Tarihi 03.05.2023.

Resim 152. Kraliçe Victoria

Kaynak: Pinterst, (2020). Golden jubilee portrait of queen victoria by unknown artist, 1897, from hastings museum and art gallery.

<https://in.pinterest.com/pin/555279829068391259/>, Erişim Tarihi 10.08.2023.

Resim 153. Kraliçe Victoria

Kaynak: Olga, (2017). Queen Victoria in 1897.

<https://www.flickr.com/photos/22155693@N04/32952907066>, Erişim Tarihi 10.08.2023.

2.11. Kraliçe Victoria Döneminin Yas Kıyafetleri

Bu dönemde ölüm oranı oldukça yüksekti ve bebek ölümleri sıkça yaşanıyordu. Birçok hastalığın ortaya çıkması nedeniyle bir yaşın altındaki birçok çocuk hayatını kaybetmekteydi. Bu sebeple, bu dönemde yas kıyafetleri giymek zorunda kalınıyordu. Orta ve üst sınıf insanlar, aile üyeleri öldüğünde sıkı kurallara tabi olan yas kıyafetlerini giyerlerdi. Yas süresi, aile içindeki ilişkilere bağlı olarak belirlenirdi. Örneğin, kocasının yasını uzatan kadın, acı duygusu süresini iki yıl uzatabilirdi. Koca ve çocuk sahibi kadınlar ise, çocuklarının babasının yasını tutmak için altı hafta boyunca yas kıyafetleri giyerlerdi.

Resim 154. 1861 Yılında Kraliçenin Annesi Ölmüştür ve Ölümünde Giydiği Elbisesidir

Kaynak: Farms, A. (2019). Queen Victoria, 1861.

<https://tr.pinterest.com/pin/514395588675813876/>, Erişim Tarihi 10.08.2023.

Resim 155. Mrs Henry Bainbridge 1861

Kaynak: Lambert, M. (1991). *Fashion in photographs*. Reading College Yayınevi.

Dul bir kadın olan Bainbridge Kocası için yas tutuyor. Kraliçe Victoria için yas kıyafetleri oldukça önemli ve ölen kişiye saygının gerekliliğini vurguluyordu.

Siyah etekler ve beyaz keten bluzlar, kadınlar tarafından tercih edilen giysilerdi ve bu giysiler erkeklerin dik yakalı gömleklerini anımsatıyordu. Raylarla süslenen yakalar ve öndeki düğme kalıntılarına dikkat edilmesi önerilmektedir. Bu durum, cenaze kıyafetlerinin değiştirilmesiyle ilgili olduğu bilinmektedir.

Resim 156. Prusya Veliaht Prensesi

Kaynak: Lambert, M. (1991). *Fashion in photographs*. Reading college Yayınevi.

Veliaht Prenses, o yıl mart ayında ölen Kraliçe Victoria'nın annesi Kent Düşesi büyükannesi için yas tutuyor. Bir ay içinde babası Prens Eşi için uzun süre yas tutacaktı.

Üç geniş pileli krep bandı eteğini süslerken, neredeyse üç yaşındaki Prens Wilhelm siyah bir elbise giyiyor ve bebeğin annesinin siyahına uyacak şekilde siyah bir kuşağı ve beyaz bir krep kaputu vardır.

Resim 157. 1890 Yas Elbisesi

Kaynak: Pinterest, (2019). 1890, silk wool & beading.

<https://in.pinterest.com/pin/563018684327233/>, Erişim Tarihi 10.08.2023.

Resim 158. 1890 Yas Elbisesi

Kaynak: Pinterest, (2019). Yastaki kadın.

<https://in.pinterest.com/pin/397583473365398703/>, Erişim Tarihi 10.08.2023.

Resim 159. Solda Kraliçe Victoria'nın Kızı Prenses Beatrice

Kaynak: Batterberry, M. (1982). *Fashion, the mirror of history*. Greenwich Yayınevi.

Resim 160. Yaz ve Son Bahar'a Uygun Elbiseler

Kaynak: Batterberry, M. (1982). *Fashion, the mirror of history*. Greenwich Yayınevi.

2.12. Victoria Döneminin Aksesuarları

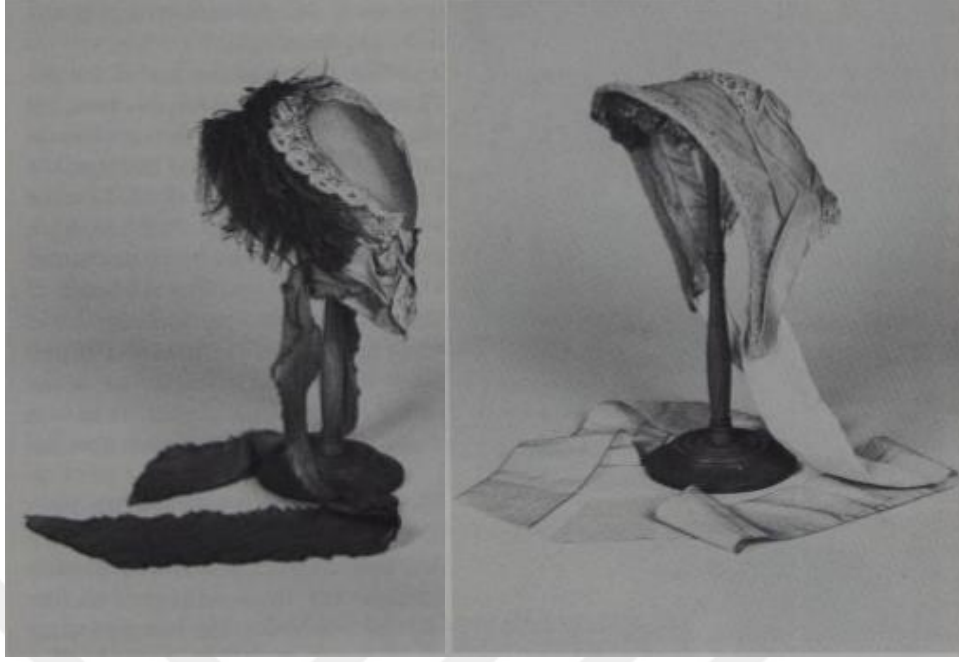
2.12.1. Bone ve Şapka

19. Yüzyılın son derece ayrıntılı saç stillerine rağmen, boneler temel elbise aksesuarlarıydı. 1800'lerin başında modaya uyan kadınlar türban takardı. Bunların yerini daha sonra boneler ve şapkalar aldı. Kışın zengin kadınlar kürk pelerinler, şapkalar ve manşetler giyerlerdi. Victoria modasına göre, belirli saç ve makyaj stillerinin kıyafetlerle uyumlu olmasına dikkat edilmektedir. Zamanın kadınları genellikle uzun saçlara sahiptir.

Resim 161. 19.yy. Bone

Kaynak: Brooks, M. (1999). *A dictionary of costume and fashion: historic and modern: with over 950 illustrations*. Dover Yayınevi.

Resim 162. Şapka ve Bone, 1865-1870

Kaynak: Buck, A. (1997). *Victorian costume and costume accessories*, New York: Costume & Fashion Press. Harris country Yayınevi.

**Resim 163. Galler Prensesi üç kızıyla birlikte: Louise, Victoria ve Maud 1879,
Siyah Kadife Şapka**

Kaynak: Lambert, M. (1991). *Fashion in photographs*. Reading college Yayinevi.

Resim 164. 1840 Frak ve Silindir Şapka

Kaynak: Buck, A. (1997). *Victorian costume and costume accessories*, New York: Costume & Fashion Press. Harris country Yayınevi.

Resim 165. 19.yy. Şapka

Kaynak: Pinterest, (2020). Victorian hats.

<https://tr.pinterest.com/pin/546905948506374584/>, Erişim Tarihi 02.08.2023.

GIPSY.

Resim 166. 19.yy. Şapka

Kaynak: Pinterest, (2020). Victorian hats.

<https://tr.pinterest.com/pin/546905948506374563/>, Erişim Tarihi 02.08.2023.

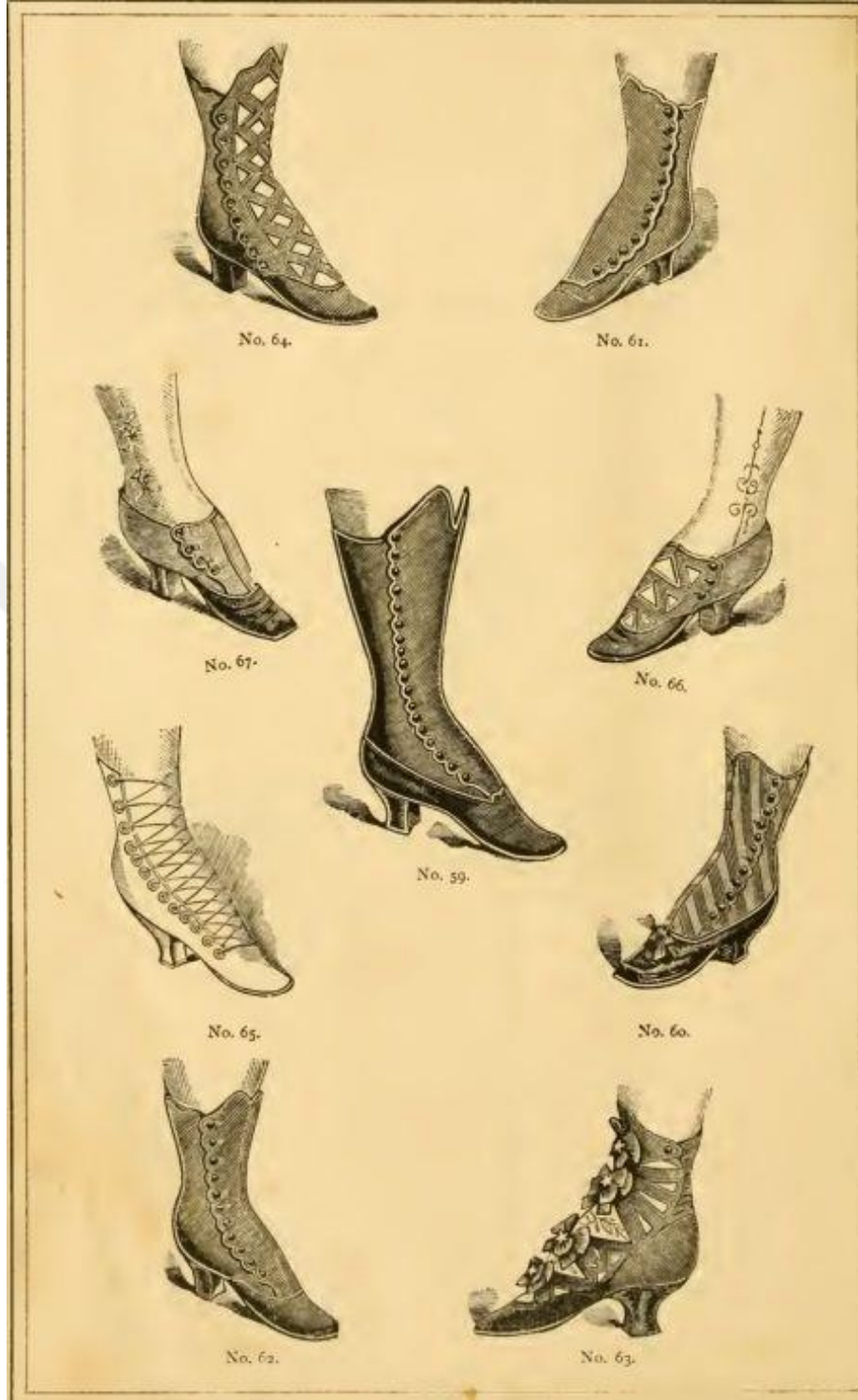
2.12.2. Ayakkabı

Ayaküstü bağcıklı ayakkabılar, 1870'lerde yürüyüş ayakkabısı olarak moda oldu ve yüzyılın geri kalanında yürüyüş için olağan stil olarak gelişti.

Resim 167. Deri ayakkabı, 1875-1885

Kaynak: Norris, H. ve Curtis, O. (1998). *Nineteenth-century costume and fashion*, Mineola, N.Y.: Dover Publications. Dover Yayınevi.

Resim 168. Ayakkabı ve Botlar

Kaynak: Pinterest, (2022). Shoes for women.

<https://tr.pinterest.com/pin/701083867014583530/>, Erişim Tarihi 08.04.2023.

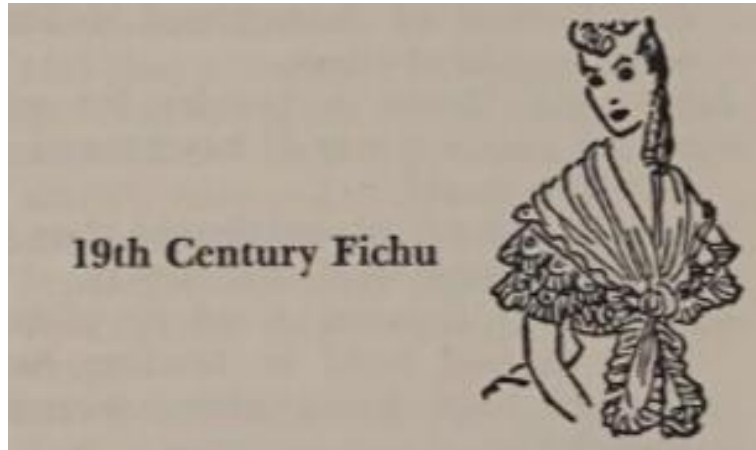
2.12.3. Pelerin ve Şal

Resim 169. Victorian Pelerin

Kaynak: Pinterest, (2022). Pelerin.

<https://tr.pinterest.com/pin/813533120202009457/>, Erişim Tarihi 08.04.2023.

Resim 170. 19.yüzyıl Fichu

Kaynak: Brooks, M. (1999). *A dictionary of costume and fashion: historic and modern: with over 950 illustrations*. Dover Yayınevi.

Bol dökümlü fular veya şal omuzlara takılır ve uçları gevşek bir şekilde aşağı sarkacak şekilde göğüste düğümlenir.

Resim 171. Victoria Şal, 1880

Kaynak: Butler, N. (2014). Pelerin.

<https://tr.pinterest.com/pin/625296729527163988/>, Erişim Tarihi 08.04.2023.

Resim 172. 1866 Şal Dükkânı

Kaynak: Martin, T. (2012). *Acient greece from past to the helenistic age*. Say Yayınevi.

Şal, 19. yüzyılın ikinci yarısında modaya uygun giyimin ayrılmaz bir parçasıydı. Londra'da Özgürlüğü 'nü kuran Arthur Lasenby Liberty, kariyerine Londra'daki Regent Caddesi'ndeki Farmer ve Rogers'ın şal dükkânında başladı. 19. yüzyılın sonlarında dış mekânlarda giyilmek üzere kadife veya yün kürk modelleri popüler hale geldi.

Resim 173. 1866 Çelik Kemer

Kaynak: Manty, K. (2020). Victoria dönemi aksesuarları.

<https://www.antiquetrader.com/collectibles/chatelaines-victorian-fashion>, Erişim Tarihi 08.04.2023.

Resim 174. Jessie Newbery, İşlemeli Yaka

Kaynak: Mackenzie, M. (2010). *Isms: understanding fashion*. Richmond Yayınevi.

2.13. Kadınların Spora Katılımı

Victoria döneminde çalışan insanların çok az boş zamanı vardı. Uzun saatler çalışıyorlardı ve çok az tatilleri vardı. Bu nedenle boş zaman lükstü. Yüzyılın ikinci yarısında yeni yasalar çalışma saatlerini kısalttı ve resmî tatillerin ortaya çıkmasına neden oldu. Bu nedenle sosyal aktiviteler için zaman doğdu. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren kadınların sporla ilgilenmeleri arttı ve hareketlerini kısıtlamayan uygun giysiler tasarlandı. Kadınlar bisiklet sürmek için hasır şapkalar ve golf pantolonları gibi spor kıyafetleri tercih etmeye başladılar.

Tenis, golf ve okçuluk orta ve üst sınıf kadınların katılabileceği başlıca sporlardır. Örneğin, dönemin en popüler sporu olan tenis, kadınların erkeklere karşı oynayabildiği bir spordu ve o dönemde sporun gerekleri göz önüne alındığında kadınların erkeksi kabul edilmemekteydi.

Bu dönemde yapılan tenis, modern tenisten ayrılan ilk spordur, günümüz badmintonuna benzer, çim tenisi olarak adlandırılır ve yavaş temposu nedeniyle kadınlar için uygun kabul edilmemekteydi. Sadece zengin adamların eşlerinin ve kızlarının zengin sosyete gezilerinin bir parçası olarak oynamasına izin verilen tenis gibi başka bir spordur. (Powell, 1981, s. 62).

Dönemdeki kadınlar spor faaliyetleri dışında başka ortamlarda da görünmek istemişlerdir. Bu dönemde kadınlar sadece zengin ve soylu kadınlar spora katılım sağlamaktadırlar.

Kadınların spor yapması demek annelik görevlerini yerine getiremeyeceği anlamına geliyordu. İngiltere’de olan bu görüş kadınların erkeklerle aynı branşlarda hareket etmeleri onlarda sağlık sorunları açacağına inanıyorlardı. Hamileliğini dahi etkileyeceğini düşünmektedirler. Bu dönemde kadınların en gözde sporu tenistir. Bu sonuca vararak kadınlar 19.yy. başında spora hâkim olamayıp sonlarına doğru bazı çeşitli spor alanlarında kendilerini göstermekteydiler.

Resim 175. 1890 Tenis Spor

Kaynak: Morris, N. (2000). *Sport & leisure*. Belitha Yayınevi.

Resim 176. Tenis Kıyafeti

Kaynak: Pinterest, (2020). Robe de jour 1890.

<https://tr.pinterest.com/pin/655836764460023794/>, Erişim Tarihi 05.07.2023.

Victoria dönemi kadınları tenisten hoşlanıyordu. 1890’larda basılan bir kitapta şöyle deniliyordu; çim tenisinin erkekler kadar kızlar tarafından da oynanabileceği söylenmiştir. O zamanlarda okçuluk, erkeklerle birlikte kadınlarında yapabileceği bir spor olduğu için kadınlara okçuluk yapma izni veriliyordu.

Bu nedenle okçuluk, kadınların katıldığı ilk organize spor etkinliği olması açısından da önemliydi. Kadınlar, okçuluk kulüplerine katılabilir ve düzenli olarak düzenlenen okçuluk turnuvalarına katılma imkânına sahip olmuşlardır.

Zaman ilerledikçe, bluz eteklerde ipek, saten, kadife süslemeler görülmeye başlandı. 19. yüzyılın sonlarında ise dış mekânlarda giyilmek üzere kadife veya yün kürk modelleri popüler hale geldi. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren kadınların sporla ilgilenmeleri arttı ve hareketlerini kısıtlamayan uygun giysiler tasarlandı. Kadınlar bisiklet sürmek için hasır şapkalar ve golf pantolonları gibi spor kıyafetleri tercih etmeye başladılar.

Victoria döneminin ikinci yarısında çok daha fazla insanın çeşitli sporları oynayacak, izleyecek zamanı vardı. Kriket yüzyıllardır köyün bahçesinde oynanıyordu ve artık ilçe ve uluslararası maçlar halinde oynanıyordu. Victoria döneminde müzik ise hem zengin hem de fakir insanlar arasında popüler hale geldi. Zenginler konserlere gidiyor ve evlerinde müzikli akşamlar düzenliyor, yoksullar ise sokakta müzik yaparak para kazanıyorlardı.

Resim 177. Kadınlar ve Okçuluk Sporü

Kaynak: Bond, D. (1981). *The Guinness guide to 20th century fashion*. Comsewogue Yayınevi.

Resim 178. Kadınlar ve Golf

Kaynak: Villegas, K. (2011). Golf tarihindeki kötü moda İfadeleri.

<https://bleacherreport.com/articles/975784-worst-fashion-statements-in-golf-history>,
Erişim Tarihi 04.02.2023.

Resim 179. Kriket

Kaynak: Morris, N. (2000). *Sport & leisure*. Belitha Yayınevi.

Bu dönemden itibaren bisiklet, kadınlar arasında popüler hale gelen bir spor haline geldi. Bu durumda kadınlar bisiklet sürerken giydikleri kıyafetler, korseli vücut yapılarının sınırlamalarından kurtulmalarına yardımcı oldu. Bisiklete binme, kadınlar için tarihsel bir süreçte kısıtlayıcı giysilerden kurtulmayı sağlaması nedeniyle özellikle önemli olarak değerlendirildi.

Resim 180. Kadın Bisiklet Kıyafeti

Kaynak: Pinterest, (2021). Victorian.

<https://tr.pinterest.com/pin/30469734969780812/>, Erişim Tarihi 04.06.2023.

Resim 181. Lady Harberton Bisiklet Kıyafeti

Kaynak: Pinterest, (2021). Victorian bisiklet kostümü.

<https://tr.pinterest.com/pin/272749321176566901/>, Erişim Tarihi 04.06.2023.

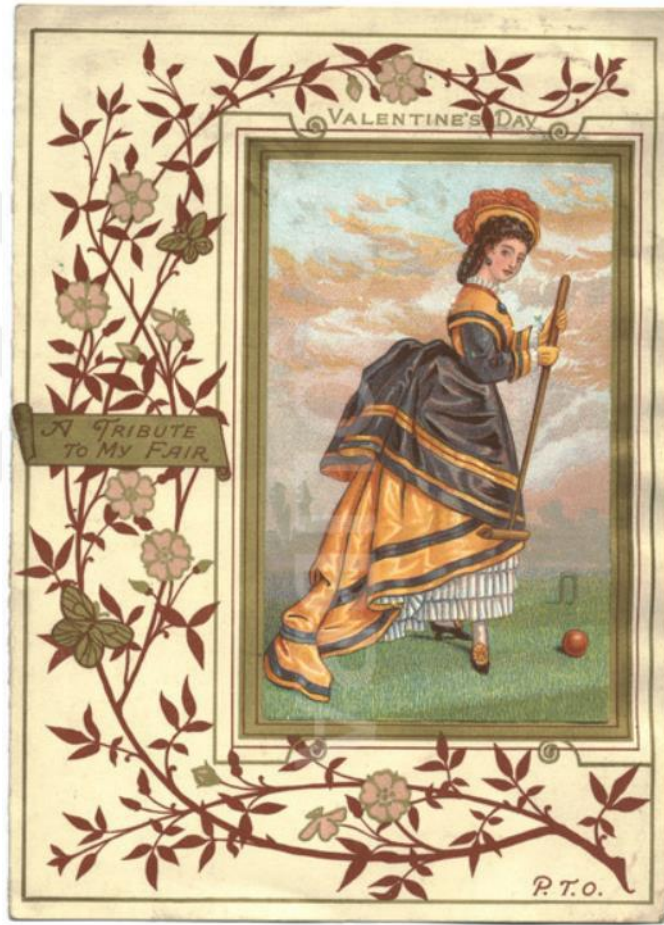
Resim 182. 1888 Spor Kıyafetleri

Kaynak: Quennell, M. (1921). *Everyday life in prehistoric times*. ET batsford ltd Yayınevi.

Zengin Victoria dönemi erkeklerinin her spor için farklı bir kıyafeti vardı. Bu kıyafetleri genellikle evde de giyerlerdi.

Galler Prensi avlanmaya gittiğinde Hamburg şapkası takıyordu ve bu, Victoria Dönemi erkekleri için popüler bir şapka tarzı haline geldi. Yoksul insanlar sıradan kıyafetleriyle spor yapmak zorunda kaldılar.

Pek çok zengin ailenin büyük bir evi vardı. Mülk sahipleri boş zamanlarında avlanmayı ve balık tutmayı seviyorlardı. Victorian döneminde bu aktivitelerin çok eğlenceli olduğu düşünülüyordu. Yaz aylarında bahçe partileri oldukça popülerdi. Hava güzelse konuklar çimenlikte kroket oynamabilir.

Resim 183. Kroket Oynayan Kadın 1880

Kaynak: Quennell, M. (1921). *Everyday life in prehistoric times*. ET batsford ltd Yayınevi.

Resim 184. 1874 Ev Partisi

Kaynak: Pescovitz, D. (2021). Victoria dönemi noel salonu oyunları.

<https://boingboing.net/2021/12/23/these-odd-Victorian-christmas-parlor-games-look-fun-and-potentially-quite-dangerous.html>, Erişim Tarihi 05.08.2023.

2.14. Victoria Dönemi El Sanatları

Resim 185. 1837 Hediyeelik Eşya

Kaynak: Quennell, M. (1921). *Everyday life in prehistoric times*. ET batsford ltd Yayınevi.

1837'de Victoria'nın saltanatının başlangıcını işaretlemek için her türlü ucuz hediyeelik eşya satıldı. Porselen tabaklar, sürahiler, bardaklar, şişeler ve küçük heykeller içeriyordu.

1800'lerin başında zaman değişiyordu. İnsanlar yeni bilimsel keşifler ve icatlar yapıyorlardı. Bu, yeni teknolojilerin geliştirildiği anlamına geliyordu. Victoria dönemi fabrikalarında tıkırdayan su çarkları, tıslayan buhar motorları ve çarpan buhar çekicileri vardı.

Tekstile boya yapmak için bitki ve toprak kullanmak yerine insanlar kimyasal kullanmaya başladı. Parlak renklere sahip yeni sentetik boyalar 1856'da icat edildi. Bu ikisine muavine ve alizarine adı verildi.

Resim 186. Tekstil Boya Malzemeleri

Kaynak: Quennell, M. (1921). *Everyday life in prehistoric times*. ET batsford ltd Yayınevi.

2.15. 1869 Dikiş Makinesi

Resim 187. 1869 Dikiş Makinesi

Kaynak: Pinterest, (2020). Antique jones serpentine sewing machine.

<https://br.pinterest.com/pin/575405289863221256/>, Erişim Tarihi 13.04.2023.

Bu dikiş makinesi, 1869 da yapılmıştır. Paslanmaya karşı korumak için özel bir kaplamaya sahiptir.

Avrupa'daki birçok insan yüksek kaliteli el işçiliğiyle ilgilenmeye başladı. William Morris (1834-96) adlı bir İngiliz yazar ve arkadaşları, geleneksel zanaat becerilerini geri getirmek için sanat ve zanaat hareketi kurdular. Atölyeleri ve fabrikaları güzel cam, fayans, çanak çömlek, halı, duvar kâğıdı, tekstil ve mobilya üretti.

Resim 188. 1890'da William Morris Tarafından Tasarlanan Meyve Bahçesi Halısı

Kaynak: Fragment, O. (2019). William Morris.

https://arthive.com/sl/williammorris/works/549281~Orchard_Fragment_II, Erişim Tarihi 10.06.2023.

2.16. Victoria Döneminin Mimarisi

1800'lerin başında Avrupalı zanaat tasarımcıları, antik Roma'nın klasik tarzlarından ilham aldı. Kraliçe Victoria'nın hükümdarlığı sırasında tasarımcılar Avrupa Orta Çağlarına geri döndüler. Zengin soylular, kalelere benzeyen evler inşa ettiler ve döşediler. Sosyal sınıflar arasında çok büyük farklılıklar vardı. Soylular ve zenginler büyük konaklarda yaşadılar. Orta sınıf insanlar da hizmetçiler tuttu ve geniş evlerde yaşadılar. Yoksul insanların çok az eşyası vardı. Küçük kır evlerinde veya şehir apartmanlarında yaşadılar.

Resim 189. Victoria Dönemi Ev İçi

Kaynak: Quennell, M. (1921). *Everyday life in prehistoric times*. ET batsford ltd Yayınevi.

2.17. Victoria Döneminde Kadınlar, Ahlak ve Toplum

Ahlakçılık ve muhafazakârlık, Victoria dönemini karakterize eden temel sorunlardı. Bu sıkı duruş, İngiliz muhafazakârlığının gelişmesi ve şekillenmesinde önemli bir rol oynayan "Victoria etiği" olarak bilinir. Bu dönemde, kadınların erkeklere göre daha zayıf olduğu zihniyeti hâkimdi ve bu nedenle kadın egemenliği imkânsız olarak görülüyordu. Kadın liderliği, toplumun ve ailelerin istikrarını ve güvenliğini sağlama amacıyla erkeklerin yapması gereken temel görevlerle sınırlı olduğuna inanılıyordu.

Bu düşünce, "evdeki melek" kavramının ortaya çıkmasına yol açtı. Bu kavram, kadınların hayatlarını, erkeklerin hâkimiyetlerini tehdit etmeyen sınırlar içinde sınırlamaya yönelik bir eğilimi destekler. Kadınların sadece evlerinde kocaları için güzel görünmek gibi çabaları vardır. Eğer kişi zenginse evde hizmetlileri yardımı sayesinde bazı avantajlardan yararlanmaktadır. Victoria ise bu konu hakkında gayet ciddidir. Kadınlar sadece eviyle ve çocuklarıyla ilgilenmelidir (Womens History, 2012).

Kadının durumu sadece kocasına ve çocuklarına adak adanmış ebeveynlerden oluşmasıdır. Sadece eşine oturdukları evlerinde rahat davranabilmektedirler. Kadın sadece kendi evinde vücudunu dile getirebilirdi. Dönemin şartlarından dolayı kadın evinde rahat giyinebilirdi. Kadın için önemli olan ailesi ve çocuklarıydı. Özgürlük kadınlar için ulaşılmaz kavramdır.

Sanayi Devrimi sırasında ve sonrasında hemen hemen tüm kadınlar, özellikle de orta sınıf kadınları çalışmak zorunda kaldı. Yüzyılın başında orta sınıf kadınları sekreter, kâtip, öğretmen veya hemşire olarak çalışıyordu. 1851'de İngiltere'de kadın işçilerin %40'ı hizmetçiydi ve %20'si tekstil fabrikalarında çalışıyordu; 1886'da Fransa'da kadın işçilerin %20'si hizmetçiydi, %10'u tekstil işçisiydi; %12'si fabrika işçisiydi. Fabrikalarda çalışan kadınlar erkeklerden daha az ücret alıyor ve genelde kadınlar bekâr değildir. Evdeki işlerinde halletmeleri için çalışma saatleri bu nedenle azdır.

Victoria döneminde en baskın kadın sınıfı zenginlerdir. Zengin kadınlar, alt sınıf kadınlara göre biraz daha rahattır ama bu rahatlık bile kadınlar için belli bir sınırdadır. Bu soylu kadınlar genellikle düşes veya barones gibi adlara sahiptirler. Bu adlara sahip olan kadınlar ya babası zengindir ya da zengin kocaya sahiptirler. Bu kadınlar alt sınıftaki kadınlar gibi eve hapsedilmişlerdir, lüks onlar için o kadarda iyi bir anlam değildir sadece ev işlerinden ve çocuk bakımından rahattırlar. İstedikleri gibi davranma konusunda özgür değildirler. Ancak kadınlar evde kendilerine hizmet edilmesinden memnundurlar. Onların alt sınıf kadınlarından ayırt edici özelliği budur.

2.18. Victoria Dönemi Edebiyatı

Victoria dönemi edebiyatı, Kraliçe Victoria (1837-1901) dönemindeki İngiliz edebiyatını ifade eder. Bu dönemin İngiliz edebiyatı, sınıf yapılarındaki değişiklikler ve dinin toplumdaki rolünde önemli bilimsel, ekonomik ve teknolojik ilerlemeler dâhil olmak üzere İngiliz yaşamının birçok yönündeki büyük değişiklikleri yansıtır. Romantik dönem soyut bir ifade ve iç gözlem zamanı olmasına rağmen, Victoria dönemi deneme yazarları, şairleri ve yazarları fabrika işçiliğinin, alt sınıfın ve kadın ve çocuklara yönelik muamelenin tehlikelerinden yakınıyorlardı. Önemli örnekler arasında şair Elizabeth Barrett Browning ve yazarlar Charles Dickens ve Thomas Hardy sayılabilir.

Resim 190. Victoria Dönemi Edebiyatı

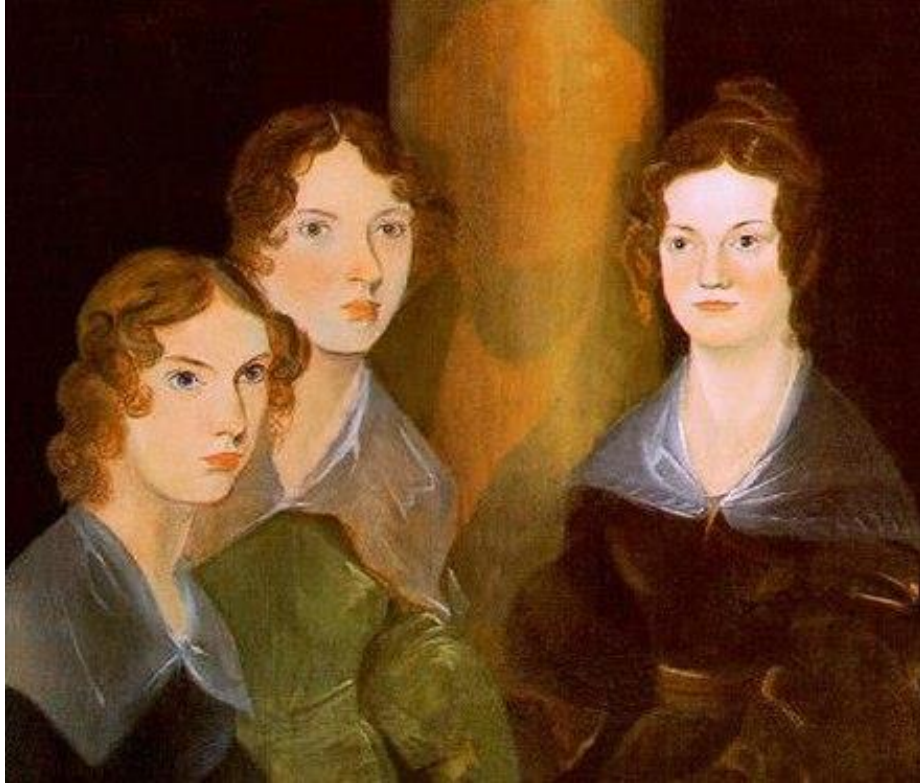
Kaynak: Victorian, (2018). Edebiyat.

https://hmn.wiki/tr/Victorian_fiction, Erişim Tarihi 05.02.2023.

19. yüzyıl, yaygın olarak romanın ve özellikle İngiliz romanının altın çağı olarak kabul edilir. Roman, Victoria döneminde (1837-1901) İngiliz dilindeki en önemli edebi tür haline geldi. 19. yüzyılda birçok kadın yazar başarılıydı, ancak genellikle erkek takma adlar kullanmak zorunda kaldılar.

2.18.1. Düzyazı Kurgu

Anne, Charlotte ve Emily Brontë, Victoria dönemi eleştirmenleri dönemin önemli eserlerini ürettiler. Emily'nin tek eseri Uğultulu Tepeler (1847), sınıfı, miti ve toplumsal cinsiyeti keşfeden kadın bakış açısıyla Gotik romantizmin örneğidir. Jane Eyre (1847), kız kardeşi Charlotte tarafından yazılan bir başka 19. yüzyıl Gotik romanıdır. Anne'nin romantik tarzdan çok gerçekçi tarzda yazdığı ikinci romanı The Tenant of Wildfell Hall (1848), genellikle ilk uzun feminist roman olarak kabul edilir.

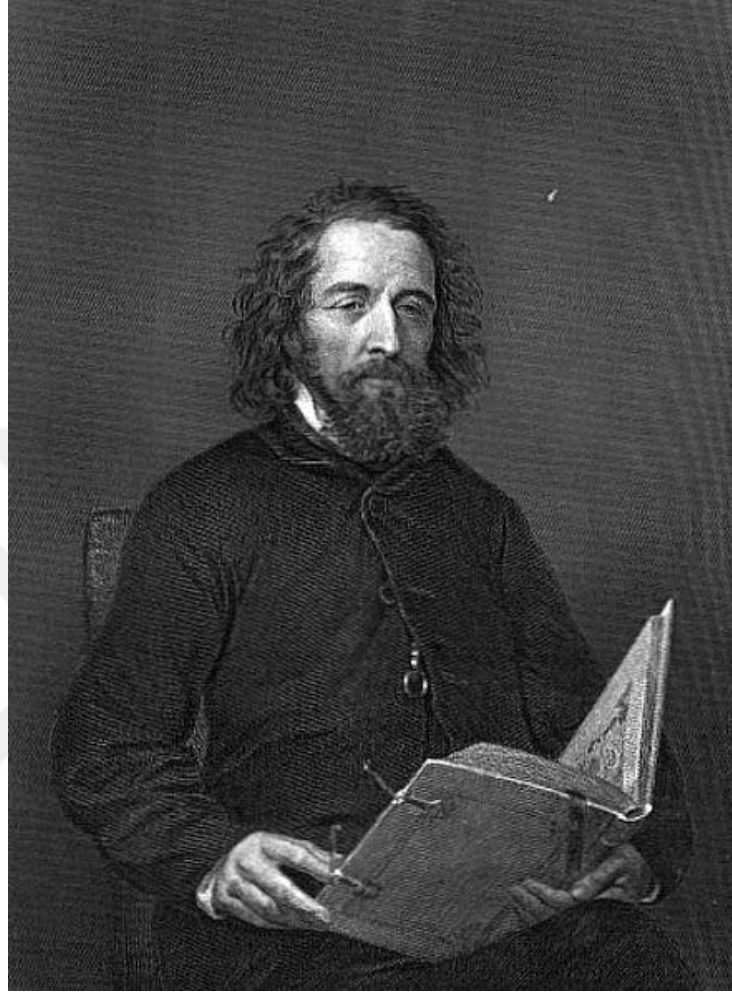

Resim 191. Victoria Dönemi Edebiyatı

Kaynak: Wikipedia, (2018). Edebiyat.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Viktorya_edebiyat%C4%B1, Erişim Tarihi 05.02.2023.

2.18.2. Şiir

Resim 192. Lord Tennyson

Kaynak: Tennyson, (2017). Şiir.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alfred_Tennyson_2.jpg, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Robert Browning (1812-1889) ve Alfred Tennyson (1809-1892), Victoria dönemi İngiltere'sinin önemli şairleriydi. Thomas Hardy yaşamı boyunca şiir yazdı, ancak yalnızca 1898'de derleme yayınladı. Gerard Manley Hopkins'in (18 -1889) şiiri ölümünden sonra 1918'de yayınlandı.

Algernon Charles Swinburne (1837-1909'da iştirildi) önemli edebiyat figürü olarak kabul edildi.

Zaman, özellikle şiir ve eleştiri yazması nedeniyle WB Yeats'in ilk şiirleride Victoria'nın hükümdarlığı sırasında yayınlandı. 1870'lerde Gilbert ve Sullivan'ın komik operalarından, 1890'larda George Bernard Shaw'ın (1856-1950) komedilerine ve 19. yüzyılın son on yıllarında Oscar Wilde'n komedilerine kadar önemli oyunlar sahnelendi. (1855 -1900) Samimiyetin Anlamı.

2.18.3. Bilim, Felsefe ve Keşif

Resim 193. Charles Darwin

Kaynak: Wikipedia, (2018). Felsefe.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Viktorya_edebiyat%C4%B1, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Charles Darwin'in Türlerin Kökeni Üzerine adlı çalışması, Victoria dönemi boyunca toplumu etkiledi ve bugün de etkilemektedir.

Victoria dönemi, bilimin gelişmesi için önemli bir dönemdi ve Victorialılar, doğadaki her şeyi tanımlamak ve sınıflandırmakla görevliydi. Charles Darwin'in Türlerin Kökeni Üzerine adlı bir kitabı hâlâ ünlüdür.

Çalışmada yer alan evrim teorisi, birçok Victoriaların kendilerine ve dünyadaki yerlerine ilişkin algılarına meydan okudu. Yaygın kabul görmesi uzun zaman almasına rağmen, sonraki düşünce ve literatürü önemli ölçüde değiştirdi. Darwin'in teorilerini popüler hale getirme çalışmalarının çoğu, konu hakkında kapsamlı yazılar yazan genç çağdaşı Thomas Henry Huxley tarafından yapıldı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. VİCTORİA DÖNEMİ'NDEN ESİNLENEREK YAPILAN DEFİLELERDEN ÖRNEKLER

Kraliçe Victoria'nın 64 yıl süren saltanatı, ekonomik ve teknolojik ilerlemenin olduğu bir dönem olmasına rağmen kadınlar için zorlayıcı ve kısıtlayıcı kuralların geçerli olduğu bir topluma işaret eder. Kadınlar, toplumsal yaşamda sınırlı söz hakkına sahip olmaları nedeniyle bedenlerini kontrol etmek için farklı kıyafet ve davranışlara yönlendirildi. Korse giyme gibi pratiklerle daha ince bir silüet elde etmeye çalışırken feminen özellikleri vurguladılar ve izlenim bırakıcı bir imaj yaratmaya çalışmışlardır.

Sanayi Devrimi'nin etkisiyle tekstil sektöründe meydana gelen değişimler, Kraliçe Victoria dönemindeki kadın giyim modasında etkiledi. Kraliçenin gelinliği ve yas kıyafetleri, o dönemin ve günümüzün moda akımlarına ilham kaynağı oldu. Bu ilhamlar, önceki dönemlerden etkilenen bir dönemle birlikte yorumlandığında moda alanında özgün ve yaratıcı bir nitelik kazandı. Günümüz kadın moda kıyafetlerinde hem hazır giyim hem de abiye koleksiyonlarında Kraliçe Victoria döneminin izleri gözlemlenebilir. Geçmiş modanın sosyolojik, ekonomik sosyal temelleri günümüzden farklılık gösterebilir modern yorumlarda benzer estetik unsurlar bulunmaktadır.

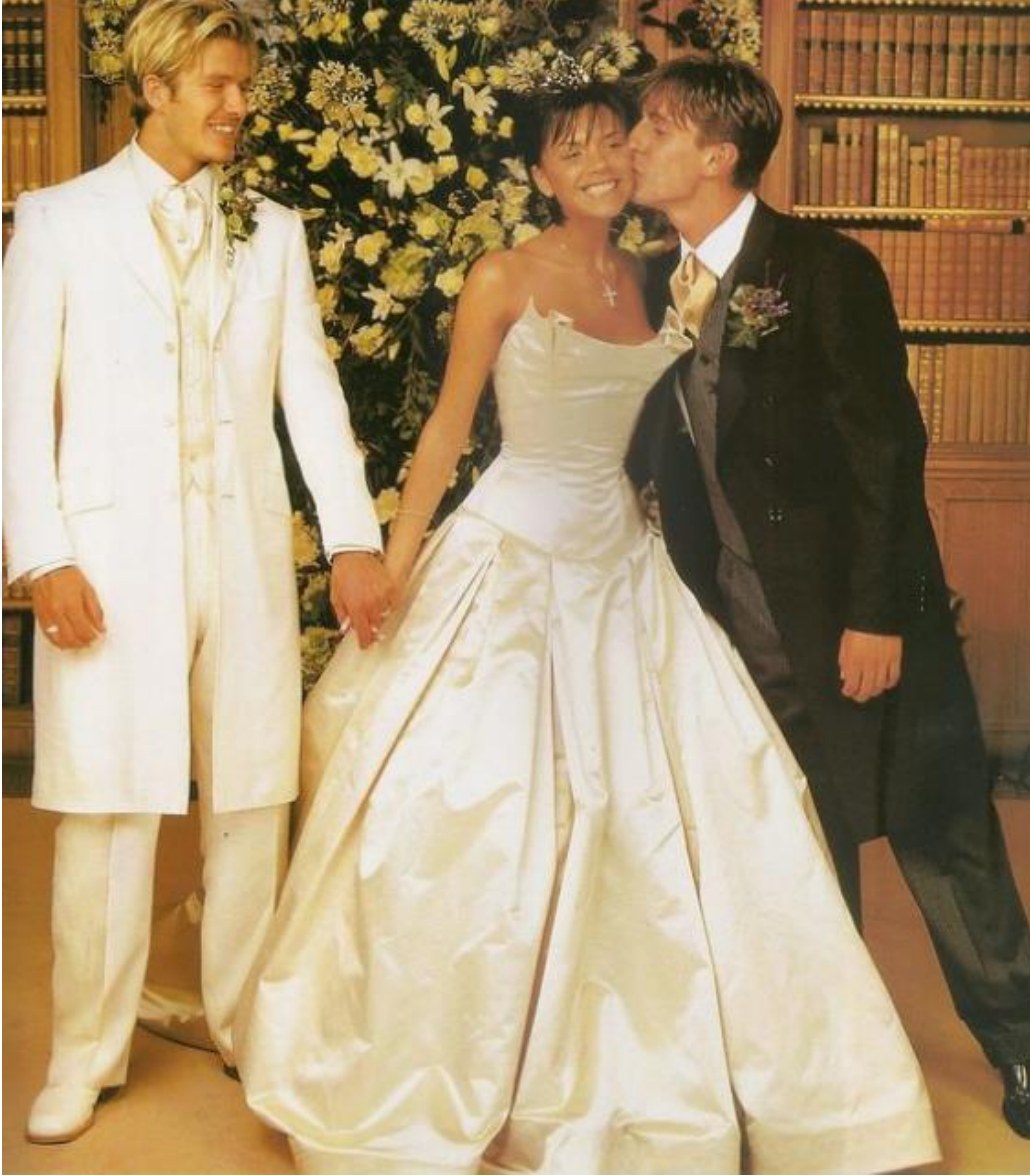
Günümüzde hızla değişen bir moda vardır. Bazen geçmiş dönemlerden esinlenerek yapılan tasarımlar vardır. Bunlar günümüze yansıtıldığında oldukça ilginç görmektedir. Bir nevi buna vintage kıyafetler olarak yansıtılmaktadır. Victoria'nın dönemi özellikle dönemde giyilen korseler o dönem kadınları için oldukça zor olsa da vazgeçilmez bir parça iken bu korseler günümüz modasında da şu an ilgi görmektedir.

Ayriyeten karpuz kollar, saç takılan süslü tokalar bazen günümüz modasına yansıyor popülerlik kazanmaktadır. Popüler ünvana sahip olan tasarımcılar, aksesuar tarzı işlerini Kraliçenin tarzına uyarlamışlardır. 2015 yılında Victoria'nın etkisiyle moda akımında başta gelen renkler oldu. Dantel kollu gömlekler ve kabarık kollu elbiseler Victoria tarzıyla popülerlik kazandı. Bu moda trendi 2016 yazında da devam etti.

Gösterişli üstler, gömlekler, fırfırlı bluzlar, dantel detaylarıyla zenginleştirilmiş kıyafetler ortaya çıktı. Victoria tarzının günümüz stiliyle buluştuğu romantik tarz, moda tasarımcıları arasında geniş bir kabul gördü. Kot pantolon, deri ve süet gibi farklı malzemeler elde edilerek farklı bir stil yaratıldı. 2018 yılında omuzları dolgun üstler trend oldu ve böylelikle tarz yeniden popülerlik kazandı.

Victoria döneminden ilham alan görünüm, Alexander Queen, Alberta Ferretti, Valentino gibi markaların sonbahar-kış defilelerinde önemli bir trenddi. Zarif dantel ile bazı şekilli aplikasyonları, renkli ve dik yaka, marka üstler, boncuk işlemler ve tarz figürler, podyumlarda dönemin meşhur Kraliçesi olan Victorianın zarif, şık, göz alıcı bakışını sergiledi. Moda tasarımcıları geniş kollu, dökümlü yakalı bluzlar, barok altın desenleri, canlı uzun nakışlar, bol miktarda üst üste binmiş katlı kollar kullanarak en fazla dramatik gösterim edici bir tarz oluşturdu.

Muhteşem kollara, fırfırlı bluzlara, kadife, dantel ve şifona odaklanan bu trend, Chanel, Miu Miu, Alexander Queen gibi üst düzey tasarımcıların koleksiyonlarında yer aldı. "Neo-Victoria" adı verilen güncellenmiş bir görünüm, moda dünyasında hızla yayıldı.

Resim 194. Beckham'ın Gelinliği, 1999

Kaynak: Pinterest, (2020). Gelinlik.

<https://tr.pinterest.com/pin/770889661216889975/>, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Günümüz modasında Victoria esintili gelinlikler birçok tasarımcı tarafından tasarlanmakta ve birçok ünlü isim tarafından tercih edilmektedir. Modacı Vera Wang'ın tasarladığı bir gelinlikle evlenen şarkıcı bir yıldız olan stil modacısı olan, Victoria dönemi tarzındaki gelinliğiyle bu modanın öncülerinden biri olmuştur. İnce bir bel silueti, straplez kesikli bir gelinliğin üzerine giyilen korse ve Victoria dönemini anımsatan kabarık ve uzun kuyruklu etek gibi unsurlar bu gelinlikte bulunmaktadır.

Dünyaca ünlü tasarımcılarının koleksiyonlarında Victoria dönemi gelinlik örnekleri yer almaktadır. Kabarık ve aşağı doğru sarkan katlı kumaşlar beraberinde dantel gösterimi ile geniş kollar özellikle ön plana çıkmaktadır. 2020 tasarımlarından bir elbisede görülen arkası baya kabarık üst tarafıda gövdeye oturmuş, arka kısmında büyük kurdelelerle görüntü verilmiştir.

Resim 195. Oscar De la Renta, Yaz 2020

Kaynak: Dean, S. (2019). Oscar De la Renta gelin bahar.
<https://luxina.id/pernikahan-big-bow-putih-oscar-de-la-renta-bridal-spring-2020/>,
Erişim Tarihi (05.02.2023).

Resim 196. Viktor&Rolf, Kış 2020

Kaynak: Vogue, (2018). Viktor&Rolf, kış 2020.

<https://vogue.com.tr/defile/viktor-rolf-2018-19-sonbaharkis-couture>, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Rolf'ün tasarımlarında da gelinliğin alt bölgesi sırttaki elbise katmanlarıyla dikkat çekmektedir.

Resim 197. Oscar De la Renta, Yaz 2012

Kaynak: Pinterest, (2021). If you have not already seen the over the top Oscar de la Renta 2012 bridal collection, you should prepare yourself.

<https://tr.pinterest.com/pin/206039751671693129/>, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Oscar de la Renta'nın gelinliği (2012), Victoria tarzı bir etek bölümüne sahiptir. Elbisede gövdenin üst tarafı korse ile şekillendirilmiştir.

Resim 198. Oscar De la Renta, Yaz 2012

Kaynak: Dean, S. (2019). Oscar De la Renta gelin bahar.

<https://luxina.id/pernikahan-big-bow-putih-oscar-de-la-renta-bridal-spring-2020/>,
Erişim Tarihi (05.02.2023).

Resim 199. Viktor&Rolf Kış 2020

Kaynak: Pinterest, (2021). Viktor & Rolf 2019-20 sonbahar/kış gelinlik.

<https://tr.pinterest.com/pin/215750638385817719/>, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Resim 200. Viktor&Rolf Kış 2020

Kaynak: Pinterest, (2021). Viktor & Rolf 2019-20 sonbahar/kış gelinlik.

<https://tr.pinterest.com/pin/215750638385817719/>, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Resim 201. 2013 Monique Lhuillier, İlkbahar/Yaz 2020

Kaynak: Vogue, (2020). İlkbahar/Yaz 2020.

<https://vogue.com.tr/defile/monique-lhuillier-2020-ilkbaharyaz-gelinlik-6721>,
Erişim Tarihi 06.04.2023.

Monique tasarımlarında kat kat etekler görülmektedir. Kraliçe zamanındaki tarzda uzun etekler geniş kollar ile birleştirildi.

Resim 202. Christian Lacroix, Kış 2008

Kaynak: Pinterest, (2020). The complete Christian Lacroix spring 2008 couture fashion show now on vogue runway.

<https://in.pinterest.com/pin/718042734357542622/>, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Resim 203. Christian Lacroix, Kış 2008

Kaynak: Pinterest, (2020). Christian Lacroix at couture spring 2008- runway photos.

<https://in.pinterest.com/pin/106116134954019660/>, Erişim Tarihi 05.02.2023.

3.1. Yas Dönemi Kıyafetleri

Dönemin Kraliçesi olan Victoria, kocasının vefatı yüzünden kenara çekilmesi genelde koyu renkte yas kıyafetleri giymeye başlaması, halk arasında bu durum yayılmış ve giysilere yansımıştır. Giysilerin geniş kolları daha sade hale getirilmiş gömlek yakası iliklenmeye başlandı. Eteklerin kabarıklığı ise daha minimal bir hal aldı.

Resim 204. Kraliçe Victoria ve Ailesi Yas Dönemi Kıyafetleri

Kaynak: Pinterest, (2020). Yas dönemi kıyafetleri.

<https://tr.pinterest.com/pin/398005685795275403/>, Erişim Tarihi 15.02.2023.

Dönemin kadınlarının giydiği koyu elbiseler, ölüm sırasında giyilen üzüntü sıralarında giydikleri elbiselere benzemektedir. Ceketler ilikleniyordu.

Resim 205. Alexander McQueen, 2010

Kaynak: Vogue, (2020). Alexander McQueen hazır giyim.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2007-ready-to-wear/alexander-mcqueen/slideshow/collection#1>, Erişim Tarihi 13.02.2023.

Dönemin kıyafetlerinden esinlenen Alexander, Victorianın yas elbisesini göstermektedir. Giysinin üst kısmı komple kapalıdır. Etek uzun ve siyah renktedir.

Resim 206. Christian Dior, 2023

Kaynak: Nover, S. (2022). Christian dior.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2023/christian-dior?epik=dj0yJnU9VGJwQ0JMYTVPQWs2TUtmVkJRFNjRHTzNNRHZ0YjhCT0cmcD0wJm49ekN4U1ZwSjlzQWV5LVRIbMms5bjEwQSZ0PUFBQUFBR1djTlIr>, Erişim Tarihi 23.08.2023.

3.2. Korse

Kraliçenin yılında kadınlar güzellik için bazı yöntemler kullanıyordu. İnce bir bel onları için oldukça önemlidir. Bundan dolayı korseyi çok sık kullanıldı. Daha güzel olmak için giydikleri korse oturup kalkmasını kısıtlayabilmesine rağmen yaygın bir şekilde kullanıldı. Bu sayede kadınlar daha ince bir silüet'e sahip olundu.

Westwood korseyi başka yönden stilini değiştirmiştir. Diğer tasarımcı ise korse kullanımı başka bir yöntemle Alexander, tasarımını yaptı.

Resim 207. Vivienne Westwood'un Tasarladığı Korse

Kaynak: Eric, (2017). Madonna korsesi.

<https://www.demereenfiles.com/2017/10/corset-madonna.html>, Erişim Tarihi 06.06.2023.

Resim 208. Christian Dior, İlkbahar 2023

Kaynak: Phelps, N. (2022). Christian dior.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2023-ready-to-wear/christian-dior?epik=dj0yJnU9WU5QcHBYOWdXUW5OemhGR3ctbXIVc1d2Z2U5YUFXSHomcD0wJm49Q3NLRTFnRkk5SFBqMWwyTkFIbi13ZyZ0PUFBQUFBR1Q1NWNV>, Erişim Tarihi 14.08.2023.

Victoria dönemi kıyafetini, günümüze uyarlayarak tasarlayan Gabbana'nın tasarımıdır.

Resim 209. Victoria Dönemi Korsesi, Dolce&Gabbana 2019

Kaynak: Pinterest, (2020). Victoria dönemi korse.

<https://tr.pinterest.com/pin/121597258677356147/>, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Resim 210. Victoria dönemi kıyafetini, günümüz yaşamına uyarlayarak tasarlayan Gabbana'nın tasarımıdır. Genellikle belde kullanılan korse formunu hiç değiştirmeden günümüz hatayında göstermedi. Yukarıda bahsedilen kırmızı renkteki korseli kıyafet, günümüzde görünümünü bozmamaktadır.

Resim 210. Alexander McQueen, İlkbahar/Yaz 2012

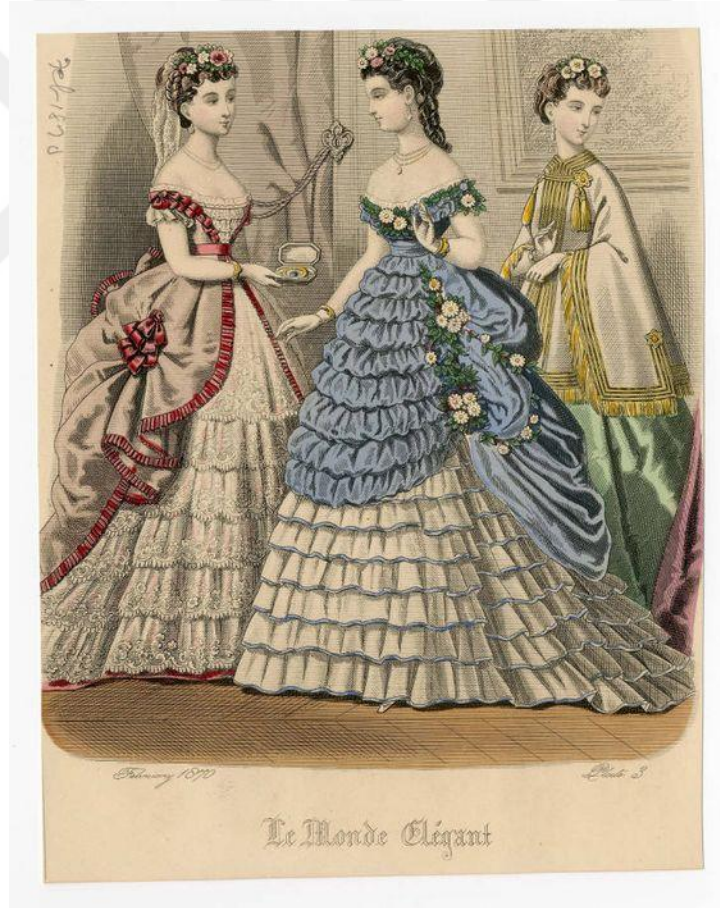
Kaynak: Fashion, (2013). Alexander McQueen.

<https://fashionshow-w.blogspot.com/2011/10/alexander-mcqueen-ss-2012-rtw-pfw.html?m=0>, Erişim Tarihi 12.06.2023.

Kraliçe'nin yıllarında korsede bulunan düğüm ve bağcık yeniden günümüzde farklı şekillerde kullanılıyordu. Bu durum, korselerin iç giyim parçaları olmaktan çıkarak günümüzde kıyafetlerin önemli bir unsuru haline geldiğini göstermektedir.

3.3. Gömlek Yaka Kenarları

Bu yıllarda tarzını gösteren başka bir deyimde gömlek yaka taraflarıdır. Bertha yakaları olarak bilinen ve boyun ile omuz kısmını açığa çıkaran detaylar, 1850'li yıllarda büyük bir tutum kazandı. Genel olarak, kare şeklinde açıklıkta yakalar tercih edilmiş ve dar enli ve erkek gömlek yakalarını anımsatan stillerle drape ve büzgüler oluşturuldu. Vefat durumlarında yakalar komple iliklendi.

Resim 211. 1870 Elbise Modeli

Kaynak: Pinterest, (2021). 1870 elbise.

<https://ru.pinterest.com/pin/239183430196078717/>, Erişim Tarihi 11.05.2023.

Kıyafette bulunan yaka stili özellikle işlemeli süsler detaylarıyla ve vefat dönemlerindeki yaka stillerini anımsatıyor. Ancak Victoria döneminde günlük kıyafetlerde de bu tür yakalara sıkça rastlanmaktadır.

Resim 212. Kraliçe Dönemini Yansıtan Yaka Stilleri

Kaynak: Pinterest, (2021). Yaka stilleri.

<https://tr.pinterest.com/pin/446560119281006420/>, Erişim Tarihi 22.06.2023.

3.4. Kol Detayları

Kol detayları kadınların üzerine tam oturacak şekilde diktirilmiştir. Çemberli etek kullanımının yaygınlaşması kıyafetlerin hacimli hale gelmesiyle birlikte, omuzdan kola doğru düzgün şekilde iyi halini bulundurdu. Geniş balonlu kollar ise daire şeklinde kesilmiş ve orta açıklığı bantlarla tutturularak elbiselerin geniş figürlerine uygun bir görünüm elde edilmektedir.

Resim 213. 19.yy. Kol Şekilleri

Kaynak: Pinterest, (2021). Kol şekilleri.

<https://tr.pinterest.com/pin/930274866752510317/>, Erişim Tarihi 22.06.2023.

Kraliçe'nin Çan modelinden oluşan elbise Miu'nun tasarım koleksiyonundan biridir.

Resim 214. Miu'nun Koleksiyonu

Kaynak: Emma, (2012). Miu'nun koleksiyonu.

<https://emmajhill.com/my-3-miu-miu-knock-off/>, Erişim Tarihi 11.06.2023.

3.5. Desen Motifleri ve Elbise Kumaşları

Lüks dokuma desen motiflerinin bulunduğu Victoria, bazı tasarımcılar bu desenleri kullandı. Bu dönemdeki abartı süslemeler günümüz stilinde etkili bir rol oynamaktadır. Çiçek motifleri Kraliçe döneminde çok fazla gözle görölcek şekilde ortadadır. Gözü çok yoran bu deseneler, günümüz stilinde sadeleştirildi.

Soğuk havalarda kıyafetlerdeki süs eksik olmuyordu. Kumaş açısında daha lüks kumaşlar kullanıldı. Ekose Victoria dönem yaygın olmasıyla beraber günümüzde de sık karşımıza çıkmaktadır.

Resim 215. Balenciaga, 2017

Kaynak: Fahion, (2019). Balenciaga, 2017.

<https://www.coolchicstylefashion.com/2017/03/runway-balenciaga-fall-2017-ready-to.html>, Erişim Tarihi 11.06.2023.

Resim 216. Alberta Ferretti, 2015

Kaynak: Vogue, (2020). The complete Alberta Ferretti fall 2015 ready-to-wear fashion show now on vogue runway.

<https://in.pinterest.com/pin/591097519857417249/>, Erişim Tarihi 11.06.2023.

Lüks kumaşlar ve desenleri Kraliçe zamanında çok kullanıldığı için, günümüz tasarımcaları bunu fırsat bilip birçok kez kullanarak tasarımlarını yaptı. Couter'ın himayesi altında kalan Valentino da uçuş uçuş kollar ve saten kumaştan stiller yarattı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KİŞİSEL ÇALIŞMALAR ve TEKNİKLER

4. VİCTORİAN DÖNEMİ GİYSİLERİNİN GÜNÜMÜZ MODASINDA KULLANILMASI

4.1. Tasarım 1

VİCTORİAN DÖNEMİ GİYSİLERİNİN GÜNÜMÜZ MODASINDA KULLANILMASI

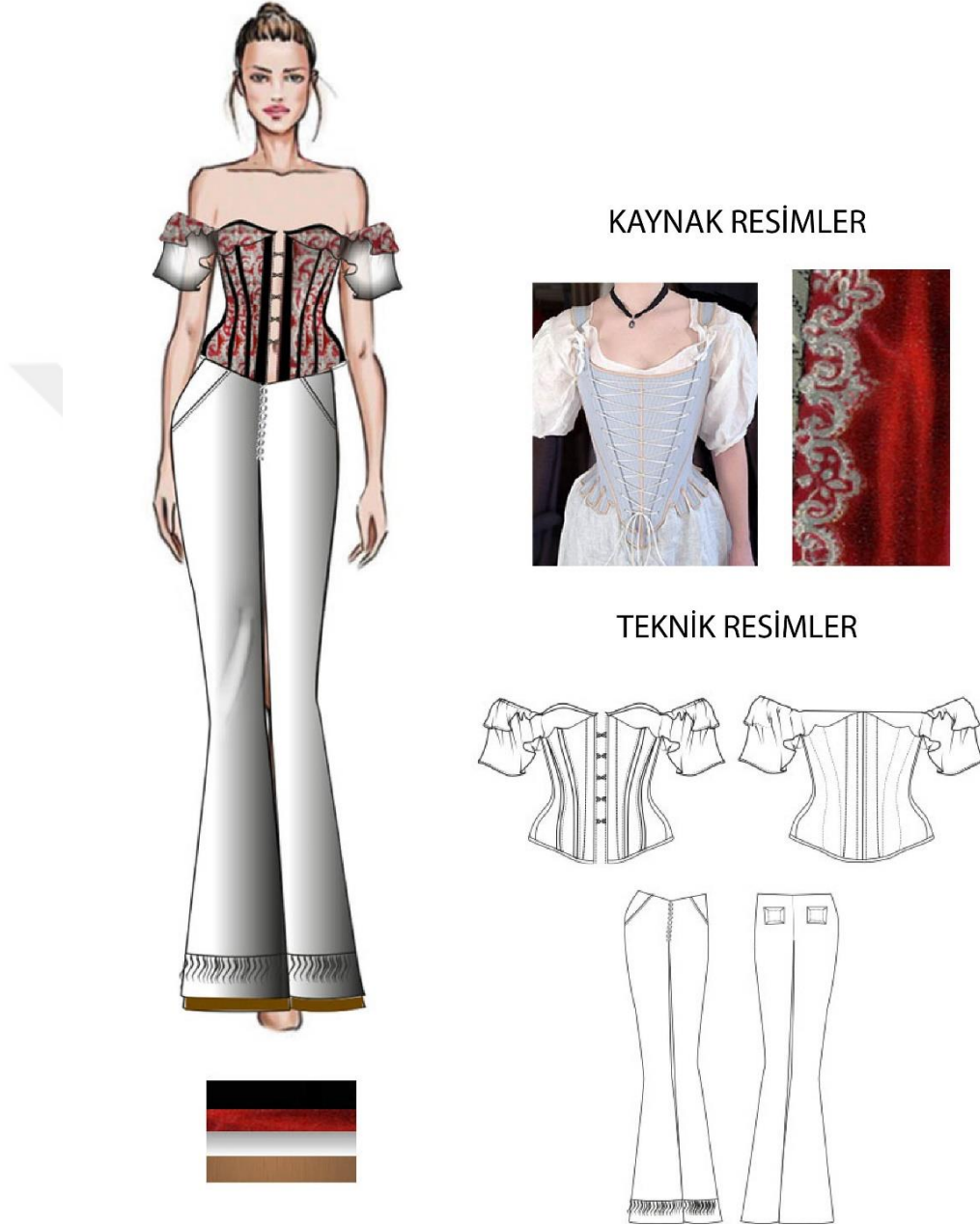

Resim 217. Victoria'n dönemi giysilerinden yola çıkarak, bu giysilerden esinlenerek yapılmış bir tasarımdır.

Kaynak: Yazarın uyguladığı tasarımdır.

4.2. Tasarım 2

VİCTORİAN DÖNEMİ GİYSİLERİNİN GÜNÜMÜZ MODASINDA KULLANILMASI

Resim 218. Victoria'n dönemi giysilerinden yola çıkarak, bu giysilerden esinlenerek yapılmış bir tasarımdır.

Kaynak: Yazarın uyguladığı tasarımdır.

4.3. Tasarım 3

VİCTORIAN DÖNEMİ GİYSİLERİNİN GÜNÜMÜZ MODASINDA KULLANILMASI

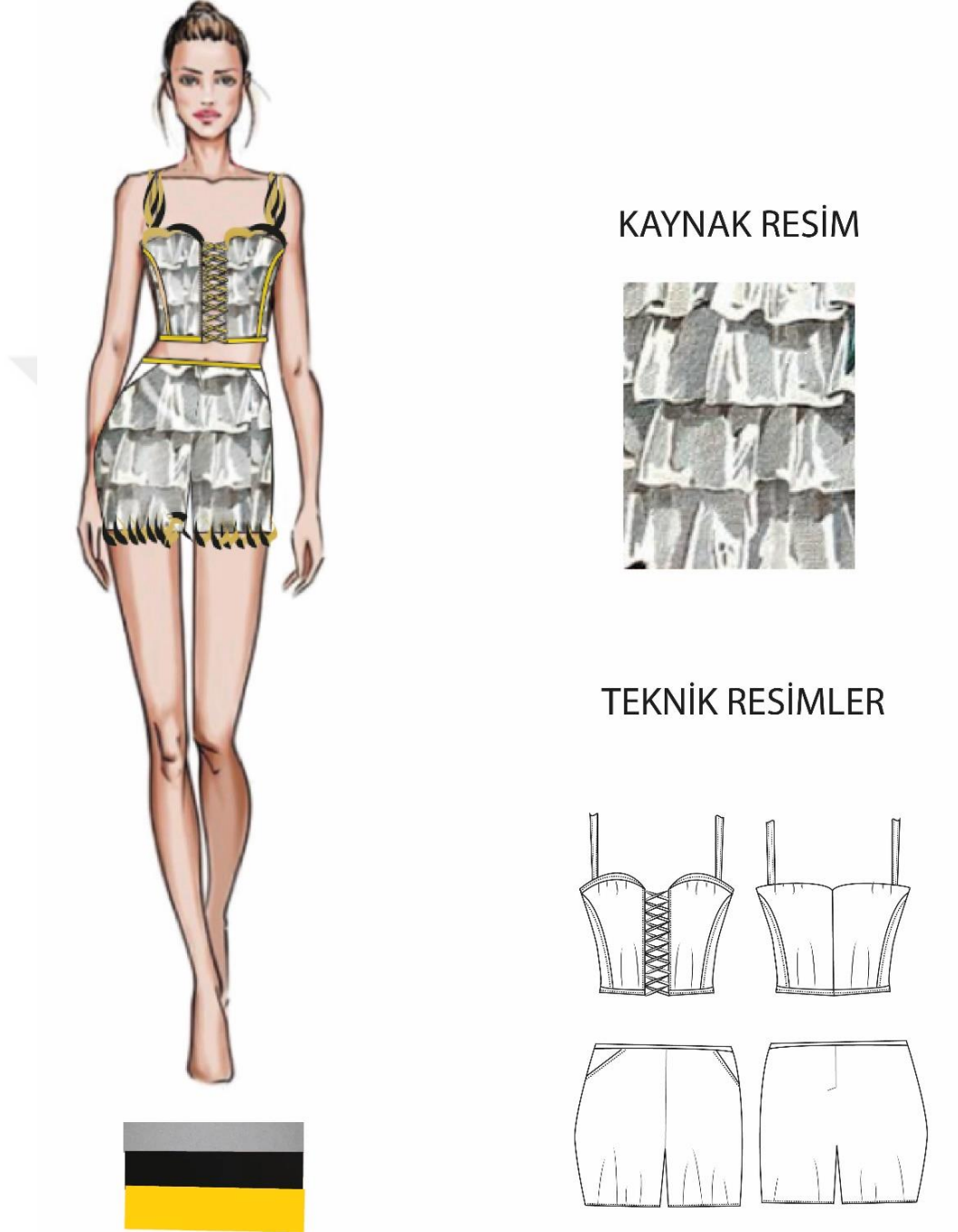

Resim 219. Victoria'n dönemi giysilerinden yola çıkarak, bu giysilerden esinlenerek yapılmış bir tasarımdır.

Kaynak: Yazarın uyguladığı tasarımdır.

4.4. Tasarım 4

VİCTORIAN DÖNEMİ GİYSİLERİNİN GÜNÜMÜZ MODASINDA KULLANILMASI

Resim 220. Victoria'n dönemi giysilerinden yola çıkarak, bu giysilerden esinlenerek yapılmış bir tasarımdır.

Kaynak: Yazarın uyguladığı tasarımdır.

4.5. Tasarım 5

VİCTORİAN DÖNEMİ GİYSİLERİNİN GÜNÜMÜZ MODASINDA KULLANILMASI

Resim 221. Victoria'n dönemi giysilerinden yola çıkarak, bu giysilerden esinlenerek yapılmış bir tasarımdır.

Kaynak: Yazarın uyguladığı tasarımdır.

4.6. Tasarım 6

VİCTORİAN DÖNEMİ GİYSİLERİNİN GÜNÜMÜZ MODASINDA KULLANILMASI

Resim 222. Victoria'n dönemi giysilerinden yola çıkarak, bu giysilerden esinlenerek yapılmış bir tasarımdır.

Kaynak: Yazarın uyguladığı tasarımdır.

UYGULAMALAR

1. Çalışma

Korse

Resim 223. Korse ve Malzemes 1. Aşama (Ön)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 224. Korse Dikim 2. Aşama (Ön)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 225. Korse Dikim 3. Aşama (Ön)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 226. Korse Tasarım 4. Aşama (Ön)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 227. Korse Tasarım 5. Aşama (Ön)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 228. Korse Tasarım 6. Aşama (Arka)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 229. Korse Tasarım 7. Aşama (Ön)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 230. Korse Tasarım 8. Aşama

Kaynak: Yazarın Çalışması

2. Çalışma

Etek

Resim 231. Etek Dikim 1. Aşama (Ön)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 232. Etek Dikim 2. Aşama (Ön)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 233. Etek Dikim 3. Aşama (Ön)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 234. Etek Dikim 4. Aşama (Ön)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 235. Etek Dikim 5. Aşama (Arka)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 236. Etek Dikim 6. Aşama (Ön ve Arka)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 237. Etek Dikim 7. Aşama (Ön ve Arka'nın Birleştirilmesi)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 238. Etek Dikim 8. Aşama (Ön Etek Görünümü)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 239. Etek Dikim 9. Aşama (Arka Etek Görünümü)

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 240. Etek Dikim 10. Aşama

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 241. Etek Dikim 11. Aşama

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 242. Korse ve Etek Kombin 12. Aşama

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 243. Korse ve Etek Kombin

Kaynak: Yazarın Çalışması

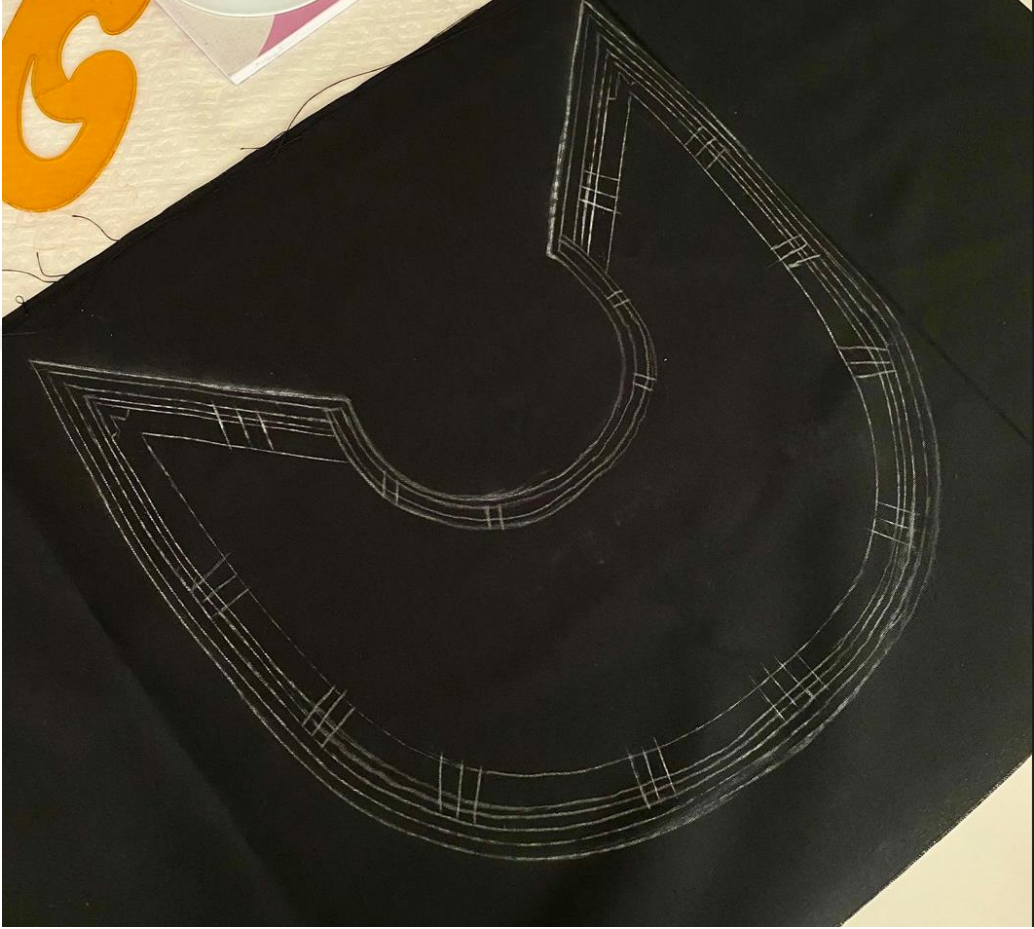

Resim 244. Korse ve Etek Kombin

Kaynak: Yazarın Çalışması

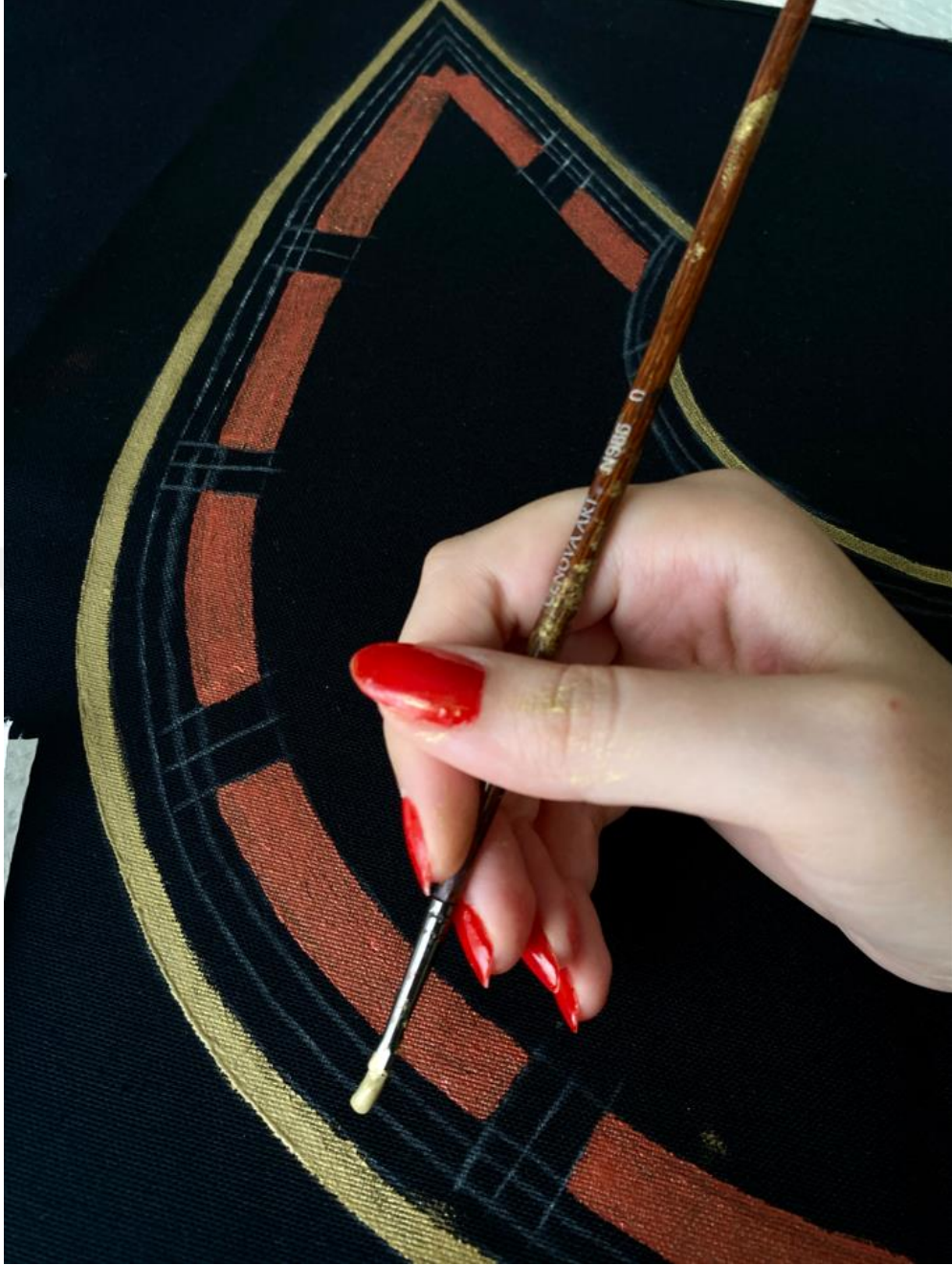
3. Çalışma

Etek

Resim 245. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın Çizimi 1. Aşama

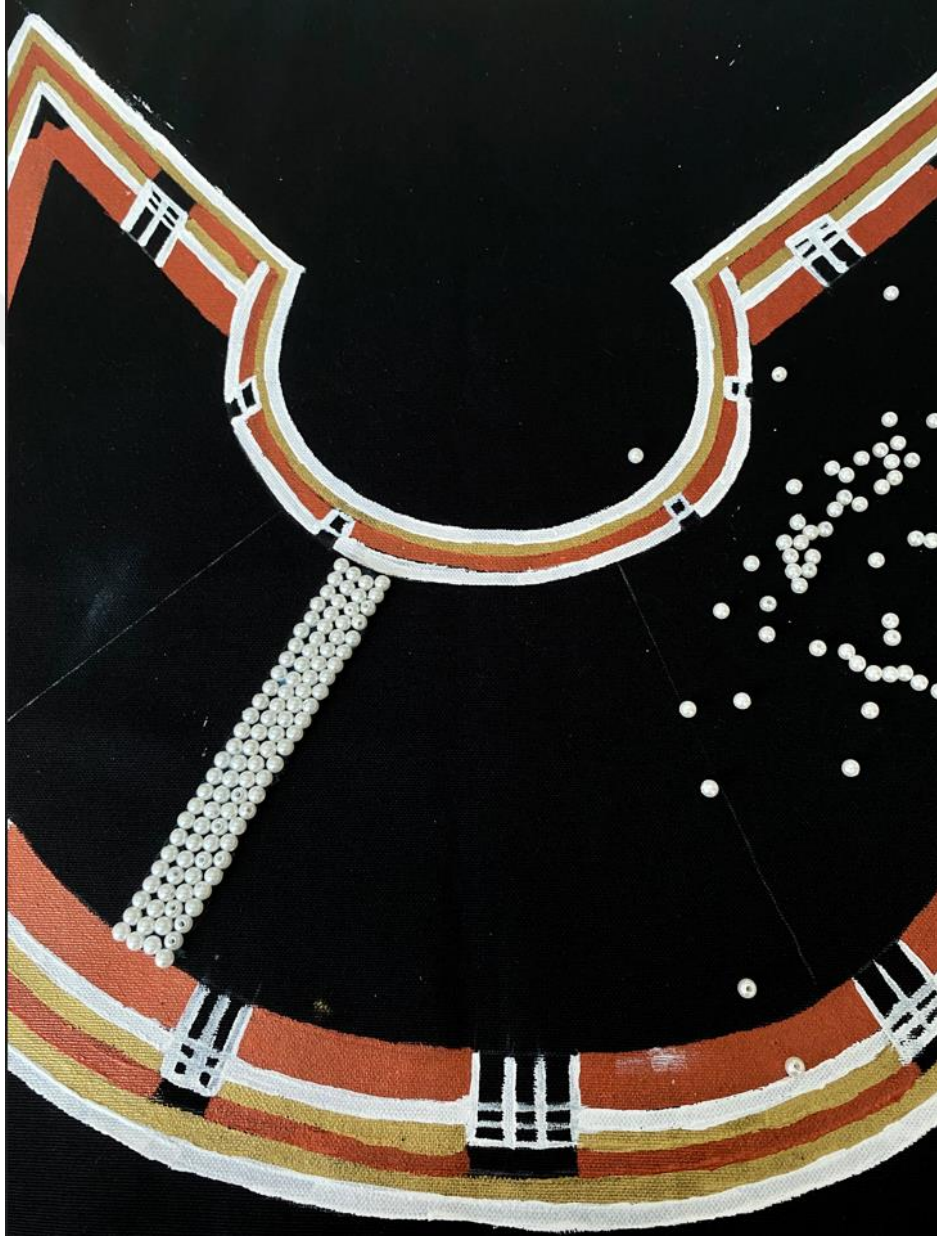
Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 246. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın Boyaması 2. Aşama
Kaynak: Yazarın Çalışması

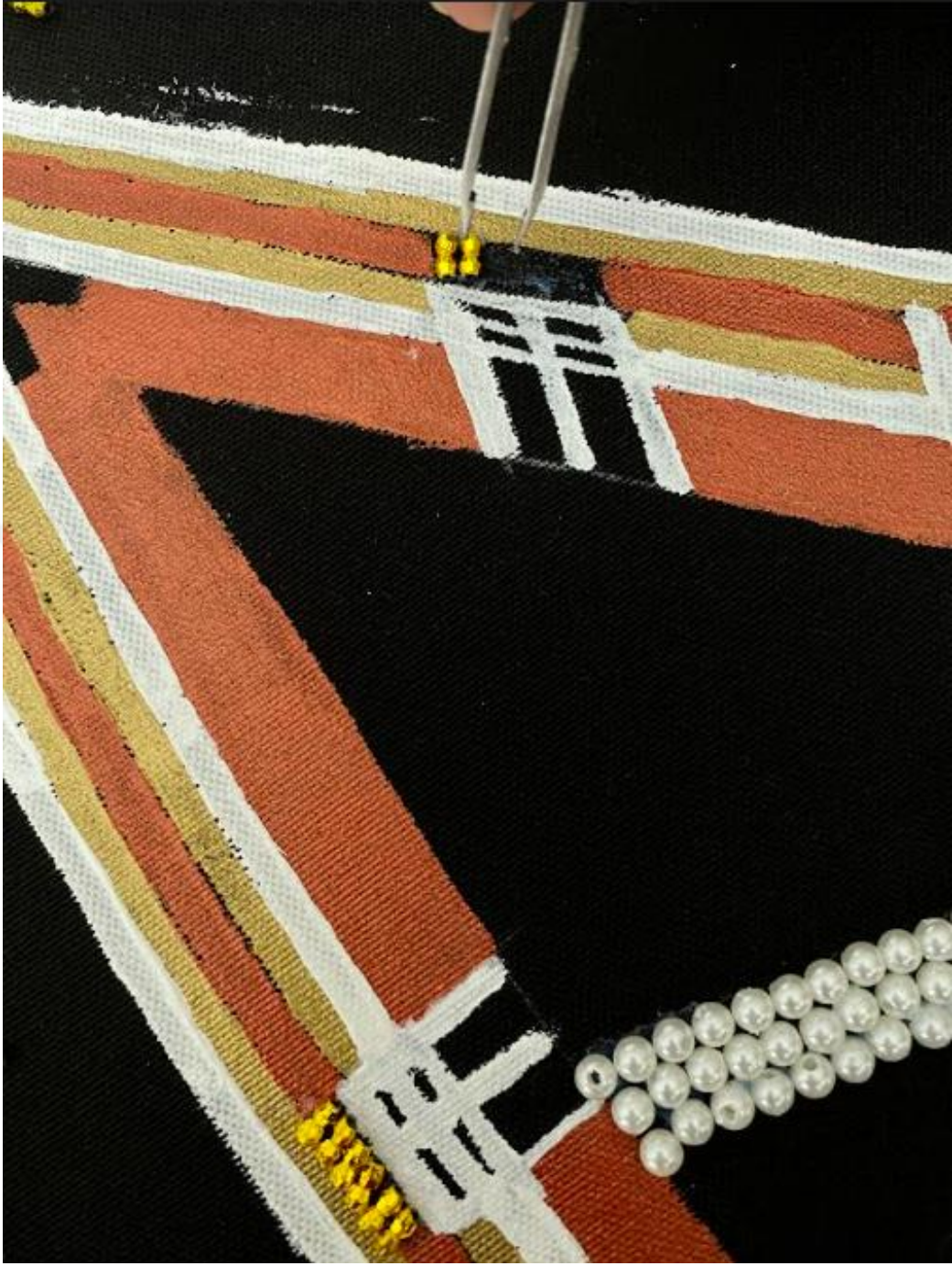
Resim 247. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın Boyaması 3. Aşama
Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 248. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın İnci Boncuklarla Şekli 4.

Aşama

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 249. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın İnci Boncuklarla Şekli 5. Aşama

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 250. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışma 6. Aşama

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 251. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın Etek Dikimi 7. Aşama
Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 252. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın Etek Dikimi

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 253. Kumaş Üzerinde Uygulanan Çalışmanın Etek Dikimi

Kaynak: Yazarın Çalışması

4. Çalışma

Bluz

Resim 254. Bluz Tasarım 1. Aşama

Kaynak: Yazarın Çalışması

Resim 255. Bluz Tasarım 2. Aşama

Kaynak: Yazarın Çalışması

SONUÇ

Moda, geçmişten günümüze birçok değişime uğramaktadır. Bu değişimler paralelinde toplumun, herkes tarafından bir şeye ilgi göstermesi ve bu ilginin zaman içerisinde değişmesidir. Geçmişte moda daha çok zenginler tarafından hüküm süren, üst sınıf insanların moda ve giyime daha kolay ulaştıkları görülmektedir. Geçmişten günümüze modanın tarihi, giyim, kültür, edebiyat, sanat açısından araştırılmış olup bu dönemler içerisinde 19. Yüzyıl Victoria Dönemi (1897-1901) araştırıldı. Bu dönemin kıyafet tarzları, yaşam biçimleri, kullanılan malzemeler, kadınların toplumdaki konumları bakımından incelendi.

19. Yüzyıl da Moda, Kraliçe Victoria tarafından liderliğini sürdürdü. 60 Yıl boyunca İngiltere'de hüküm süren Kraliçe ekonomi ve teknoloji açısından iyi olsa da bu dönemde kadınların oldukça zor şartlarda yaşadığı görülmektedir. Kadınların sosyal yaşantıları yoktur. Sadece evli olan kadınların eşleri zengin ya da babadan zengin olan kadınların sosyal yaşamları açısından bir takım golf ve tenis gibi alanlarda kendilerini göstermekteydiler. Bunun dışında yaptıkları tek şey tüm gün evde eşleri için süslenmeleri kişisel bakımlarına özen göstermek oldu. Alt sınıf kadınları ise sürekli çalışmaktadır. Bu alt ve üst sınıf olayı giyimdede kendisini gösterdi. Bu dönemde kadınlar Kraliçenin uyguladığı hükmü kabul gördü. Kadınlar için zor bir dönem geçirilirken erkekler ise daha rahat bir giyim tarzı benimsedi. Kraliçe Victoria'nın kadınlar üzerindeki uyguladığı giyim tarzında sıkı bir korse, çemberli etek başrol oynadı. Bu giyim anlayışı kadınlar üzerinde bir takım sağlık problemleri ortaya çıkarmıştır. Kraliçe Victoria'nın oluşturduğu bu giyim tarzından etkilenilerek, giysileri stil, renk, desen, kumaş bakımından değerlendirildi. Dönemin modasının günümüz teknolojileri, kumaş çeşitleri ve aksesuarları ile çağdaş yorumlarla günümüz modasıyla özdeşleştirilerek yeni tasarımlar oluşturmak ve yeni stiller oluşturmak hedeflendi.

Araştırmalar doğrultusunda Kraliçe Victorianın giyim stili incelenmiş olup tekrardan günümüze uyarlandı. Kaynaklardan yararlanılara 6 farklı tasarım elde edildi. Dönemin giysilerindeki desenler farklı şekillerde tekrar tasarımlar üzerinde, orijinaline sadık kalarak yenilendi.

Yapılan tasarımlarda Victorian dönemi kıyafetlerinden esinlenildi. O dönemin renk, desen, biçim, motifleri ve kullanılan kumaşlardan da esinlenerek günümüz moda çizgisi göz önünde bulunduruldu. Tasarımlar Victoria döneminin stiline uygun yeniden düzenlenerek günümüz moda çizgilerininide kullanarak, yeni tasarımlar ve uygulamalar oluşturuldu. Victoria dönemi moda çizgisi günümüz sanatçılarınada önemli bir kaynak oluşturdu. Modacılar bu verilerden hareket ederek şık, görkemli, aksesuarı bol, tasarımlar üretilip defilelerde sunmuşlardır. Giyim tarihinin baştan sona incelendiğinde en şatafatlı dönemlerinden biri olan Victorian döneminin moda çizgisi günümüzün modasında özgün olarak uygulandı. Dönemin renk, kumaş, biçim, motif, aksesuar ve uygulama alanları çok özel sanatsal bir çizgi olarak beni etkiledi. Günümüz modasının her alanında uygulanabilecek yeni fikirlere yol açması için çok özel bir kaynak olduğu kanısına varıldı.

KAYNAKÇA

- Arslantaş, Y. (2014). Paleolitik ve mezolitik (epi paleolitik) çağ'da barınma. Fırat Üniversitesi. *Sosyal bilimler dergisi*. 24(2), 319-343, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/157394>
- Acar, A. (1975). Kış modası. *Altın eller dergisi*, 2 (13), 18-23.
- Arslan, Y. (2018). Moda tasarım (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi.
- Alpat, F.E. ve Ceyhanlı, F. (2019). Barok sanatın ve 1990'ların moda trendlerinin 2010-2019 yılları arasındaki giyim modalarına etkisi. *İdil sanat dergisi 2019*, 61, 1123-1132. <https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1559210989.pdf>
- Brooks, M. (1999). *A dictionary of costume and fashion: historic and modern: with over 950 illustrations*. Dover Yayınevi.
- Batterberry, M. (1982). *Fashion, the mirror of history*. Greenwich Yayınevi.
- Buck, A. (1997). *Victorian costume and costume accessories, new york: costume & fashion press*. Harris country Yayınevi.
- Bond, D. (1981). *The Guinness guide to 20th century fashion*. Comsewogue Yayınevi.
- Callan, G.O (1998). *The thames a hudson dictionary of fashion and fashion designers*. Birmingham Yayınevi.
- Cosgrave, B. (2003). *Costume & fashion: a complete history*. Octobus Yayınevi.
- Daldal, İ. (2020). Kraliçe Victoria dönemi giysilerinin günümüz kadın modasına etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi.
- Ewing, E. (1992). *History of twentieth century fashion*. Avenue Yayınevi.

Elmas, H. ve Özsan, M., (2019). Diego Velázquez eserlerinde barok dönemi modasının yansımaları. *İdil sanat dergisi*, 64, 1633-1651.

https://www.researchgate.net/publication/341213690_Diego_Velazquez_Eserlerinde_Barok_Donemi_Modasinin_Yansimalari

Elmas, H. ve Öztürk N. (2020). François Boucher’ in Madame de Pompadour tablolarında giysi özelliklerinin incelenmesi. *İdil Dergisi*, 69, 739–749. <https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1587549553.pdf>

Erkuş, G. 17. (2013). Yüzyıldan 20. yüzyıl sonuna kadar Avrupa’da toplumsal süreçlerin şapka biçimlerine etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi.

Foggs, M. (2014). *Modanın tüm öyküsü*. Hayal perest Yayınevi.

Halaç, S. (2019). Antik Yunan uygarlığında kadın giyimi ve günümüz modasına yansımaları (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Hart, A. North, S. (1998). *Fashion in detail: from the 17th and 18th centuries* New York. Marygrove Yayınevi.

Harvard, C. Smith, G. (1960). *The fashionable lady in the 19th*. Majesty Yayınevi.

Jacqueline, M. (1999). *Fashion, the story of clothes*. Macdonald young Yayınevi.

Kent, J. (2003). *Business builders in fashion*. Brooklyn Yayınevi.

Lambert, M. (1991). *Fashion in photographs*. Reading college Yayınevi.

Lenhert, G. (1998). *Fahion an illustrated historical overview*. Barrons Yayınevi.

Marcus, R. (1968). *Prehistoric cave paintings*. Franklin watts Yayınevi.

Martin, T. (2012). *Acient greece from past to the helenistic age*. Say Yayınevi.

Mackenzie, M. (2010). *Isms: understanding fashion*. Richmond Yayınevi.

- Morris, N. (2000). *Sport & leisure*. Belitha Yayınevi.
- Norris, H. ve Curtis, O. (1998). *Nineteenth-century costume and fashion, mineola, n.Y.: dover publications*. Dover Yayınevi.
- Öztürk Dönmez, F. (2017). Antik dönem mısır kıyafetleri ve taşları. Akademik sanat dergisi kış, 3, 10-21. <https://dergipark.org.tr/tr/download/issue-full-file/31924>
- Sözen, D. (2016). Antik Roma sosyal yaşamında kadının giyim kuşamı. İstanbul Üniversitesi klasik filoloji topluluğu dergisi, 2, 18-24.
https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=tabula_02_issuu.pdf
- Sönmez, K. Uysal, İ. (2019). Art deco stilinin tekstil tasarımlarına yansımaları. *Ulak bilge sosyal bilimler dergisi*, 42, 824-81, <https://www.ulakbilge.com/makale/pdf/1575752718.pdf>
- Stevenson, N. (2012). *Fashion: a visual history from regency & romance to retro & revolution: a complete illustrated chronology of fashion from the 1800s to the present day*. Griffin Yayınevi.
- Sarioğlu, E. (2012). *Geçmişten günümüze moda*.
- Şenses, P. (2015). Rönesans döneminde renk olgusunun modaya etkileri (Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi.
- Taschen, K. (2014). *The collection of the kyto costume instrute fashion a history from the 18th to he 20th century*. Kahle Yayınevi.
- Tortora, P. (2015). *Dress, fashion, and technology: from prehistory to the present*. Bloomsbury Yayınevi.
- Taşdelen, P. (2015). Viktorya dönemi ingilteresinde kadın bedeni politikaları ve kadınların spora katılımı. *Edebiyat fakültesi dergisi*, 35, 206-214.

<https://docplayer.biz.tr/15340061-Viktorya-donemi-ingiletere-sinde-kadin-bedeni-politikalar%C4%B1-ve-kadinlar%C4%B1n-spora-katilimi-pinar-tasdelen-canan-koca.html>

Üstüner, S. (2017). Tekstil tasarım tarihine genel bir bakış. *Sanat tasarım dergisi*, 8, 49-58. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/442523>

Ülgen, P. (2012). Geç orta çağ Avrupa'sında kıyafet kültürüne genel bir bakış. *Gaziantep Üniversitesi sosyal bilimler dergisi*, 11(2), 465-484.

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/223346>

Yetmen, G. (2016). Günümüz kadın giyim modasında retro vintage eğilimlerin durumu. *Sanat dergisi*, 20, 61-72.

<https://docplayer.biz.tr/21199354-Gunumuz-kadin-giyim-modasinda-retro-vintage-egilimlerin-durumu.html>

Yıldırım, Ü. (2009). Antik dönemde kadın ve süslenme (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.

İnternet Kaynakları

Arents, G. (2016). Dıgital collections.

<https://digitalcollections.nypl.org/items/510d47de-554b-a3d9-e040-e00a18064a99>, Erişim Tarihi 12.02.2022.

Bakla, E. (2015). Çatalhöyük, tabaka III. A.III. 8 duvar resmi. James

Mellaart.<https://tr.pinterest.com/pin/166703623689846051/>, Erişim Tarihi (8.06.2022).

BBC, (2008). Yves Saint Laurent.

https://www.bbc.co.uk/turkish/indepth/story/2008/06/080602_laurent.shtml, Erişim Tarihi 19.02.2022.

Butler, N. (2014). Pelerin. <https://tr.pinterest.com/pin/625296729527163988/>,

Erişim Tarihi 08.04.2023.

Cesur, K. (2022). Tutankamon mezarının sırları.

https://www.arkeolojisanat.com/shop/blog/tutankamon-mezarinin-hala-aciga-cikaracak-sirlari-var_3_1368859.html, Erişim Tarihi 10.12.2022.

Camille, K. (2000). JNCO kot pantolonlar geri dönüş reklam kampanyası yapıyor 1990'ların moda Trendleri.

<https://mavink.com/post/2E41A219F90C6AE3D229628995F46A83B8AM799891/jnco-jeans-90s-girls>, Erişim Tarihi 20.05.2023.

imen, G. (2016). Antik ağlardan günümüze kalan en eski 5 kıyafet.

<https://arkeofili.com/?p=11111>, Erişim Tarihi 9.05.2022.

Dushess, A. (2013). American duchess.

<https://blog.americanduchess.com/2013/10/romantic-era-gowns-c-1820s-1830s.html>, Erişim Tarihi 12.02.2023.

Debbie, O. (2015). 1960s mad men dresses and clothing styles.

<https://vintagedancer.com/1960s/1960s-mad-men-clothing-styles/>, Erişim Tarihi 15.07.2022.

Dean, S. (2019). Oscar De la Renta gelin bahar.

<https://luxina.id/pernikahan-big-bow-putih-oscar-de-la-renta-bridal-spring-2020/>,
Erişim Tarihi (05.02.2023).

Elizebeth, J, (2023). 80'lerin modası: ikonik kıyafetleri ve giyim stilleri.
<https://www.fashiongonerogue.com/1980s-fashion-trends/>, Erişim Tarihi
06.05.2022.

Eric, (2017). Madonna korsesi. <https://www.demereenfiles.com/2017/10/corset-madonna.html>, Erişim Tarihi 06.06.2023.

Emma, (2012). Miu'nun koleksiyonu. <https://emmajhill.com/my-3-miu-miu-knock-off/>, Erişim Tarihi 11.06.2023.

Farms, A. (2019). Queen Victoria, 1861.
<https://tr.pinterest.com/pin/514395588675813876/>, Erişim Tarihi
10.08.2023.

Freepik, (2018). Altın art deco desenleri koleksiyonu.
https://www.freepik.com/premium-vector/collection-golden-art-deco-patterns_10240369.htm, Erişim Tarihi 10.06.2022.

Farms, A. (2019). Queen Victoria, 1861.
<https://tr.pinterest.com/pin/514395588675813876/>, Erişim Tarihi
10.08.2023.

Fashion, (2013). Alexander McQueen. <https://fashionshow-w.blogspot.com/2011/10/alexander-mcqueen-ss-2012-rtw-pfw.html?m=0>,
Erişim Tarihi 12.06.2023.

Fahion, (2019). Balenciaga, 2017.
<https://www.coolchicstylefashion.com/2017/03/runway-balenciaga-fall-2017-ready-to.html>, Erişim Tarihi 11.06.2023.

- Gül, E. (2018). Kabarık krinolin etekler. <https://ekmekvegul.net/sectiklerimiz/gunun-bilgisi-bir-donemin-kafesi-kabarik-krinolin-etekler>, Erişim Tarihi 15.06.2022.
- Gettyimages, (2020). Retro france fashion saint Laurent. <https://www.gettyimages.ae/photos/retro-ysl-france-fashion-saint-laurent>, Erişim Tarihi 16.02.2022.
- Gerdes, C. (2019). Kraliçe Victoria. <https://www.kcts9.org/article/what-happened-queen-victorias-nine-children>, Erişim Tarihi 14.05.2023.
- Guerilla, N. (2013). Resim galerisi 1660'lar. http://www.kipar.org/archive/period-galleries/galleries_1660p.html, Erişim Tarihi 15.06.2022.
- Hill, M. (2011). Alyx krater with rape of europa, national archaeology museum at. [https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Calyx_krater_with_Rape_of_Europa_\(detail\)_-_Paestum_Museum.jpg](https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Calyx_krater_with_Rape_of_Europa_(detail)_-_Paestum_Museum.jpg), Erişim Tarihi 10.08.2022.
- Herald, S. (2000). King Edward. <https://www.superstock.com/asset/king-edward-vii-homburg-wearing-famous-homburg-hat-which-he/5513-19483618>, Erişim Tarihi 15.06.2022.
- Koshersamurai, (2013). Moans and bustles. <https://koshersamurai.wordpress.com/2013/10/25/moans-and-bustles/>, Erişim Tarihi 10.07.2023.
- Kenan, (2021). George barbier kararı paris. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:George_Barbier_judgement_paris.jpg, Erişim Tarihi 03.05.2021.
- Mendoza, A. (2019). Enrique VIII de inglaterra, por hans holbein el joven. https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:Enrique_VIII_de_Inglaterra,_por_Hans_Holbein_el_Joven.jpg, Erişim Tarihi 15.06.2022.

- Medici, C. (2014). Pantolon. <https://tr.pinterest.com/pin/424323596126974735/>, Erişim Tarihi 05.06.2022.
- Meisterdrucke, (2005). Les robes de paul poiret pub'dan üç abiye. [https://www.meisterdrucke.com.tr/fine-art-baski/Paul-Iribe/391000/Les-Robes-de-Paul-Poiret-pub'dan-%C3%9C%C3%A7-Abiye.-1908-\(kal%C4%B1p-bask%C4%B1s%C4%B1\).html](https://www.meisterdrucke.com.tr/fine-art-baski/Paul-Iribe/391000/Les-Robes-de-Paul-Poiret-pub'dan-%C3%9C%C3%A7-Abiye.-1908-(kal%C4%B1p-bask%C4%B1s%C4%B1).html), Erişim Tarihi 10.06.2022.
- Missloveschich, (2017). Vintage moda fotoğraları. <https://missloveschic.com/2017/07/10/the-duo-of-fashion-photographers-leombruno-bodi/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.
- Mazur, K. (2021). Stil. <https://tr.pinterest.com/pin/103653228894001591/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.
- Milli park, (2015). Amelia blommer. <https://www.nps.gov/wori/learn/historyculture/amelia-bloomer.htm>, Erişim Tarihi 22.08.2023.
- Manty, K. (2020). Victoria dönemi aksesuarları. <https://www.antiquetrader.com/collectibles/chatelaines-victorian-fashion>, Erişim Tarihi 08.04.2023.
- Nauta, A. (2017). Akşam kıyafeti. <https://agnautacouture.com/category/biography/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.
- Nover, S. (2022). Christian Dior. <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2023/christian-dior?epik=dj0yJnU9VGJwQ0JMYTVPQWs2TUtmVkRFNjRHTzNNRHZ0YjhCT0cmcD0wJm49ekN4U1ZwSjlzQWV5LVRIbms5bjEwQSZ0PUFBQUFBR1djTTR>, Erişim Tarihi 23.08.2023.
- Olga, (2017). Queen Victoria in 1897. <https://www.flickr.com/photos/22155693@N04/32952907066>, Erişim Tarihi 10.08.2023.

Pinterest, (2021). 1870 Elbise. <https://ru.pinterest.com/pin/239183430196078717/>,
Erişim Tarihi 11.05.2023.

Pinterest, (2021). Yaka stilleri. <https://tr.pinterest.com/pin/446560119281006420/>,
Erişim Tarihi 22.06.2023.

Pinterest, (2021). Kol şekilleri. <https://tr.pinterest.com/pin/930274866752510317/>,
Erişim Tarihi 22.06.2023.

Pinterest, (2020). Victoria dönemi korse.
<https://tr.pinterest.com/pin/121597258677356147/>, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Pinterest, (2009). The complete Christian Lacroix spring 2008 couture fashion show
now on vogue runway. <https://in.pinterest.com/pin/718042734357542622/>,
Erişim Tarihi 05.02.2023.

Pinterest, (2009). Christian Lacroix at couture spring 2008- runway photos.
<https://in.pinterest.com/pin/106116134954019660/>, Erişim Tarihi
05.02.2023.

Pinterest, (2020). Yas dönemi kıyafetleri.
<https://tr.pinterest.com/pin/398005685795275403/>, Erişim Tarihi
15.02.2023.

Pinterest, (2021). Viktor & Rolf 2019-20 sonbahar/kış gelinlik.
<https://tr.pinterest.com/pin/215750638385817719/>, Erişim Tarihi
05.02.2023.

Pinterest, (2021). If you have not already seen the over the top Oscar de la Renta
2012 bridal collection, you should prepare yourself.
<https://tr.pinterest.com/pin/206039751671693129/>, Erişim Tarihi
05.02.2023.

- Pinterest, (2020). Gelinlik. <https://tr.pinterest.com/pin/770889661216889975/>, Erişim Tarihi 05.02.2023.
- Pinterest, (2020). Antique jones serpentine sewing machine. <https://br.pinterest.com/pin/575405289863221256/>, Erişim Tarihi 13.04.2023.
- Pinterest, (2021). Victorian. <https://tr.pinterest.com/pin/30469734969780812/>, Erişim Tarihi 04.06.2023.
- Pinterest, (2021). Victorian bisiklet kostümü. <https://tr.pinterest.com/pin/272749321176566901/>, Erişim Tarihi 04.06.2023.
- Pescovitz, D. (2021). Victoria dönemi noel salonu oyunları. <https://boingboing.net/2021/12/23/these-odd-Victorian-christmas-parlor-games-look-fun-and-potentially-quite-dangerous.html>, Erişim Tarihi 05.08.2023.
- Pinterest, (2020). Robe de jour 1890. <https://tr.pinterest.com/pin/655836764460023794/>, Erişim Tarihi 05.07.2023.
- Pinterest, (2019). 1890, silk wool & beading. <https://in.pinterest.com/pin/563018684327233/>, Erişim Tarihi 10.08.2023.
- Pinterest, (2019). Yastaki kadın. <https://in.pinterest.com/pin/397583473365398703/>, Erişim Tarihi 10.08.2023.
- Pinterest, (2020). Victorian hats. <https://tr.pinterest.com/pin/546905948506374584/>, Erişim Tarihi 02.08.2023.
- Pinterest, (2020). Victorian hats. <https://tr.pinterest.com/pin/546905948506374563/>, Erişim Tarihi 02.08.2023.

Pinterest, (2022). Shoes for women.

<https://tr.pinterest.com/pin/701083867014583530/>, Erişim Tarihi
08.04.2023.

Pinterest, (2022). Pelerin. <https://tr.pinterest.com/pin/813533120202009457/>, Erişim
Tarihi 08.04.2023.

Pinterest, (2022). Kraliçe victoria. <https://in.pinterest.com/pin/692147036462453655/>,
Erişim Tarihi (03.05.2023).

Pinterest, (2022). Portrait of queen alexandra of the united kingdom and her
daughters louise and victoria, 1905.
<https://tr.pinterest.com/pin/2322237285631667/>, Erişim Tarihi 03.05.2023.

Pinterest, (2020). Queen victoria glossy poster picture photo united kingdom great
britain uk 1692. <https://in.pinterest.com/pin/350295677260738749/>, Erişim
Tarihi 03.05.2023.

Pinterst, (2020). Golden jubilee portrait of queen victoria by unknown artist, 1897,
from hastings museum and art gallery.
<https://in.pinterest.com/pin/555279829068391259/>, Erişim Tarihi
10.08.2023.

Pinterest, (2020). Gece elbisesi.
<https://www.pinterest.co.uk/pin/133559945179615744/>, Erişim Tarihi
15.02.2023.

Pinterest, (2022). Günlük elbise. <https://fi.pinterest.com/pin/357895501630955902/>,
Erişim Tarihi 15.02.2023.

Pinterest, (2022). 1878 dress. <https://ru.pinterest.com/pin/343751384033516472/>,
Erişim Tarihi 13.02.2023.

Pinterest, (2022). This young lady wears a coat very popular in 1889.
<https://ru.pinterest.com/pin/374995106482619536/>, Erişim Tarihi
03.05.2023.

Pinterest, (2022). La mode illustree 1888.

<https://ru.pinterest.com/pin/26036504089608371/>, Erişim Tarihi
03.05.2023.

Pinterest, (2022). Ceket. <https://tr.pinterest.com/pin/1125759238085159497/>, Erişim
Tarihi 10.07.2023.

Pinterest, (2022). Le monde el gant 1860 december.

<https://tr.pinterest.com/pin/543668986255295520/>, Erişim Tarihi
31.08.2023.

Pinterest, (2022). Fashion history. <https://ru.pinterest.com/pin/71846556534540872/>,
Erişim Tarihi 31.08.2023.

Pinterest, (2022). Korse ve gömlek 1900 civarı.

<https://tr.pinterest.com/pin/492229434274944242/>, Erişim Tarihi
12.05.2023.

Pinterest, (2022). Krinolin görünümü.

<https://tr.pinterest.com/pin/454300681133775032/>, Erişim Tarihi
03.02.2023.

Pinterest, (2022). Düğmeli elbise. <https://tr.pinterest.com/pin/250020216785153372/>,
Erişim Tarihi 03.02.2023.

Pinterest, (2020). 1990s fashion for women is embarrassing to some, awesome to
others. <https://www.pinterest.ca/pin/818388563552705443/>, Erişim Tarihi
06.05.2022.

Pinterest, (2019). James galonos evening dress.

<https://tr.pinterest.com/pin/11329436537029278/>, Erişim Tarihi 15.07.2022.

Pinterest. (2020). 1935 elbiseler. <https://www.pinterest.ca/pin/10344274143700055/>,
Erişim Tarihi 15.07.2022.

- Pinterest, (2020). Mariano fortuný - caftan et coiffe - soie - vers 1930
<https://tr.pinterest.com/pin/20969954496239677/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.
- Pinterest, (2020). 20th Century fashion history: 1940- 1950.
<https://www.pinterest.ca/pin/134052526402959084/>, Erişim Tarihi 15.07.2022.
- Pinterest, (2019). Hattie carnegie. <https://tr.pinterest.com/pin/432486370435766673/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.
- Pinterest, (2019). Portrait of a jacobite lady, 1740-1750, cosmo alexander (1724-1772). <https://tr.pinterest.com/pin/314618723946279155/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.
- Pinterest, (2019). Fternoon dress, february 1802, gallery of fashion fig. <https://tr.pinterest.com/pin/440015826093250238/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.
- Pinterest, (2019). Brightly patterned banyan.
https://tr.pinterest.com/pin/AXCEobJyhED8cIQgAfUeCpi2MQCHAKtxdG6H_vUIIjmmvQNdOMclDY/, Erişim Tarihi 15.01.2023.
- Pngegg, (2018). 18.yy. elbise. <https://www.pngegg.com/tr/png-tzclj>, Erişim Tarihi 16.08.2022.
- Palodio, (2008). Diego velasquez, philip IV in brown and silver.
https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Diego_Velasquez,_Philip_IV_in_Brown_and_Silver.jpg , Erişim Tarihi 15.06.2022.
- Pinterest, (2002). Knoos'tan yılan tanrıçası. <https://world4.eu/minoan-snake-goddess/>, Erişim Tarihi 10.08.2022.
- Pinterest, (2019). Woman wearing an under-tunic.
<https://tr.pinterest.com/pin/398216792023481889/>, Erişim Tarihi 12.05.2023.

Pinterest, (2019). Yunan ve roma giysileri.

<https://tr.pinterest.com/pin/452259987559288040/>, Erişim Tarihi 15.06.2022.

Pinterest. (2019). Magura mağarası.

<https://tr.pinterest.com/pin/622059767253777064/>, Erişim Tarihi 08.06.2022.

Pushmamba, (2012). Krinolin.

<https://pushmamba.livejournal.com/1768.html?amp=1>, Erişim Tarihi 12.08.2023.

Phelps, N. (2022). Christian Dior. <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2023-ready-to-wear/christian-dior?epik=dj0yJnU9WU5QcHBYYOWdXUW5OemhGR3ctbXIVc1d2Z2U5YUFXSHomcD0wJm49Q3NLRTFnRkk5SFBqMWwyTkFIbi13ZyZ0PUFBQUFBR1Q1NWNV>, Erişim Tarihi 14.08.2023.

Smith, L. (2016). Groovy 70's colorful photoshoots of the 1970s fashion and style Trends. <https://www.thevintagenews.com/2016/01/04/44044/>, Erişim Tarihi 15.07.2022.

Surgai, M. (2015). Tek katmanlı bir korse üzerinde işleme. <https://www.livemaster.ru/topic/1272013-obrabotka-shvov-na-odnoslojnom-korsete>, Erişim Tarihi 13.09.2022.

Tiberioclă, (2019). Dama'nın geri dönüşü.

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Retrato_de_dama,_atribuido_a_Rodrigo_de_Villandrando_\(Museo_L%C3%A1zaro_Galdiano,_Madrid\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Retrato_de_dama,_atribuido_a_Rodrigo_de_Villandrando_(Museo_L%C3%A1zaro_Galdiano,_Madrid).jpg), Erişim Tarihi 15.06.2022.

Tilkı, G. (2012). Palto ve ceketin evrimi.

<https://www.greyfoxblog.com/2012/12/the-evolution-of-coat-and-jacket-from.html>, Erişim Tarihi 10.07.2023.

Tassara, A. (2010). 1870s fashion.

<https://lamodeillustrtree.livejournal.com/300058.html>, Erişim Tarihi 10.07.2023.

Tennyson, (2017). şiir.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alfred_Tennyson_2.jpg, Erişim Tarihi 05.02.2023.

UNESCO. (2014) Grotte chauvet-pont d'arc, ardèche olarak bilinen sşslş pont d'arc mağarası. <https://whc.unesco.org/en/list/1426/>, Erişim Tarihi 8.06.2022.

Vogue, (2017). Yves Saint Laurent'ın modaya yşn verdiği ikonik anlar.

<https://vogue.com.tr/haber-moda/yves-saint-laurentin-modaya-yon-verdigi-ikonik-anlar>, Erişim Tarihi 15.07.2022.

Vikipedi, (2020). Krinolin. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Krinolin>, Erişim Tarihi 02.02.2023.

Victoriana, (2017). Viktorya dşnemi: 1880'lerin sliueti.

<http://www.victoriana.com/Victorian-Fashion/victorianbustles.html>, Erişim Tarihi 03.02.2023.

Villegas, K. (2011). Golf tarihindeki kştş moda İfadeleri.

<https://bleacherreport.com/articles/975784-worst-fashion-statements-in-golf-history>, Erişim Tarihi 04.02.2023.

Victorian, (2018). Edebiyat. https://hmn.wiki/tr/Victorian_fiction, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Wikipedia, (2018). Edebiyat.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Viktorya_edebiyat%C4%B1, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Vikipedia, (2018). Felsefe. https://tr.wikipedia.org/wiki/Viktorya_edebiyat%C4%B1, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Vogue, (2018). Viktor&Rolf, kış 2020. <https://vogue.com.tr/defile/viktor-rolf-2018-19-sonbaharkis-couture>, Erişim Tarihi 05.02.2023.

Vogue, (2020). İlkbahar/Yaz 2020. <https://vogue.com.tr/defile/monique-lhuillier-2020-ilkbaharyaz-gelinlik-6721>, Erişim Tarihi 06.04.2023.

Vogue, (2020). Alexander McQueen hazır giyim. <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2007-ready-to-wear/alexander-mcqueen/slideshow/collection#1>. Erişim Tarihi 13.02.2023.

Vogue, (2020). The complete Alberta Ferretti fall 2015 ready-to-wear fashion show now on vogue runway. <https://in.pinterest.com/pin/591097519857417249/>, Erişim Tarihi 11.06.2023.

Wilkes, D. (2019). Victroa. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-7056297/Not-prudish-Queen-Victoria-husband-Prince-Albert-exchanged-sensuous-artworks.html>, Erişim Tarihi 14.05.2023.

Yazaroğlu, G.S (2014). Fransız modası ve giyim. <https://gsyhaute couture.wordpress.com/2014/11/03/fransiz-modasi-ve-giyim/>, Erişim Tarihi 13.02.2022.